

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Ústav radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Diplomová práce

Vývoj a působení teroristických skupin s ohledem na situaci po roce 2001

Vypracoval: Bc. Jaroslav Liška
Vedoucí práce: Ing. Lenka Brehovská, Ph.D.

České Budějovice 2016

Abstrakt

Terorismus je velice složitý a neustále se vyvíjející fenomén, který lze chápat jako cílevědomé použití organizovaného násilí proti nezúčastněným osobám za účelem dosažení politických, kriminálních nebo jiných cílů. Boj proti němu je velice složitý, avšak nezbytný. V současné době si mnozí lidé s tímto termínem spojují především islámské náboženství. Extrémním chápáním svaté knihy Koránu ospravedlňují islámští radikálové provedené teroristické útoky a prohlašují se za svaté bojovníky za svobodu. Minulá léta však ukázala, že se terorismus rozšířil po celém světě, a nyní s masovou migrací představuje jednu z největších hrozeb pro dnešní společnost. Stejně rychle, jako se vyvíjí naše společnost, vyvíjí se i terorismus, který se pyšní čím dál tím větší oblibou sponzorů různého druhu s různými zájmy, kteří svou nemalou finanční podporou umožňují teroristickým skupinám páchat čím dál tím více sofistikovanější a ničivější útoky.

Z pohledu České republiky lze říci, že náš stát je naštěstí možné považovat, na rozdíl od jiných členských států Evropské unie, za relativně bezpečný. Je však nutné brát na vědomí účast České republiky v mezinárodních protiteroristických operacích, které bezesporu staví Českou republiku do možného cíle případného teroristického útoku. Účast v těchto misích je však nutná. V současné době největší teroristická skupina Islámský stát zařadila ke konci roku 2015 Českou republiku do svého seznamu „křížácké koalice“, na kterém jsou uvedeni všichni nepřátelé tohoto „pseudostátu“. Tuto skutečnost jistě není možné s přihlédnutím k událostem posledních měsíců jakkoli podceňovat.

Teoretická část diplomové práce na téma *Vývoj a působení teroristických skupin s ohledem na situaci po roce 2001* se věnuje především problematice islamistických teroristických skupin. V úvodu práce jsou objasněny stěžejní pojmy dané problematiky jako terorismus, islám, džihád, islamismus a islámský fundamentalismus. Druhá část teoretické části práce se zabývá teroristickými organizacemi. Vzhledem k aktuální bezpečnostní situaci byla hlavní pozornost přikládána vývoji a činnosti předních islamistických teroristických skupin, tedy Hizballáhu, Hamásu a samozřejmě Al-Káidě a Islámskému státu. Tyto vybrané teroristické organizace jsou v práci osvětleny co nejpodrobněji včetně jejich vůdců. Na tyto teroristické skupiny následně navazují další

vybrané teroristické organizace, a to Gama'a Islámíjja, Palestinský islámský džihád a Tálibán.

V úvodní kapitole výzkumné části diplomové práce je uvedena výzkumná otázka, která byla stanovena takto: „*Jaká je hrozba teroristického útoku na území České republiky?*“, která přímo navazuje na cíl práce, za který bylo stanoveno: „*Posouzení hrozby teroristického útoku na území České republiky v závislosti na vývoji teroristických skupin.*“ Dále je uvedena metodika výzkumu.

V následující kapitole výzkumné části s názvem „Výsledky“ se čtenář v její první části nejprve seznámí s doposud největšími teroristickými útoky, které se odehrály ve Spojených státech amerických, v městech New York a Washington dne 11. září 2001 a byly historickým mezníkem v dosavadních dějinách terorismu. Velkou měrou se na těchto útocích podílely Usáma bin Ládín a Mohammed Atta, jejich spojitost s atentáty je v práci přiblížena. Taktéž jsou zde uvedena protiopatření přijatá ve Spojených státech amerických a škody a následky, které teroristické útoky způsobily. Poslední stránky této části práce pojednávají o útocích islámských radikálů a situaci na Západě po 11. září 2001.

Druhá část této kapitoly čtenáři přibližuje hrozby terorismu pro Českou republiku s akcentem na islámský terorismus. Pozornost je také věnována muslimské komunitě žijící v České republice jako možnému rizikovému faktoru případného útoku. Nastíněna je i protiteroristická politika České republiky. Taktéž se zde dozvídáme skutečnosti o projevech radikálního islámu v Evropské unii, muslimských komunitách zde žijících a rizicích spojených s činností islámských radikálů v jednotlivých státech Evropské unie.

V poslední části této kapitoly diplomové práce jsou uvedeny polostrukturované rozhovory, které byly provedeny s předními odborníky na problematiku terorismu, doc. PhDr. Marianem Brzybohatým, Ph.D. a Mgr. Oldřichem Krulíkem, Ph.D.

V závěrečné kapitole s názvem „Diskuse“ je proveden rozbor zkoumaných oblastí. Důležitou součástí této kapitoly je taktéž analýza zjištěných dat. Na závěr práce je provedeno zodpovězení výzkumné otázky a cíle práce.

Klíčová slova: Terorismus, teroristická skupina, teroristický útok, islamismus

Abstract

Terrorism is a very complex and ever developing phenomenon, which can be construed as systematic use of organised violence against uninvolved persons for the purpose of achieving political, criminal or other goals. The struggle against it is very complicated, but necessary. Currently, many people especially connect this term with the Islamic religion. Islamic radicals justify the performed terrorist attacks by an extreme perception of the holy book of Quran and proclaim themselves as holy fighters for freedom. However, recent years have shown that terrorism has spread throughout the world and now with the mass migration represents one of the largest threats for today's society. Terrorism develops as fast as our society and prides itself with the ever growing popularity with sponsors of various kinds with different interests, who with their considerable not only financial support allow the terrorist groups to commit more and more sophisticated and destructive attacks.

From the perspective of the Czech Republic it can be said that our state can fortunately be considered relatively safe, unlike other member countries of the European Union. However, it is necessary to take into account the participation of the Czech Republic in the international antiterrorist operations, which without question make the Czech Republic a potential target of a possible terrorist attack. However, the participation in these missions is necessary. The currently largest terrorist group Islamic State included the Czech Republic in its list of the "crusade coalition" at the end of 2015, where all enemies of this "pseudo-state". This fact certainly cannot be underestimated with regard to the events of the last months.

The theoretical part of the thesis on the topic of the *Development and action of terrorist groups with regard to the situation after 2001* especially deals with the issues of Islamic terrorist groups. In the introduction of the thesis, the fundamental terms of the issues in question, such as terrorism, Islam, jihad, Islamism, Islamic fundamentalism. The second part of the theoretical part of the thesis deals with terrorist organisations. Due to the current safety situation, the main attention was attached to the development and activity of major terrorist groups, that is Hezbollah, Hamas, and

of course Al-Qaeda and the Islamic State. These selected terrorist organisations are elucidated in the theses as much as possible, including their leaders. Subsequently, further selected terrorist organisations are linked to these terrorist groups, namely Al-Gama'a al-Islamiyya, Palestine Islamic Jihad, and Taliban.

In the initial chapter of the research part of the thesis, a research question is stated, which has been determined as follows: “*What is the threat of a terrorist attack in the territory of the Czech Republic?*”, which directly follows the goal of the thesis, which was stipulated as: “*Assessment of the threat of a terrorist attack in the territory of the Czech Republic depending on the development of the terrorist groups.*” Furthermore, the research methodology is stated.

In the following chapter of the research part with the title “Results”, the reader first familiarises himself with the largest terrorist attacks so far, which have taken place in the United States of America, the cities of New York and Washington on 11 September 2001 and were a turning point in the history of terrorism. Largely, these attacks were participated by Osama bin Laden and Mohamed Atta, whose connection with the attacks is described in the thesis. Also the countermeasures taken in the United States of America are stated here, as well as the damage and consequences caused by the terrorist attacks. The last pages of this part of the thesis contemplate the attacks of Islamic radicals and the situation in the West after 11 September 2001.

The middle part of this chapter familiarises the reader with the threats of terrorism for the Czech Republic with an accent on Islamic terrorism. Attention is also paid to the Muslim community living in the Czech Republic as a potential risk factor of a possible attack. Also the counterterrorism policy of the Czech Republic is outlined here. We also find out facts about manifestations of radical Islam in the European Union, the Muslim communities living here, and the risks related to the activity of Islamic radicals in individual countries of the European Union.

The last part of this chapter of the thesis states semi-structured interviews, which were conducted with leading experts in the issues of terrorism, doc. PhDr. Marian Brzybohaty, Ph.D. and Mgr. Oldrich Krulik, Ph.D.

In the final chapter with the title “Discussion”, an analysis of the examined areas is performed. An important part of this chapter is also the analysis of the data acquired. In the conclusion of the thesis, the research question and the thesis objective are answered.

Keywords: Terrorism, terrorist group, terrorist attack, Islamism

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 16. 5. 2016

.....

Bc. Jaroslav Liška

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí diplomové práce Ing. Lence Brehovské, Ph.D. za odborné a profesionální vedení, cenné připomínky a pomoc při zpracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat doc. PhDr. Marianu Brzybohatému, PhD, vedoucímu katedry kriminální policie na Fakultě bezpečnostně právní Policejní akademie České republiky a taktéž Mgr. Oldřichu Krulíkovi, PhD, proděkanu pro vědu a výzkum na Fakultě bezpečnostního managementu Policejní akademie České republiky za jejich otevřenou odpověď a cenné poznatky při zpracování polostrukturovaných rozhovorů. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své rodině za podporu během studia.

Obsah

Úvod	12
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	14
1.1 Fenomén terorismus	14
1.1.1 Historie terorismu	14
1.1.2 Terorismus	16
1.1.3 Skupiny s náboženskou motivací.....	18
1.1.4 Islám a džihád	20
1.1.5 Fundamentalismus a islámský fundamentalismus	22
1.1.6 Islamismus	23
1.2 Teroristické skupiny s akcentem na islamistické	24
1.2.1 Al-Káida.....	28
1.2.2 Hizballáh – Strana boží.....	34
1.2.3 Hamás – Hnutí islámského odporu	37
1.2.4 Islámský stát.....	42
1.2.5 Další vybrané islamistické teroristické organizace	47
2 Výzkumná otázka a metodika výzkumu	51
2.1 Výzkumná otázka	51
2.2 Metodika výzkumu	51
3 Výsledky	53
3.1 Teroristické útoky na USA ze dne 11. září 2001.....	53
3.1.1 Usáma bin Ládín a útoky 11. září 2001	54
3.1.2 Strůjce útoků Mohammed Atta.....	56
3.1.3 Protiopatření přijatá v USA.....	57
3.1.4 Škody a následky	58
3.1.5 Situace po 11. září 2001 na Západě	59
3.1.6 Útoky islámských radikálů po 11. září 2001.....	61
3.2 Hrozby terorismu pro ČR	64
3.2.1 ČR a islámský terorismus	65
3.2.2 Muslimská komunita v ČR	66
3.2.3 ČR jako tranzitní země.....	66

3.2.4 Protiteroristická politika ČR	68
3.2.5 Potenciál teroristického útoku proti zájmům ČR.....	70
3.3 Projevy radikálního islámu v EU.....	71
3.3.1 Počet muslimů v EU	71
3.3.2 Rozdělení členských států EU z hlediska bezpečnostních rizik spojených s činností muslimských radikálů	72
3.3.3 Problematické jevy, které jsou spojovány s uzavřenou či radikální částí muslimských komunit.....	74
3.3.4 Činnost bezpečnostních složek související s danou problematikou.....	75
3.4 Rozhovor s doc. PhDr. Marianem Brzybohatým, Ph.D.	76
3.5 Rozhovor s Mgr. Oldřichem Krulíkem, Ph.D.	84
4 Diskuse	93
4.1 Otázky polostrukturovaných rozhovorů řešených v kapitolách 3.4 a 3.5	93
4.2 Výstupy z polostrukturovaných rozhovorů	95
4.2.1 Zkoumaná oblast č. 1	95
4.2.2 Zkoumaná oblast č. 2	96
4.2.3 Zkoumaná oblast č. 3	98
4.3 Analýza zjištěných dat.....	100
4.4 Zodpovězení výzkumné otázky a cíle práce.....	102
Závěr	104
Seznam použitých zdrojů	107

Seznam zkratek

AKP	Strana spravedlnosti a rozvoje
BIS	Zpravodajská služba ČR
BM-21	typ neřízené rakety
BM-27	typ neřízené rakety
Boeing 727	proudový dopravní letoun
BRS	Bezpečnostní rada státu
ČR	České republika
DC	District of Columbia
EU	Evropská unie
Fadžr-5	typ iránské rakety
FBI	Federální úřad pro vyšetřování
IS	Islámský stát
ISI	Zpravodajská služba Pákistánu
NATO	Severoatlantická aliance
NKBT	Národní kontaktní bod pro terorismus
OSN	Organizace spojených národů
SA-16	typ protiletadlové střely
USA	Spojené státy americké
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
WTC	Světové obchodní středisko
Zelzel-2	typ iránské rakety

Úvod

V současné době je terorismus velmi aktuální a hodně diskutované téma. Nejbrutálnějšími a nejnebezpečnějšími jsou dnes projevy náboženského terorismu, zejména islamistického. Ještě před patnácti lety jsme se s tímto fenoménem mohli setkat pouze u vybraných zemí, a v každodenním životě, vzhledem ke kdysi poklidnému evropskému regionu, pouze ojediněle. Dnes se však terorismus, především jeho islamistická forma, dostala do popředí zájmů, a to jak u politiků, tak i široké veřejnosti. Když se 11. září 2001 začaly divákům po celém světě ukazovat obrazy zkázy, které měly za následek bezprecedentní útoky na Světové obchodní středisko a Pentagon, snad první otázkou, kterou jsme si všichni položili, bylo: „Může se i Česká republika stát terčem takového útoku?“ Před 15ti lety jsem věřil, že nikoliv. Jakmile však začalo být jasné, že se Spojené státy americké staly terčem teroristických útoků, jejichž pachatelé byli motivováni extrémním chápáním islámského náboženství, bylo zřejmé, že terorismus nabyl nového rozměru a stal se globálním problémem. Toto téma mne velice zaujalo, a proto jsem se rozhodl problematiku terorismu, především pak jeho islamistické varianty, ve své diplomové práci analyzovat.

Smyslem práce je zachytit současný stav zkoumané problematiky a přiblížit „nejvýznamnější“ teroristické organizace, jejichž členové se považují za Alláhovy bojovníky.

Diplomová práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou. První část předkládané práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů a jejich vzájemné vztahy. Bude se týkat především fenoménu terorismu obecně, s akcentem na islámské náboženství a s ním spojené formy vnímání v tom nejradikálnějším kontextu. Stěžejní část práce bude věnována vybraným, především islamistickým teroristickým organizacím, které k prosazování svých cílů používají násilí, včetně sebevražedných útoků. Budou zde vymezeni hlavní představitelé organizací, jejich struktura, používané techniky k prosazování svých zájmů a zmíněno bude taktéž financování těchto teroristických organizací, které je dle mého názoru stěžejním faktorem pro jejich další existenci.

Výzkumná část předkládané diplomové práce se ve svém úvodu zabývá, v návaznosti na výše uvedené teroristické organizace, teroristickými útoky na Spojené státy americké ze dne 11. září 2001, které se staly mezníkem v boji proti terorismu. Následující část se zaměřuje na hrozby terorismu pro Českou republiku s přihlédnutím k situaci v Evropské unii. Bude zde nastíněna protiteroristická politika a případná rizika a možné cíle především islamistického terorismu pro Českou republiku. Součástí praktické části diplomové práce jsou polostrukturované rozhovory s odborníky na řešenou problematiku - doc. PhDr. Marianem Brzybohatým, Ph.D. a Mgr. Oldřichem Krulíkem, Ph.D. V závěru výzkumné části diplomové práce je provedena analýza zjištěných dat.

Cílem diplomové práce je posoudit hrozbu teroristického útoku na území České republiky v závislosti na vývoji teroristických skupin.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Fenomén terorismus

Jeden z předních odborníků na problematiku terorismu, Marian Brzybohatý, uvádí: *„Terorismus je dnes celosvětový problém. Narůstající pravděpodobnost spáchání teroristického činu nutí instituce, organizace a státy spojovat síly a spolupracovat v boji proti němu. Globální spolupráce v boji proti terorismu je dnes životní nutností.“* (Brzybohatý et al., 2001)

To platí i pro Českou republiku (dále jen „ČR“), která se na protiteroristických aktivitách podílí, zejména v oblasti zahraničně politické, ve sféře policejních i zpravodajských služeb, které jsou dle mého názoru stěžejním článkem v případně odhalení a včasného zamezení teroristickému útoku. (Liška, 2014)

Proces mezinárodní spolupráce v oblasti boje s terorismem však v realizační fázi naráží na řadu problémů, vycházejících z často rozdílných a někdy antagonistických zájmů různých států. Z různosti zájmů pak logicky vyplývá obtížnost jednoznačného vymezení terorismu na širší mezinárodní platformě a omezená schopnost široké mezinárodní spolupráce. (Brzybohatý et al., 2001)

V první kapitole teoretické části diplomové práce jsou vysvětleny nejdůležitější pojmy, které jsou se samotným blízkovýchodním terorismem spojovány. Zajímavostí je, že především pojem terorismus není dodnes nikde přesně definován.

1.1.1 Historie terorismu

Historie používání násilí k prosazení určitých cílů je prakticky stejně dlouhá jako historie lidstva. Formy a metody se však mění současně s vývojem společnosti i rozvojem technologií. Obecně lze konstatovat, že rizika vyplývající z použití násilí v lidské společnosti rostou a tento trend bude s velkou pravděpodobností pokračovat. Zatímco ještě před několika desítkami let se teroristický útok mohl bezprostředně dotknout pouze omezených oblastí a úzkého okruhu lidí, dnes může akt násilí způsobit politický

nebo ekonomický ořes v celosvětovém měřítku a může vést k nekontrolovanému vývoji událostí. (Brzybohatý, 1999)

Pokud se budeme snažit o objektivní posouzení terorismu jako jevu ovlivňujícího vývoj lidské společnosti, musíme přistoupit ke studiu tohoto fenoménu bez předsudků a emocí. Existence terorismu je nesporným faktem, a chceme-li poznat skutečné důvody jeho vzniku a přetrvávání, musíme jej posuzovat v celospolečenském kontextu. Jeho formy se mohou v různých obdobích a regionech lišit – to vyplývá z rozdílných tradic, vztahů a podmínek. Podstata je však stále stejná – násilí a strach. Při studiu historie terorismu musíme nutně dojít k závěru, že jeho konjunktura úzce souvisí se stavem společnosti, proti které je zaměřen. Vzestup či pokles vlny terorismu je „citlivým barometrem“ stavu dané společnosti. S růstem společenského, politického a ekonomického napětí narůstá i vlna teroristických aktivit, naopak s růstem společenské stability klesá. (Carr, 2002)

Popis teroristických činů můžeme najít v tak starých textech, jako jsou egyptské hieroglyfické texty či Bible nebo Homérova Odyssea. Akt fyzické likvidace politických odpůrců nebo potencionálních protivníků se v dějinách vyskytuje velmi často a historie ČR není výjimkou. Přesto, že násilí bylo vždy oficiálně považováno za amorální prostředek k dosažení politických či jiných cílů v době míru, nezabránil tento fakt jeho využívání. Moderní historie terorismu začíná v polovině minulého století spolu s rozkvětem anarchismu. Organizovaný boj ruských Narodníků proti autokratické vládě vyvrcholil v letech 1878 – 1881. Druhým vrcholem jejich aktivity byla první a druhá dekáda 20. století. Radikální nacionalistické skupiny v Irsku, Makedonii, Srbsku a Arménii používaly teroristické metody k dosažení autonomie a národní nezávislosti. Z výše uvedeného vyplývá, že teroristický akt, který je přesně naplánován a proveden, může zásadním způsobem ovlivnit osudy jednotlivců, skupin, národů a států. Může dokonce iniciovat události, změnit historický vývoj v celosvětovém měřítku. V této potencionální možnosti je podstata síly terorismu. (Brzybohatý, 1999)

1.1.2 Terorismus

Marian Brzybohatý ve své knize uvádí: „*Slovo teror je odvozeno z latinského slova terrere, což v překladu do češtiny odpovídá významu strašný nebo hrozný.*“ (Brzybohatý, 1999)

Pojem terorismus tedy v sobě zahrnuje takové činnosti a metody, které pocity strachu a hrůzy vyvolávají. V roce 1980 byla v USA publikována definice terorismu, jež se stala výchozím standardem pro posuzování a hodnocení teroristických činů. Zní takto: „*Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.*“ (Ministerstvo vnitra ČR, Definice pojmu terorismus, 2009)

Oxfordský slovník světové politiky definuje terorismus takto: „*za terorismus se označují takové akty teroru, které vycházejí od vládních protivníků. Rozsah činností, jež tento termín zahrnuje, je velmi široký, můžeme však vyjmenovat čtyři hlavní formy, úkladné vraždy a atentáty, bombové útoky, držení jednotlivců jako rukojmí, a v nedávné době také únosy letadel.*“ (Krieger, 2000)

Alex Peter Schmid k problematice daného pojmu uvádí: „*terorismus je ekvivalentem válečných zločinů v období míru.*“ (Schmid, 2011)

Terorismus je však tak složitý a stále se vyvíjející celosvětový problém, a proto žádná z definic nemůže zcela přesně postihnout jeho podstatu. Z obecného pohledu jej lze chápat jako metodu pro dosažení určitého cíle, která je používána malou latentní skupinou nebo i jednotlivcem. Jde o maximálně ostrou formu psychologické války. V případech, kdy se snažíme definovat terorismus jako jev, je třeba ho odlišit o pojmu teror, který se často a nesprávně používá jako synonymum. (Brzybohatý, 1995)

Samotný teror lze tedy chápat jako používání násilí, nebo hrozbu násilím. Na rozdíl od terorismu však u teroru chybí vykalkulované politické či jiné cíle zaměřené proti konkrétním osobám. Příkladem může být klasické vyděračství. V oblasti terorismu je však

teror používán jako základní metoda činnosti a prostředek nátlaku. V dnešním světě nelze považovat jakýkoliv teroristický akt za izolovanou, lokální záležitost. Teroristický čin, stejně jako chřipkový virus, má vysokou virulenci a může ve svých důsledcích vyvolat celou sérii dalších útoků. To platí zvláště u úspěšných, politicky motivovaných akcí. (Brzybohatý, 1999)

Novým rysem v oblasti terorismu je bezesporu plošnost a brutalita teroristických útoků. Tradiční terorismus se až na výjimky zaměřoval na vybrané individuální cíle. (Strmiska, 2001)

Otakar J. Mika ve své publikaci uvádí: „*Tradiční terorista chtěl, aby hodně lidí přihlíželo, ale málo umíralo. Účelem útoků nového teroru je naopak zabít co nejvíc lidí, způsobit rozsáhlé materiální škody a hospodářské ztráty. Imperativem je vyvolat celospolečenskou paniku, hrůzu a strach, otrávit psychikou společnosti, zviklat víru lidí ve schopnost státu a vlády chránit občany.*“ (Mika, 2003)

Terorismus dnes nerespektuje žádné geografické a politické hranice. Z toho vyplývá, že boj proti němu musí být veden na široké, celospolečenské frontě a na mezinárodní úrovni. Pouze spolupráce mezi státy, vládami a jejich institucemi může přinést pozitivní výsledky. Boj proti terorismu však nelze omezit pouze na technickou stránku věci, za kterou odpovídá policie nebo vládní úřad. Strategickým cílem musí být odstranění jeho příčin, tzn. vytvoření stabilizované a prosperující společnosti. Je jasné, že dosažení takového stavu je pouze ideálem, kterému je možné se pouze více či méně přiblížit. Americký prezident George Bush po teroristických útocích na USA prohlásil: „*Boj s terorismem nelze nikdy zcela vyhrát.*“ (Brzybohatý & Mika, 2007)

Pokud by však boj proti terorismu přestal být veden, znamenalo by to totální dezinterpretaci a demoralizaci lidské společnosti, včetně akutního ohrožení samé podstaty státu a státní moci. Jak už bylo řečeno, teroristický akt se od kriminálního činu liší především jeho politickou motivací a politickými důsledky. Teroristické metody jsou však používány i v jiných typech konfliktů. (Brzybohatý, 2001)

V této souvislosti lze uvést tři nejvýznamnější: válku, partyzánskou válku a guerillu. Válku je možné charakterizovat jako stav organizovaného násilí mezi dvěma nebo více skupinami lidí, nejčastěji státy. Násilí je ve válce použito válčícími stranami jako mocenský prostředek k prosazení politických, náboženských, ideologických, ekonomických nebo jiných cílů. Válka je opakem míru. V mezinárodní politice se jedná o extrémní nástroj prosazení cílů vojenskými prostředky a vojenskou silou. Přechodným stavem mezi vedenou válkou a mírem je příměří. (Miroslav Mareš, Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii, 2007)

Klasický způsob asymetrického válčení představuje partyzánský odboj, který do povědomí dnešní generace pronikl pod názvem „guerilla“, v doslovném překladu ze španělštiny „malá válka“. Označení guerilla je mnoha autory používáno pro ofenzivní boj a označení partyzánská válka pro defenzivní boj. Pojem guerilla, později také ve spojení rurální guerilla, vznikl počátkem 19. století na Pyrenejském poloostrově coby označení spontánní reakce místního obyvatelstva na zvůli napoleonských okupačních armád. Zejména ve století dvacátém se potom taktika využívající nečekané údery skupin ozbrojenců z řad domobrany na infrastrukturu a posádky okupačních jednotek stala mnohdy účinným nástrojem národněosvobozeneckých hnutí po celém světě. Hůře vyzbrojení a méně početní, o to však odhodlanější partyzáni (guerillas) se ve spleti protikoloniálních povstání a válek nezdídko ukázali jako vojensky a politicky zdatnější než jejich protivníci, vojáci z povolání. Velkolepé mytizování partyzánů a jejich hrdinských činů se navíc stalo nedílnou součástí nově vznikajících národních literatur a v případě četných neevropských národů stálo u zrodu moderních nacionalistických hnutí, neboť posilovalo vědomí nadklanové – etnické, politické či teritoriální solidarity. (Miroslav Mareš, Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii, 2007)

1.1.3 Skupiny s náboženskou motivací

Zatímco v teroristických skupinách odvolávajících se ke křesťanství převažuje myšlenka nezadržitelně se blížícího Dne zkázy, Posledního soudu, nutnosti katarzní očisty a sebeobětování, islamistické teroristické organizace jsou v tomto ohledu zpravidla o něco

přízemnější. Jejich nejočividnějším motivem bývá snaha změnit a vylepšit svět pomocí svaté války za šíření islámu a osvobodovat muslimské země od nadvlády nevěřících. (Kepel, 2006)

Zde je možné vidět vojenský a politický komponent. Mnohé islamistické teroristické skupiny byly formovány jako reakce na konkrétní nespravedlnost, ke které podle nich docházelo například na území Palestiny či Afghánistánu. Typickým příkladem takové teroristické skupiny je Al-Káida, která se hlásí k wahhábitskému učení sunnitského islámu. (Souleimanov et al., 2010)

Marian Brzybohatý uvádí: *“Ze Středního a Blízkého východu pochází řada teroristických skupin prosazující šíření islámu. Jejich členové se vyznačují silným iracionálním náboženským fanatismem a značnou intolerancí k jiným názorovým směrům. Faktem zůstává, že za těmito náboženskými cíli jsou většinou skryty naprosto chladně vykalkulované cíle politické. Nejčastěji propagovanou a nejmilitantnější náboženskou větví v této oblasti je v současné době islámský fundamentalismus.”* (Brzybohatý, 1999)

Sunité (ortodoxní) jsou zastoupeni v 90 %. Šíité (přivrženci) jsou nejvýznamnější menšinou z hlediska vlivu. Tato menšina je v současné době zastoupena v méně jak 10 %. Hlavní skupiny šíitů se nachází na území Iráku, Afghánistánu a Pákistánu. Základní rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že sunité se ortodoxně řídí dochovanými výroky Mohameda, známými jako hadíthy, na druhé straně šíité jsou přesvědčeni o božské neomylnosti každého, kdo je jejich současným vůdcem neboli imánem. V současné době největší šíitské komunity žijí v Íránu, Iráku a Saúdské Arábii. Z obou těchto skupin se vyčleňují fundamentalisté, kteří hlásají rigorózní dodržování všech náboženských pravidel a rituálů. Vliv a význam sunitských fundamentalistů je velmi omezený a je důležitý pouze v interní náboženské sféře. Šíitští fundamentalisté hlásají absolutní oddanost koránu, tak jak ji interpretuje jejich nejvyšší náboženský vůdce ájatolláh, a prakticky tvoří sektu v sektě. Z nich se ještě dále vyčleňují další fanatičtí členové, kteří o sobě tvrdí, že vyznávají nejvyšší víru, a sdružují se v tzv. Boží straně, nazývané Hizballáh. (Brzybohatý, 1999)

1.1.4 Islám a džihád

Islámské náboženství vzniklo roku 622 n. l. a je bezesporu spjato s působením proroka Mohameda, některými autory a arabisty uváděného například jako Muhammad. V současné době vyznává jeho učení přes 1,6 miliardy věřících a s rostoucí populací se toto číslo každým rokem rapidně zvětšuje a předpokládá se, že v roce 2050 bude toto náboženství vyznávat 2,8 miliardy obyvatel světa. (Pewresearchcenter, Why Muslims are the world's fastest-growing religious group, 2015)

Toto náboženství nemá žádné vysvěcené kněze, jako je tomu například u křesťanského náboženství, a jeho duchovní pastýři jsou laici, uznávaní zejména pro své morální a intelektuální kvality. Náboženská nauka, za jejíhož autora je pokládán Mohammed, je zaznamenána ve svaté knize - Koránu. (Brzybohatý, 1999)

Islám je monoteistické náboženství, které vzniklo v podmínkách tehdejší Arábie, kde většina obyvatel byla seskupena v pokrevních svazcích rodů, klanů, kmenů, kmenových konfederací a jejich hlavní náplní práce bylo povětšinou pastevectví. Samotné slovo islám v překladu znamená odevzdání se do vůle boží. (Kropáček, 2002)

Vyznavači islámu – muslimové – věří, že boží vůle je šířena prostřednictvím proroků, z nichž posledním a největším byl Mohammed. Součástí této vůle je i Bohem určený řád vztahů na jedné straně člověka k Bohu a na druhé vztahů mezi lidmi. Základem těchto uvedených vztahů je především pět povinností, kterou jsou označeny za pilíře náboženství. Tvoří je:

- vyznání víry,
- modlitba,
- náboženská daň,
- půst v měsíci ramadánu,
- pout' do Mekky.

Obdobou křesťanské Bible je pro muslimy Korán, což je možné volně přeložit jako „číst“ nebo „přednášet“. Muslimové jej chápou jako přímé slovo Boží, existující od věčnosti, jež bylo prorokovi zjeveno. V převážné řadě islámských zemí je Korán

základním zdrojem islámského práva šaría a fundamentalisté jej vnímají jako jedinou platnou a nezlomnou ústavu. (Brzybohatý, 1999)

Džihád patří mezi základní povinnosti muslimů. Je významným a zároveň nejednoznačně vykládaným pojmem islámské věrouky, představující závazek a „boj“ v duši každého muslima plnit povinnosti vyplývající z islámského náboženství. Jeho chápání může směřovat od důrazu na dodržování etických principů islámu až po obrannou válku islámu proti jinak smýšlejícím. Islámské právo šaría rozlišuje čtyři základní druhy džihádu, kterými jsou:

- džihád srdcem,
- džihád rukou,
- džihád jazykem,
- džihád mečem. (Čejka, 2007)

Každému bojovníkovi džihádu, který bude v tomto „svatém“ boji zabit, je zajištěno čestné místo v ráji. Konečným stádiem džihádu má být islamizace celého světa, o kterou v současné době usiluje zejména teroristická organizace Islámský stát (dále jen „IS“). (Weiss & Hassan, 2015)

Zvláštní význam slovo džihád získalo s nástupem islámu, význam boje na cestě Boží. Ten nás také obvykle napadá dnes. Džihád se projevuje ve dvou dimenzích: vnitřní a vnější. Fethullah Gulen, kazatel islámského náboženství v Turecku, uvádí: *„Vnitřní boj (velký džihád) je snaha dosáhnout vlastní esence, je založen na překonání překážek, poznání Boha, lásce a duchovním požehnání. Druhý je založen na odstranění překážek mezi člověkem a vírou, tak aby si lidé mohli svobodně vybrat mezi ní a nevírou.“* (Fethullah Gülen, Malý a velký džihád, 2011)

Malý džihád je materiální. Velký džihád je veden na duchovní frontě, je to boj s vnitřním světem a tělesným duchem. Když jsou oba vykonávány úspěšně, nastává kýžená rovnováha. Chybí-li jeden z nich, rovnováha je narušena. (Fethullah Gülen, Malý a velký džihád, 2011)

1.1.5 Fundamentalismus a islámský fundamentalismus

Výraz islámský fundamentalismus má devalvující charakter. Muslimští fundamentalisté si sami říkají „islámíjún“, tedy islamisté. Toto označení se pozvolna prosadilo i v našich, západních médiích. Islámští fundamentalisté odmítají zejména historicko-kritickou exegezi koránu. (Ulfkotte, 2001)

Luboš Kropáček, přední český islamolog, arabista a afrikanista, vymezuje fundamentalismus takto: *„Fundamentalismus se zakládá na strohém přesvědčení o majetnictví pravdy. Vyznačuje se neústupností, nesnášenlivostí a tvrdostí srdce. Z Koránu si účelově vybírá jen některá témata a symboly. Od morálně-právních úvah, zaměřených silně kriticky zvláště proti západním kulturním vlivům, přechází k tvrdému jednání proti jinak smýšlejícím. Kolísá mezi skutečnou religiozitou a radikálními kulturními projevy a tendencí ke zpolitizování.“* (Kropáček, 1996)

V jeho ideologickém poli se pak selektuje užší proud politického islámu, islamismu s celospolečenskými cíli ustavení totalitního islámského řádu. Ve svých krajních polohách sahá islamismus k použití násilí a prezentuje se jako extremismus či terorismus. V obecné rovině jej lze chápat jako novodobé a násilně prezentované sektářství. Hranice mezi jednotlivými typy nejsou v žádném případě neměnné a připomínají přechodná pásma. (Kropáček, 2015)

Na rozhraní islámu a jeho fundamentalistické verze působí misijní skupiny zanícené posláním šířit islám a jeho kulturní tradice. Pokud tak konají bez nesnášenlivosti, nelze je vnímat jako fundamentalistické. Nepřísluší také postojům sloužícím výhradně obraně života, včetně nenarozeného, kde se islámské mravní cítění shoduje s křesťanským. Fundamentalistou v žádném případě nemusí být věřící, který se důsledně pětkrát denně modlí, ani žena, která si s vnitřním nezlomným přesvědčením zahaluje šátkem vlasy. Příklady tvrdého a neústupného srdce lze často nalézt také v soudní praxi. Na pomezí extrémní polohy je pak zásadním, snadno určitelným rozlišujícím znakem především použití násilí. (Kropáček, 1996)

Rozlišení fundamentalismu a vyhraněnějšího islamismu, který bude vysvětlen níže, se rozchází s praxí, jež dnes asi převládá. Miloš Mendel, český arabista a islamista, vnímá

fundamentalismus v širokém záběru jako „*mnohotvárný ideologický a politický trend*“.
(Mendel, 1994)

Bassam Tibi, politolog, odborník na mezinárodní vztahy a zakladatel islamologie, důrazně opakuje, že: „*fundamentalismus je politickou ideologií, zatímco oživení religiozity je něco jiného*“.
(Tibi, 1991)

Zejména pro tento rozdíl, který by neměl být opomíjen, může být přínosné odlišit islamismus jako téma pro politické úvahy a praxi od fundamentalismu jako intelektuální a morální slabosti v hraničních polohách náboženské roviny, kde může mít své místo vytrvalé úsilí o rozhovor vedený uváženými slovy a etickým příkladem. (Kropáček, 1996)

1.1.6 Islamismus

Islamismus je na Západě velmi často používaný, nikoliv však už jednoznačně definovaný a chápaný pojem. Nejčastěji bývá vymezen jako:

- forma výraznějšího prolínání islámského náboženství s politikou (politický islám)
- jako forma islámského náboženského fundamentalismu (tedy ultrakonzervativního pojetí islámu), která se staví proti Západu (hlavními důvody tohoto odporu jsou evropský kolonialismus 20. století, „pozápádňování“, západní podpora zkorumpovaných arabských režimů a Izraele, sionismus)
- jako šíření islámu teroristickými metodami
- některými autory je islamismus považován za nové politické smýšlení (podobně jako konzervativismus, komunismus, liberalismus, atd.)

Pojem islamismus však nemusí být nutně spojován s používáním násilí, politickým radikalismem a terorismem, i když se tak často děje. Bude jistě spravedlivější rozlišovat umírněný islamismus a na druhé straně radikální islamismus. Umírněný islamismus usiluje o mírumilovné prolínání náboženských principů islámu s reálným děním dnešní doby (především se západním způsobem života, demokratickými principy, pluralismem, atd.). Zejména z těchto důvodů by mohl být islamismus vnímán jako muslimská obdoba křesťanské demokracie. (Čejka, 2007)

Za umírněné islamisty je považována např. turecká vládní strana Adelet Kalkinma Partisi (dále jen „AKP“ - tuto zkratku můžeme přeložit jako Strana spravedlnosti a rozvoje). Radikální islamismus může být vykládán různě. Od pietistických, puritánských, ultrakonzervativních skupin, které se nevyznačují politickým charakterem (např. některé salafistické skupiny, organizace Tablighi Džamá at), až po radikální islamisty, kteří si za svůj cíl vytyčili zejména přeměnu muslimských společností na islámskou teokracii, nejlépe na chalífát. (Čejka, 2007)

Marek Čejka, významný český politolog a odborník na problematiku Blízkého východu, uvádí: *„Tohoto stavu může být dosaženo i násilnou cestou prostřednictvím radikálního džihadismu a používání teroristických metod, včetně zabíjení „bezvěreckých“ politiků, „heretických“ muslimů, civilistů, cizinců, obyvatel Západu, sionistů či jinověrců (hlavně Židů, „křížáckých“ křesťanů, hinduistů, jezídů, atd.).* (Čejka, 2007)

Výstižným příkladem zde budou na zvolené téma diplomové práce aktivity Tálibánu, Al-Káidy, Egyptského islámského džihádu a dalších radikálně islamistických hnutí.

Čejka dále uvádí: *„Mezi ústřední myslitele islamismu v jeho nejrůznějších současných podobách lze zařadit zakladatele wahhábismu Muhammada Ibn Abd Al-Wahhába, dále Afghánce Džamála al-Dína al-Afgháního, Egyptany Hassana al-Banná, Sajjída Kutba a Ajmána az-Zawáhirího, Indo-Pákistánce Sajjída Abú al-Alá Maudúdího, Íránce ajatolláha Chomejního a Palestince šejcha Azzáma.* (Čejka, 2007)

1.2 Teroristické skupiny s akcentem na islamistické

Základní jednotkou provádějící teroristické akce je teroristická skupina. Teroristické činy mohou být bezesporu provedeny pouze jednotlivci, ale bez potřebné podpory a logistiky je pravděpodobnost úspěchu takových útoků malá a z dlouhodobého pohledu nemá velkou pravděpodobnost úspěchu. Teroristické skupiny mají rozdílnou strukturu i organizaci, vyplývající především z operačních podmínek, zažitých tradic a možností. Struktura teroristických skupin se postupem času mění a průběžně se vyvíjí. I přes tuto skutečnost však většina organizačních schémat teroristických skupin vychází z jednotného obecného uskupení, které je možné chápat jako pyramidu. Na samém vrcholu této pyramidy je štáb a nejtvrďší jádro skupiny, zpravidla čítající počet okolo pěti osob. Tento

generální štáb má za úkol vybírat cíle útoku, zpracovávat plány, analyzovat informace a určovat směry dalšího působení teroristické skupiny. Štáb má ke své činnosti k dispozici samostatné útvary defenzivního a ofenzivního zpravodajství. Pod těmito hlavními představiteli se v hierarchii pomyslné pyramidy nachází aktivní členové, kteří tvoří její střední část. Aktivní členové provádějí zejména vlastní teroristické útoky. Tyto osoby, stejně jako vedoucí činitelé skupiny, většinou žijí v přísné ilegalitě a jsou profesionály v přeneseném slova smyslu. To znamená, že jim za jejich práci náleží odměna. Počet aktivních teroristů může v dané teroristické skupině dosahovat několika desítek a v současné době i stovek osob. Aktivní podporovatelé jsou další částí pyramidy. Tyto osoby se sice přímo akcí nezúčastňují, ale obstarávají vše potřebné pro činnost příslušné skupiny. Zajišťují finanční a dopravní prostředky, doklady, byty, zbraně a další věci potřebné pro každodenní činnost skupiny. Nejvíce početnou skupinu pyramid tvoří pasivní podporovatelé, kteří se zpravidla omezují na ideologickou podporu, ale současně představují zálohu pro doplňování stavu aktivně působících teroristů. (Brzybohatý, 1999)

Marian Brzybohatý uvádí: „*V souvislosti s doplňováním lidských i finančních zdrojů teroristických skupin se často hovoří o existenci kouzelného trojúhelníku, což je obrazné vyjádření vztahů mezi penězi, lidskými zdroji a propagandou.*“ (Brzybohatý, 1999)

Každý z těchto prvků pomyslného obrazce je nezbytnou podmínkou pro životnost teroristické skupiny. Pro řádné fungování každé teroristické organizace jsou lidé a finanční prostředky na jejich činnost tím nejzákladnějším. Toto tvrzení bude bezesporu platit i pro organizace a firmy, které nemají s terorismem nic společného.

Brzybohatý dále uvádí: „*K získání peněz nemusí teroristická skupina disponovat velkým počtem osob, ty může obstarat i jedinec, ale získání kmenových teroristů, aktivních i pasivních podporovatelů nutně předpokládá propagační kampaň, zaměřenou na ty sociální skupiny, ze kterých chce organizace naverbovat nové členy.*“ (Brzybohatý, 1999)

Jak již bylo výše uvedeno, tento princip platí i pro jiná uskupení lidí, nemusí se jednat výhradně o teroristy. Není důležité, zda jde o obchodní společnost, náboženskou obec, úřad vlády, policii nebo průmyslové objekty. Všechny tyto instituce využívají systém vztahů mezi sdělovacími prostředky, penězi a lidskými zdroji. V odůvodněných případech

organizují speciální kampaně, zaměřené na upoutání pozornosti všude přítomných médií. Pokud se to podaří, přináší to s sebou prakticky ihned více finančních prostředků a také více zájemců, zpravidla obojí. Organizace disponující dostatkem finančních prostředků a kvalitním personálním zajištěním má posléze vytvořeny základní předpoklady pro úspěšnou činnost. (Brzybohatý, 1999)

Použití teroristických metod je zdůvodňováno na různém ideologickém základě. Ideologické smýšlení teroristických skupin je rozloženo od krajní pravice až po nejkrajnější levici. Z tohoto hlediska je možné provést i následující rozdělení těchto skupin, a sice:

- Menšinové skupiny
- Marxistické a krajně levicové skupiny
- Anarchistické skupiny
- Neonacistické a krajně pravicové skupiny
- Psychopatické (patologické) skupiny
- Skupiny s náboženskou motivací (Brzybohatý, 1999)

Skupiny s náboženskou motivací představují v současné době největší hrozbu. Především islamistické teroristické organizace, které pod záštitou extrémního chápání podoby islámského náboženství provádí teroristické útoky, představují reálnou hrozbu pro celý svět, ČR nevyjímaje. Vzhledem k aktuálnosti problému bude v této stěžejní kapitole diplomové práce pozornost věnována právě jim.

Islamistické teroristické organizace jsou organizace, které charakterizuje především neústupnost, nesnášenlivost a tvrdost srdce. Z Koránu si účelově vybírají jen některá témata a symboly, kterými pak ospravedlňují své hrůzné činy. Ronald Reagan, herec a později americký prezident, kdysi prohlásil: „*Pro jednoho teroristu, pro druhého bojovník za svobodu.*“ (Mareš, 2005)

Od morálně-právních úvah, zaměřených silně kriticky zvláště proti západní civilizaci a jejím kulturním vlivům, přechází teroristické skupiny k tvrdému jednání proti jinak smýšlejícím. Jak již bylo výše zmíněno, islamistické teroristické organizace, resp. islámští

teroristé, využívají účelově některých prvků islámského náboženství a svaté knihy Koránu. (Mareš, 2005)

Massimo Introvigne, italský politolog a odborník na problematiku islámského fundamentalismu, tvrdí: „*Všichni islámští teroristé jsou fundamentalisté*“. (Introvigne, 2003)

Podle tohoto celosvětově uznávaného odborníka je pro teroristy fenomén terorismu jakousi náboženskou aktivitou. Islámský subversivní terorismus pak využívají zejména proti svým nepřátelům (západní „židokřesťanské“ civilizaci, komunismu, modernizačním proudům a nepřátelským režimům v islámském světě) strategii ozbrojené propagandy, a to ve značném rozsahu a brutalitě co do počtu obětí a způsobům jejich usmrcení (útoky na World Trade Center (dále jen „WTC“), popravy rukojmí hrůzným uřezáním hlav apod.). (Introvigne, 2003)

Primárním cílem je bezesporu zastrašit nepřítele a vyslat jasnou zprávu stoupencům o vlastních přednostech, což má motivovat masy islámského obyvatelstva ke globálnímu vystoupení po boku islámských teroristů. Velice specifickou strategii volí islámští teroristé na území Iráku a na vymezeném území Afghánistánu. Svými útoky na neselektivně vybrané místní civilní obyvatelstvo se snaží zejména vyvolat strach a napětí mezi místním obyvatelstvem, to by podle teroristů mělo zaujmout přesvědčení, že okupační spojenecké jednotky nejsou v žádném případě schopny zajistit na tamním území pořádek. To má vybudit rozsáhlejší hnutí odporu, které ve svém výsledku donutí americká vojska zdejší teritorium opustit. Vítězství by pak posílilo islamisty i v jejich, pro ně velmi důležitém propagačním boji v islámském světě. (Mareš, 2005)

Miroslav Mareš, přední český odborník problematiky terorismu, extremismu a politických stran, uvádí: „*Islámský zastrašující terorismus, který praktikují islamistické teroristické organizace, může být směřován i proti odlišným směrům islámu (např. sunnitský terorismus může směřovat proti šíitům a naopak), anebo proti různým konkurenčním islámským frakcím. V islámských diktaturách existuje i islámský represivní terorismus proti vlastnímu (muslimskému i nemuslimskému) obyvatelstvu. Terorismus*

mimo teroristických organizací realizují rovněž tajné služby islámských zemí, a to proti exilové opozici (islámské i neislámské) v zahraničí.“ (Mareš, 2005)

Současné islámské pojetí terorismu „v rukou“ teroristických skupin má několik kořenů. Sunnitskou větev inspirovalo fundamentalistické Muslimské bratrstvo, které vzniklo v roce 1929 v Egyptě. To provedlo některé násilné útoky, ale postupem času začalo klást důraz spíše na celkové získání moci cestou, ve které násilí nebude hrát hlavní roli. V Egyptě se od něj posléze oddělily militantnější teroristické organizace, anebo se vytvořily skupiny nové, které především od počátku osmdesátých let realizují teroristické útoky. Buňky Muslimského bratrstva vznikly i mimo území Egypta, kde se na jejich základě konstituovaly další organizace užívající terorismus. Pro příklad je zde možné uvést palestinskou teroristickou skupinu Hamás. Regionální islámské teroristické skupiny, které neměly vazbu na zmíněné Muslimské bratrstvo, vznikaly na řadě míst muslimského světa, většinou s cílem nastolit na konkrétním území islamistické režimy, anebo selekcí vybraných zemí vytvořit nové islámské státy. Důležitý potenciál pro islámský terorismus znamenaly operace proti sovětské armádě v Afghánistánu. Na těchto operacích se podílelo množství dobrovolníků z muslimských zemí, kteří byli podporováni jak svými vládami a vrcholnými představiteli z jejich zemí, tak i dokonce některými západními zeměmi. Na organizování dobrovolníků v Iránu se podílel i miliardář z velice vážené saúdskoarabské rodiny, terorista Usáma bin Ládín. (Mareš, 2005)

V této, dle mého názoru, stěžejní kapitole diplomové práce se budu zabývat jednotlivými vybranými teroristickými organizacemi. Tyto budou nejprve podrobně představeny společně se svými hlavními představiteli. Následně budou uvedeny nejznámější teroristické útoky vybraných teroristických skupin a některé shody, odlišnosti a cíl jejich působení. Pozornost bude věnována především dvěma teroristickým organizacím, a to Al-Káidě a IS.

1.2.1 Al-Káida

Teroristická organizace Al-Káida neboli „Základna“ je v současnosti vedle teroristické organizace Islámský stát nejvíce sofistikovanou a značně medializovanou teroristickou

organizací. Její ideologie vychází z radikálního islamismu a stoupenci pocházejí hlavně z řad sunnitských muslimů. (Burke, 2004)

Za své hlavní nepřátele dodnes Al-Káida považuje Západ, nejvíce pak Spojené státy americké (dále jen USA), Izrael a státy s nimi spřízněné. (Hübsch, 2002)

Nejen radikální muslimové o západní civilizaci tvrdí, že je příliš moderní, zkažená, nemorální, svobodomyšlná, že ovlivňuje světové dění pouze ve svůj materialistický prospěch, a proto je z jejich strany tolik nenáviděna. (Huntington, 2001)

Dalším cílem Al-Káidy je obnovení muslimského chalífátu a islámské teokratické vlády. Zrod Al-Káidy lze vymezit v období po sovětské invazi na území Afghánistánu, kdy v Afghánistánu vznikly velké skupiny mudžáhidů, kteří začali bojovat proti Rusům a jejich spojencům z řad afghánského obyvatelstva. Ti byli v rámci antikomunismu finančně a materiálně podporováni USA. Tato podpora byla zajišťována prostřednictvím pákistánské zpravodajské služby (dále jen „ISI“). Další pomoc byla poskytována některými státy a finančními magnáty arabského světa. Velkou podporu v tomto ohledu poskytoval saúdskoarabský multimilionář Usáma bin Ládín. Po sovětském odchodu z Afghánistánu a skončení studené války ztratily USA o mudžáhidy zájem. Některé skupiny mudžáhidů tak mohly přestat skrývat svůj antiamerikanismus a zaměřily svou radikální interpretaci džihádu proti bývalému hlavnímu sponzorovi. Do čela jedné z těchto skupin mudžáhidů se postavil výše zmíněný Usáma bin Ládín. Ten se navíc dostal do konfliktu se saúdským režimem, protože jej velmi tvrdě kritizoval za spolupráci s Američany. V roce 1991 byl po těchto značných neshodách Usáma Bin Ládín ze Saúdské Arábie vyhoštěn. Po svém vyhoštění se přesunul do Súdánu, kde se svolením súdánské vlády vybudoval výcvikový tábor za účelem tréninku islamistických radikálů. Po americkém nátlaku na súdánskou vládu byl v roce 1996 Bin Ládín donucen se svými přívrženci Súdán opustit. Přesunul se tedy opět do Afghánistánu, kde uzavřel spojení s teroristickou organizací Tálibán. V pojetí Usámy bin Ládina a některých jeho spojenců se měla z Afghánistánu stát základna radikálního islamismu, který se měl posléze odtud šířit do dalších zemí a nejen muslimského světa. (Čejka, 2007)

V Afghánistánu došlo 23. února 1998 ke spojení Usámy Bin Ládinových militantů s radikálně islamistickými skupinami z Egypta, Pákistánu, Bangladéše, Saúdské Arábie a dalších zemí. Byla vytvořena teroristická skupina, která se nazývala Světová islámská fronta proti křižákům a židům, později přejmenovaná na Al-Káida. Před rokem 1998 měla skupina Usámy Bin Ládina na svědomí řadu teroristických útoků. (Čejka, 2007)

Mezi ty nejznámější patřil nezdařený útok na WTC (1993), při kterém Al-Káida usmrtila šest lidí a více než tisíc zranila. Útok byl proveden za pomoci výbušniny umístěné v nákladním automobilu, který vybuchl v podzemní garáži WTC. Dále bombový útok na Khobar Towers (1996), který byl jedním z nejznámějších útoků před 11. září 2001. Mohutnou náloží byla zničena stavba v sousedství budov ropné společnosti v Saúdské Arábii. Při útoku zahynulo 20 osob, z toho 19 Američanů. Následně útok na americké ambasády (1998), kdy při bombových útocích zahynulo 213 osob v Keni a 12 v Tanzanii. Daleko větší počet byl zraněn. Tyto útoky dostaly Al-Káidu do povědomí světové veřejnosti a Usáma bin Ládin byl v USA zařazen mezi deset nejhledanějších teroristů. Posléze došlo v říjnu 2000 k útoku na americký torpédoborec Cole, kotvící v Adenu. Při tomto útoku zemřelo 17 osob a 39 bylo zraněno. O život přišli také oba atentátníci, kteří byli napojení na teroristickou skupinu Al-Káida. (Čejka, 2007)

Nejznámějším teroristickým útokem Al-Káidy se však bezesporu staly v následující kapitole blíže popsané teroristické útoky z 11. září 2001 na americká města New York a Washington. Po těchto útocích zahájil americký prezident George Walker Bush tzv. „válku proti terorismu“. Jedním z jeho hlavních cílů se stalo zničení teroristické organizace Al-Káida do jediného muže. Na hlavu Usámy Bin Ládina a dalších radikálů této skupiny byly vypsány velmi vysoké odměny. USA zahájily protiteroristické operace v Afghánistánu, které velkou měrou přispěly k pádu režimu Tálibánu a střetly se v těžkých bojích se členy Al-Káidy u horského pevnostního komplexu Tora Bora. Usámovi Bin Ládinovi se ale z tohoto komplexu podařilo uprchnout. V roce 2003 začala vojenská invaze do Iráku, ve kterém měl v této době rozhodující mocenskou sílu Saddám Husajn. Jedním z hlavních amerických důvodů pro invazi byla domnělá spolupráce Saddáma Husajna s Al-Káidou. Američanům se následně podařilo zlikvidovat několik předních radikálů Al-

Káidy. Teroristická organizace Al-Káida zorganizovala řadu teroristických útoků i po 11. září 2001, avšak žádný z nich nedosáhl intenzity zničení věží WTC. (Čejka, 2007)

Podrobnosti o organizační struktuře teroristické organizace Al-Káida nejsou příliš známy a informace týkající se této problematiky jsou takřka nedostupné. Na rozdíl od dřívějších teroristických skupin, které měly do značné míry pevnou hierarchickou strukturu, je Al-Káida novou generací teroristických skupin s volnou horizontální a decentralizovanou strukturou a i z tohoto důvodu může operovat na různých kontinentech relativně nezávisle. Irácká organizace Al-Káidy pro džihád za Mezopotámii, která je buňkou této organizace, má značnou míru autonomie i vlastní financování. Finanční prostředky této organizace jsou především získávány zločinnou činností, zejména prodejem drog. Kontakt s ostatními buňkami je velmi volný a jen tehdy, pokud je to považováno za důležité. Někdy se o Al-Káidě mluví více jako o ideji a symbolu než jako o velké teroristické skupině. Většinou je tato skupina považována za zastřešující organizaci, za teroristickou síť či za volné sdružení různých radikálně islamistických organizací. V severní Africe v současné době působí teroristická skupina, která nese název Al-Káida v islámském Maghrebu. Silná pouta na Al-Káidu mají dále tyto organizace: Džamá at Islámíja působící na území jihovýchodní Asie, Marocká islámská bojová skupina, Adensko-Abjanská armáda islámu a mnoho dalších teroristických skupin. Tyto skupiny však více než vzájemná organizační struktura pojí s Al-Káidou hlavně ideály, cíle a metody. Teroristická organizace Al-Káida se nachází na seznamu USA vytyčující teroristické skupiny. (Čejka, 2007)

V současné době jsou teroristé z Al-Káidy aktivní hlavně v konfliktech v Kašmíru. V Iráku se Al-Káida připojila k sunnitským povstalcům, které vedl Abú Músab al-Zarkáví. V poslední době agenti Al-Káidy vyvíjejí činnost v Somálsku, kde úzce spolupracují s tamní organizací Šaháb za účelem rekrutování mladých lidí, které směřují k sebevražedným útokům proti Američanům na afghánsko-pákistánské hranici. Na síle také nabývá frakce Al-Káidy v Jemenu, která využívá napjatou hospodářskou a demografickou situaci země. V roce 2009 podniklo jemenské křídlo první pokus o atentát na člena saúdské královské rodiny po několika desetiletích. V reakci na rostoucí aktivity

Al-Káidy v Jemenu požádal současný americký prezident Barack Obama svůj jemenský protějšek Alího Abdulláha Sáliha, aby spolupracoval s USA v boji proti teroristickým skupinám a jejich členům. Američané se domnívají, že kvůli vojenskému vytížení v Iráku a Afghánistánu nebudou mít dostatečné kapacity na konfrontaci s Al-Káidou v Jemenu a Somálsku. Právě z této oblasti by v budoucnu mohly vyvstat další problémy. Přestože existuje několik tamních buněk Al-Káidy, oslabovalo nejen pákistánské centrum, ale i samotná Al-Káida ztrácela svůj vliv i na Blízkém východě, kde na sebe nemalou pozornost strhl z ní odštěpený Islámský stát, když v roce 2014 ovládl značnou část Iráku. Jeho vůdce Abú Bakr Bagdádí odmítl už v roce 2013 příkaz současného vůdce Al-Káidy Ajmána az-Zawáhirího, aby svoji činnost soustředil jen na Irák a nepokoušel se pohltnout Frontu an-Nusra. (Novinky.cz, Al-Káida)

Vůdce Al-Káidy Usáma bin Ládín (celým jménem bin Ládín Usáma bin Muhammad) se narodil v roce 1958 v Džiddě a byl zabit (zastřelen) americkými speciálními jednotkami 2. května 2011 ve svém sídle u Abottabádu.

Usáma bin Ládín byl saúdským multimilionářem a sponzorem různých islámských teroristických organizací. Vystudoval ekonomiku a management. Je spojován s podporou islámských fundamentalistických organizací, jako je libanonský Hizballáh nebo egyptský Džihád. (Pohly & Durán, 2001)

Usáma Bin Ládín společně s Ajmánem az-Zawáhirím a několika dalšími radikálními islamisty vyzvali k zabíjení obyvatel Západu. Mezi jimi určené cíle patří zejména Američané, Izraelci a občané „zkorumpovaných arabských režimů“. Usáma bin Ládín a jeho Al-Káida se stali následně zodpovědní za řadu teroristických činů v dosavadní historii lidstva. Po 11. září 2001 se Usáma Bin Ládín stal světově hledaným teroristou číslo jedna. Na jeho dopadení byla vypsána velmi vysoká odměna a v rámci mnoha protiteroristických operací následujících po 11. září 2001 po něm začali Američané intenzivně pátrat nejen v rámci operace proti terorismu v Afghánistánu. (Čejka, 2007)

Po smrti Usámy bin Ládína teroristickou organizaci Al-Káida převzal za jeho života druhý muž organizace, Ajmán az-Zawáhirí, který se narodil dne 19. června 1951 v Egyptě. V současné době je i nadále vůdcem této militantní islamistické organizace. Ajmán az-

Zawáhirí je stejně jako jeho předchůdce velice vzdělaným člověkem. Tento současný vůdce teroristické organizace Al-Káida vystudoval lékařství na univerzitě v Káhiře a je uznávaným spisovatelem a básníkem. Na jeho dopadení je v současné době vypsaná odměna 25 milionů dolarů. Ajmán az-Zawáhirí se narodil v Egyptě v rodině profesora farmakologie. V době studia lékařství se zapojil do činnosti teroristické organizace Muslimské bratrstvo a v sedmdesátých letech se přesunul do radikálnějšího hnutí Islámský džihád. V roce 1981 byl zatčen a uvězněn v souvislosti s vraždou egyptského prezidenta Anwara Sádáta. Pro nedostatek důkazů nebylo možné Ajmána az-Zawáhirího usvědčit z podílu na jeho účasti, a proto byl posléze propuštěn. V 80. letech odcestoval do Afghánistánu, kde se účastnil bojů proti sovětským okupačním vojskům. Tam se setkal s Usámou bin Ládinem, kterému pomáhal se založením a vzestupem teroristické organizace Al-Káida. Ve svém prohlášení uskutečněném v roce 2015 vyzval mladé muslimy k boji proti Západu bez jakéhokoli slitování.

Navzdory zvýšeným bezpečnostním opatřením po útocích z 11. září 2001 prakticky po celém světě zůstala síť Al-Káidy velmi aktivní i nadále. I když žádná z jejích následných teroristických akcí nedosáhla intenzity úderů na WTC a Pentagon, jednalo se v mnoha případech o velmi krvavé útoky, které si ve svém součtu vyžádaly stovky obětí. Mezi nejznámější operace Al-Káidy po 11. září 2001 jsou řazeny:

- útok na synagogu na Džerbě (Tunisko, 11. duben 2002, 21 obětí)
- útoky na ostrově Bali (Indonésie, 12. říjen 2002, 202 obětí, druhý útok 1. říjen 2005, 20 obětí, k atentátům se přihlásila níže zmíněná skupina Džamá at Islámíja v jihovýchodní Asii s vazbami na Al-Káidu)
- útoky v Mombase (Keňa, 28. listopad 2002, 13 obětí)
- útoky v Rijádu (Saúdská Arábie, 12. květen 2003, 35 obětí)
- útoky v Casablance (Maroko, 16. květen 2003, 45 obětí, k útokům se přihlásila Marocká islámská bojová skupina s vazbami na Al-Káidu)
- útoky v Istanbulu (Turecko, 15. a 23. prosinec 2003, 57 obětí), druhý útok v Khobaru (Saúdská Arábie, 29. květen 2004, 22 obětí)
- útoky v Madridu (Španělsko, 11. březen 2004, 191 obětí)

- útoky na hotely v Ammánu (Jordánsko, 9. listopad 2005, 60 obětí)
- útoky v Londýně (7. červenec 2005, 52 obětí), útoky v Šarm aš-Šajchu (Egypt, 23. červenec 2005, 88 obětí, k útoku se přihlásily Brigády Abdulláha Azzáma s vazbami na Al-Káidu)
- útoky v Dahabu (Egypt, 24. duben 2006, 23 obětí, k útoku se přihlásila irácká Al-Káida – Skupina monoteismu a džihádu)
- útoky v Ažírsku (11. duben 2007, 33 obětí) (Čejka, 2007)

Některé z připravovaných útoků se však podařilo bezpečnostním složkám v různých zemích překazit. Zřejmě nejnebezpečnější pokus o útok po 11. září se podařilo v srpnu 2006 odhalit britské policii. Ta překazila sérii bombových útoků na letadla směřující z Velké Británie do USA. Radikálové s vazbami na Al-Káidu se pokoušeli dostat do letadel výbušniny ve formě tekutých látek.

1.2.2 Hizballáh – Strana boží

Základní filozofie teroristické skupiny Hizballáh spočívá v myšlence, že se celý islám, případně celý svět musí podrobit Alláhově vůli, tak jak ji interpretoval ájatolláh. V této souvislosti vyznavači Hizballáhu předpokládají, že všechny stávající muslimské vlády jsou nelegitimní, protože nejsou ve svém základu založeny na bezpodmínečné podřízenosti Alláhovi. (Brzybohatý, 1999)

Dle Mariana Brzybohatého jsou teroristé z teroristické skupiny Hizballáh přesvědčeni, že: *„koexistence jakékoliv světské vlády a Hizballáhu je nepředstavitelná a že je božskou povinností trestat smrtí všechny provinilce proti islámu, zvláště pak islámské kacíře.“* (Brzybohatý, 1999)

Hizballáh na cestě ke splnění svých cílů nezná soucit, lítost a překážky. Prohlašuje, že půjde až na samotnou hranici mučednictví, což nazývá „svatým terorem“. (Brzybohatý, 1999)

Teroristická organizace Hizballáh, neboli „Strana Boží“ je politická a radikální skupina libanonských šíitů, která vznikla v roce 1982 jako reakce na izraelskou invazi do Libanonu. Centrum svých aktivit vybuodovalo hnutí zejména na území, kde se nacházejí

největší šíitské komunity, tedy v jižním Libanonu, na východě země, v údolí Biká a v Bejrútu. (Azani, 2008)

Hlavním zdrojem finančních prostředků se pro něj stal šíitský Írán, který se snažil šířit hodnoty islámské revoluce z roku 1979. V průběhu 80. a 90. let uskutečnilo ozbrojené militantní křídlo Hizballáhu nespočet násilných akcí zaměřených proti Izraeli. Jednalo se především o sebevražedné útoky, ostřelování kat'ušemi a únosy, či útoky proti mírovým jednotkám v Libanonu. V roce 1983 zaútočil Hizballáh na americká a francouzská kasárna v Bejrútu, kde zahynulo 241 Američanů a 58 Francouzů. Na druhou stranu je nutno uvést, že kromě vojenských aktivit Hizballáhu jeho civilní křídlo provozuje nemocnice, školy a různé sociální aktivity. Podobné sociální smýšlení mají například teroristické organizace Muslimské bratrstvo a Hamás. Hizballáh dále disponuje rovněž vlastní televizní stanicí Al-Manár neboli „Maják“. V 90. letech, kdy se do čela hnutí postavil šejch Nasralláh, se výrazně projevil snahy o začlenění Hizballáhu do politického systému Libanonu. Ve volbách v roce 2005 získal Hizballáh 23 křesel v 128členném libanonském parlamentu. V létě 2006 vyvrcholila další vlna radikalizace tohoto hnutí, když hnutí Hizballáh uneslo několik izraelských vojáků a začalo raketami ostřelovat severní Izrael. Po těchto útocích následoval vážný vojenský konflikt s Izraelem, který, tak jak tomu většinou bývá, postihl převážně civilisty. V souvislosti s těmito boji přišlo o život na 1100 obyvatel Libanonu a na 160 obyvatel Izraele. Po několika týdnech byl konflikt ukončen za pomoci Organizace spojených národů (dále jen „OSN“). Určit jasného vítěze tohoto konfliktu nebylo možné. S odstupem času lze sledovat, že konflikt z roku 2006 pomohl Hizballáhu upevnit své pozice v Libanonu. Hizballáh se podobně jako teroristická organizace Al-Káida a další skupiny podobného ražení nachází na seznamu teroristických organizací USA. (Čejka, 2007)

Hizballáh své teroristické aktivity v žádném případě neomezuje jen na území Libanonu. Úzké kontakty navázal směrem do oblasti Perského zálivu, hlavně se šíitskými skupinami v Saúdské Arábii a v Bahrajnu. Tyto cenné kontakty udržuje zejména prostřednictvím provozování škol v Íránu. Bojovníci Hizballáhu se tak upevňují nejenom ideologicky. Teherán dříve školil příslušníky Hizballáhu ve výcvikových táborech

i v zacházení se zbraněmi a v práci s výbušninami. Finanční podporu Hizballáhu poskytují především Írán a do určité míry Sýrie. Jen roku 1996 obdržel libanonský Hizballáh z Teheránu podle dostupných amerických údajů finanční podporu čítající sto miliónů dolarů. Aby se postup proti západním cílům dal lépe koordinovat, pobývá v táborech Hizballáhu nastálo až 150 íránských revolučních gardistů. Teherán taktéž Hizballáhu dodává zejména přes damašské letiště v Sýrii zbraně a další prostředky potřebné k jeho činnosti. Vůdcem Hizballáhu je od roku 1993 šajch Hasan Nasralláh. Imád Mughnija, který dříve velel při únosech západních rukojmí, je dnes šéfem tajné služby Hizballáhu. Hizballáh má také přímé kontakty s dalšími blízkovýchodními teroristickými skupinami. Do značné míry spolupracuje s teroristickou organizací Al-Káida, kterou v současné době vede Ajmán az-Zawáhirí. V čele jedné z nejradiálnějších frakcí uvnitř Hizballáhu stojí bývalý tajemník Hizballáhu Subhí al-Tufajlí. (Ulfkotte, 2001)

Hizballáh ve svém prohlášení uvádí, že disponuje přibližně 30 000 raketami různého druhu. Jedná se zejména o neřízené rakety BM-21 a BM-27. Dále vlastní íránské rakety Zelzel 2, rakety Fadžr-5 a protiletadlové střely SA-16. Izraelská média zastávají názor, že Hizballáh vlastní i několik raket Scud, jejichž původem je Sýrie. Tato informace však byla samotnou Sýrií a posléze Hizballáhem popřena. V roce 2005 dodal Írán do Libanonu moderní protilodní rakety Kosar. Jedna z těchto raket v roce 2006 při izraelské intervenci v Libanonu velmi silně poškodila fregatu třídy Saar, jejímž vlastníkem byl Izrael. Teroristická organizace Hizballáh je také vybavena několika bezpilotními průzkumnými letouny typu Mohajer. (Ulfkotte, 2001)

V průběhu posledních let Hizballáh radikálně změnil své metody boje. Na doporučení svého ochránce Íránu upustil od tradičních metod jinak hojně používaných teroristickými organizacemi, které uplatňoval zejména v prvních deseti letech své existence, a přeměnil se ve vojenskou organizaci využívající stále sofistikovanějších a latentních metod boje. Hizballáh se mimo jiné účastní občanské války v Sýrii na straně vlády Bašára Asada. Podle dostupných odhadů v syrské válce ztratil tisíce bojovníků. Syrští povstalci také zaútočili na Hizballáh na území Libanonu. Tamní buňka Al-Káidy frakce an-Nusrá a postupem času teroristická organizace IS ovládly část území pohraničí Libanonu,

na kterém Hizballáh útočí jak ze Sýrie, tak z Libanonu. Pozice Hizballáhu v Sýrii byly několikrát bombardovány Izraelem. Během jednoho náletu zabily jednotky Izraele také iránského generála revolučních gard.

Šejch Hassan Nasralláh se narodil 31. srpna 1960 a v současnosti je šéfem libanonské militantní politické strany Hizballáh, respektive teroristické organizace Hizballáh. Původně byl členem šiitského hnutí Amal, ale po izraelské invazi do Libanonu, která proběhla v roce 1982, se stal jedním ze zakladatelů Hizballáhu. V roce 1992, po smrti generálního tajemníka hnutí Abbáse Al-Músáwího, se postavil do čela tohoto hnutí. To se pod jeho vedením stalo vážným a obávaným soupeřem izraelské armády, která pak v roce 2000 definitivně opustila nárazníkové pásmo v jižním Libanonu. Po stažení izraelských bojových jednotek Hassan Nasralláh prohlásil: „*Izrael třeba vlastní jaderné bomby a těžké zbraně, ale Bůh ví, že je slabší než pavučina*“. Hassan Nasralláh také výrazně povznesl pozici Hizballáhu v libanonské politice. Jedná se o velmi zkušeného řečníka. Mnohé z jeho projevů se vyznačují velmi agresivní rétorikou. Jeho pozice jako vůdce hnutí a obecně jako „bojovníka proti Izraeli“ ještě více zesílila po konfliktu s Izraelem v roce 2006, kdy se Izraelcům i přes mohutnou ofenzívu nepodařilo Hizballáh výrazně oslabit. (Čejka, 2007)

1.2.3 Hamás – Hnutí islámského odporu

Hamás neboli „Hnutí islámského odporu“ se okamžitě po svém vzniku v roce 1987 stalo principiálním odpůrcem hnutí Al-Fatah, které v té době vedl Jásir Arafat, i jeho politickým rivalem na okupovaných územích. Teroristická skupina Hamás používá politické i násilné prostředky boje, terorismu nevyjímaje. Jeho cílem je od samého vzniku hnutí zejména vybudování islámského palestinského státu na území dnešního státu Izrael. Hnutí Hamás nemá pevnou organizační strukturu a hierarchii. Řada jeho článků vystupuje naprosto otevřeně v mešitách, v oblasti sociálních služeb a v jiných institucích, ve kterých jeho členové provádějí nábor nových členů, vybírají finanční prostředky, organizují různé aktivity a v neposlední řadě provádějí propagandu. Militantní křídla Hamásu operují tajně a stejně jako jiné teroristické skupiny používají násilí jako prostředek k dosažení svých vytýčených cílů. Největší členskou základnu má Hamás v oblasti pásma Gazy a taktéž v malých oblastech na západním břehu Jordánu. Hamás se také podílí na politických

mírových aktivitách, jakou je například výběr kandidátů pro volby do obchodní komory atd. Teroristické útoky Hamásu jsou zaměřeny zejména proti izraelským vojenským, ale i civilním cílům, proti Palestincům spolupracujícím s Izraelci i proti svému největšímu politickému rivalovi, kterým je výše zmíněná organizace Al-Fatah. Přesný počet příslušníků tvrdého jádra teroristické organizace Hamás není doposud znám. Množství jeho podporovatelů a sympatizantů je odhadováno na několik stovek. Operačním územím Hamásu je především okupované území Izraele a Jordánska. Finanční prostředky získává teroristická skupina Hamás od emigrantů, dále z Íránu, od milionářů žijících v Saúdské Arábii a taktéž z dalších arabských států. Několik teroristických útoků, jejichž cílem bylo získání finančních prostředků a v neposlední řadě propaganda, bylo uspořádáno v Evropě i v severní Americe. (Brzybohatý, 1999)

V současné době je Hamás vnímán jako nejvýznamnější palestinská radikálně islamistická organizace. Teroristická organizace Hamás je okolnímu světu známá především díky svým úspěšně provedeným teroristickým útokům. Je však nutno uvést na pravou míru, že toto hnutí v sobě spojuje dvě odlišná poslání – charitu vůči Palestincům a teror vůči Izraeli. Civilní křídlo Hamásu je podstatnou složkou hnutí a úspěšně navazuje na aktivity egyptského Muslimského bratrstva. Vyvíjí činnost především za účelem podpory chudého palestinského obyvatelstva ve formě škol a zajištění systému sociálního zabezpečení. V porovnání s teroristickou organizací Fatah je civilní odnož Hamásu pokládána za daleko méně zkorumpovanou. Nejen tato skutečnost přinesla Hamásu značnou popularitu mezi výraznou částí Palestinců, zvláště v chudém pásmu Gazy. Ozbrojené křídlo Hamásu, které si říká Brigády Kassám, spáchalo od 90. let min. století mnoho útoků na izraelské vojenské, ale i civilní cíle a zavraždilo stovky lidí. Tyto aktivity pak zcela jistě oprávněně dostaly Hamás na seznamy teroristických skupin mnoha zemí světa, včetně USA, Kanady a Evropské unie (dále jen „EU“). Duchovním otcem hnutí byl od dob jeho založení až do roku 2004 šejch Ahmad Jásín. Mnoho představitelů Hamásu, zvláště z radikálního křídla, bylo zlikvidováno vojenskými jednotkami Izraele. Po smrti Jásira Arafata se hnutí začalo více zapojovat do palestinské politiky. Po několika vítězstvích v tammních komunálních volbách následovalo v lednu 2006 neočekávané vítězství Hamásu v parlamentních volbách. Hamás tehdy získal 74 křesel a Fatah

jen 45 křesel z celkových 132 křesel. Hamás se s Fatahem v žádném případě vzhledem k jejich neustálému soupeření na sestavení vlády nedohodl, a tak vládu sestavoval nakonec jen Hamás. Na to však zareagovalo mezinárodní společenství ve formě omezení pomoci Palestincům. Napětí mezi oběma výše zmíněnými hnutími se následně více a více stupňovalo a několikrát dokonce přerostlo ve vojenský konflikt s prvky občanské války. Na základě toho bylo uzavřeno několik příměří a došlo i k sestavení Vlády národní jednoty. Ta se však rozpadla v roce 2007, kdy vypukly vůbec nejtěžší vzájemné boje. Tyto boje následně vyvrcholily převzetím moci Hamásem zejména v pásmu Gazy. Neustálé soupeření mezi Hamásem a Fatahem, doprovázené mnoha vojenskými konflikty, trvá dodnes. (Čejka, 2007)

Chálid Mašál se narodil 28. května 1956 a od smrti Šejcha Ahmada Jásína v roce 2004 je vedoucím činitelem palestinské militantní teroristické skupiny Hamás. Tento vůdce se veřejně přihlásil k odpovědnosti za velké množství spáchaných palestinských teroristických činů zejména sebevražedných během druhé intifády, která je arabským výrazem pro povstání. Používá se v souvislosti s ozbrojeným bojem Palestinců proti Izraeli a dělí se na první a druhou intifádu. V roce 2006 se po volbách na palestinském území ostře postavil proti tamní Vládě národní jednoty Hamásu a Fatahu a pohrozil smrtí jednomu z předních představitelů Hamásu Ismailu Haníjovi. Po roce 1990 žil Chálid Mašál v Jordánsku, kde se otevřeně postavil proti sekulární Organizaci pro osvobození Palestiny Jásira Arafata. Chálid Mašál se netajil podporováním násilné protiizraelské aktivity Hamásu, a proto následně začali Izraelci usilovat o jeho život. Těm se také později podařilo do jeho těla dostat pomalu účinkující jed, avšak byli při činu zadrženi a Izrael byl okamžitě nucen dodat protilátku a Chálid Mašál tak tento útok bez větší újmy přežil. Navíc byl Izrael nucen propustit duchovního vůdce Hamásu Ahmada Jásína a několik desítek dalších významných palestinských radikálů. V současné době Chálid Mašál sídlí v Damašku a vydává pro teroristickou organizaci Hamás důležitá politická prohlášení. (Čejka, 2007)

Po teroristických útocích z 11. září 2001 se izraelské i americké politické kruhy snažily prokázat těsné vazby mezi teroristickou skupinou Hamás a vůdcem teroristické

organizace Al-Káida Usámou bin Ládinem. Tuto interpretaci však poněkud koriguje studie Rohana Gunaratny, který je expertem uznávaným vládou USA. Dílo se objevilo v roce 2002. Pravdou je, že někteří bojovníci Hamásu byli vycvičeni na základnách Al-Káidy, ale na druhé straně je třeba poznamenat, že vedoucí síly Hamásu vždy projevovaly značnou nedůvěru k pokusům Usámy bin Ládina získat veškerou moc nad celým islámským mezinárodním terorismem. Je možné se domnívat, že Hamás si vždy uhájil svou autonomii vzhledem k Usámovi bin Ládinovi. Je třeba si také uvědomit, že Hamás je dědicem orientace, kterou propagoval al-Banná. V tomto směru je palestinská otázka hlavní problematikou. Naproti tomu Usáma bin Ládín byl žákem šejcha Azzáma, podle něhož musí mít islámský fundamentalismus globální rozměr a musí volit prioritu problematik podle toho, jak je to momentálně vhodné. Palestinská realita ukazuje, že představitelé Hamásu se orientují na islámskou revoluci v jedné zemi, zatímco Al-Káida by chtěla globální islámskou revoluci. Podpora Usámy bin Ládina pochází zřejmě spíše z kruhů fundamentalistických intelektuálů v Palestině, kteří nejsou striktně vázáni na Hamás. (Introvigne, 2003)

Není vyloučena dohoda mezi mezinárodní teroristickou centrálou, která je pod kontrolou Al-Káidy, a palestinskou odbočkou Islámského džihádu. Posledně uvedená palestinská odbočka je ale vnitřně rozčleněna do vzájemně soupeřících frakcí. Pokud se jedná o palestinskou odbočku Islámského džihádu, je nutno uvést, že jednotlivé buňky jsou z velké části závislé na příslušných inspirátorech a sponzorech, kteří se nacházejí zejména v Íránu. Není pochyb o tom, že deklarace oficiálních míst USA po 11. září 2001, v nichž se uvádí, že nový impuls k pokračování v mírovém procesu v Palestině musí být spojen s bojem proti mezinárodnímu terorismu, vyprovokovaly reakce ze strany Hamásu, který opětovně přistoupil k páchání sebevražedných teroristických útoků. Cílem takových útoků se od prosince 2001 staly především restaurační zařízení. Jednalo se tak o novou strategii tvrdého teroru, o jejíž vzestup se zasloužil nový vedoucí činitel bojových jednotek al-Qassáma Saláh Mustafá Šehuda. Tento terorista byl zabit izraelskou tajnou službou v roce 2002. (Introvigne, 2003)

Jednou z nových charakteristik výše uvedené strategie vln sebevražedných teroristických útoků je skutečnost, že se na těchto akcích podílejí Brigády mučedníků od al-Aksá, které jsou spojeny s teroristickou organizací Fatah a s Palestinskými nacionalistickými kruhy. (Introvigne, 2003)

Massimův Introvigne je toho názoru, že: „*dochází k poměrně značnému vzájemnému ovlivňování nových spojenců, takže nacionalisté se silně „islamizují“ a fundamentalisté velmi často přijímají hesla nacionalistů.*“ (Introvigne, 2003)

Jakmile počet izraelských civilních obětí této nové série sebevražedných útoků přesáhl číslo 100, izraelský premiér Šaron vyhlásil operaci s názvem „Obranná bariéra“. Izraelské vojenské jednotky posléze koncem března roku 2002 podnikly invazi na palestinské území, aby zde zatkly celou řadu bojovníků a přívrženců Hamásu a dalších palestinských teroristických organizací. Někteří z hledaných teroristů se v dubnu téhož roku uchýlili do chrámu Kristova narození v Betlémě, který izraelské vojenské jednotky následně oblehly. Celá událost vygradovala v deportaci třinácti bojovníků, mezi nimiž bylo také několik představitelů Hamásu. Tyto osoby byly poté přijaty různými evropskými zeměmi, což následně znamenalo problémy v rovině mezináboženských a mezistátních vztahů. Izraelské ozbrojené složky po skončení akce vydaly prohlášení, v němž se chlubily celou řadou dosažených výsledků díky nové strategii ničení domů rodin sebevražedných teroristů a deportacím příbuzných těchto atentátníků. (Introvigne, 2003)

Cílem uvedené strategie je bezesporu využít skutečnosti, že i mezi palestinským obyvatelstvem se značně snížily sympatie vůči sebevražedným atentátům vůči Izraeli. Je třeba si položit otázku, zda sebevražedný terorismus kvůli tomuto poklesu popularity skutečně skončí. Události posledních měsíců, které se odehrály na evropském území, ukázaly, že nikoliv. Sebevražedné útoky tehdy pokračovaly v neztenčené intenzitě po celý rok 2002 podle známého scénáře. Dne 13. listopadu 2002 došlo k jednomu z klasických jednání mezi Hamásem a Fatahem a v Káhiře bylo podepsáno moratorium týkající se sebevražedných pumových atentátů. Situace je ale velmi nepřehledná, protože není zcela zřejmé, kdo opravdu v palestinských teritoriích vládne. Není vůbec jasné, zda je to Národní palestinská samospráva nebo teroristická organizace Hamás. (Introvigne, 2003)

Teroristická organizace Hamás získává z větší části finanční prostředky z Teheránu. Počet těch, kdo v západních státech důvěřivě darují peníze palestinským charitám a nevědí, že značná část těchto peněz jde i na teroristické útoky, však roste. (Ulfkotte, 2001)

1.2.4 Islámský stát

Hassan Hassan, syrský analytik o IS, tvrdí: *„IS je radikální islámská teroristická organizace původem z Iráku, ale nejen to. Jeho příslušníci jsou rovněž mafiánští mistři ve využívání desítky let zavedeného mezinárodního šedého obchodu s ropou a zbraněmi. Je to konvenční armáda, která mobilizuje a nasazuje pěšáky s profesionálním přístupem, který dokázal imponovat i příslušníkům armády USA. Je to sofistikovaná mašinerie na sběr zpravodajských informací, která se dokáže infiltrovat do konkurenční organizace a tiše v jejích řadách provádět nábor, než je přetáhne na svoji stranu, rozdrť v boji nebo obsadí jejich území. Je to odborně vedená propagandistická mašinerie, která dokáže šířit svá poselství a nabírat nové rekruty pomocí sociálních sítí“.* (Weiss & Hassan, 2015)

Teroristická organizace IS je rovněž dědicem ještě staršího nepřítele, než je teroristická organizace Al-Káida. Většina z jeho vrcholových představitelů, kteří mají pravomoc rozhodovat, sloužila buď v armádě Saddáma Husajna, nebo v jeho bezpečnostních složkách. V jistém smyslu se do Iráku opět vrátil „sekulární“ baasismus pod záštitou islámského fundamentalismu. Jedná se o menší rozpor, než by se na první pohled mohlo zdát. Nejdůležitější ale je, že se Islámský stát prezentuje jako bojující sunnitská menšina v Iráku, ale i pronásledovaná a diskriminovaná sunnitská většina v Sýrii a jako poslední obranná linie této frakce proti nezměrnému množství nepřátel, za které označuje zejména „nevěřící“ Ameriku, „odpadlé“ arabské státy ze Zálivu, „nusajrijské“ diktatuře alavitů v Sýrii, šíitům v Íránu a jeho bagdádské satrapii. I zde, jako u všech domnělých teorií, vychází Islámský stát z jakéhosi pravdivého jádra a spolu s nepříjemnou geopolitickou realitou vytváří obraz satanské globální války namířené proti němu. (Weiss & Hassan, 2015)

V současné době létají syrská vojenská letadla na stejném nebi jako ta americká a údajně bombardují ve východní Sýrii stejné cíle. Vláda USA však stále tvrdí, že Bašár Asad nemá v Damašku budoucnost. Některé šíitské radikální skupiny v Iráku byly

označeny vládou USA za teroristické. Toto označení si vysloužily zejména z důvodu, že na jejich rukou lpí americká krev, ale nyní slouží jako předvoj pozemní operace Iráckých bezpečnostních sil s cílem porazit Islámský stát, i za podpory iráckých revolučních gard. Je to další entita, kterou USA označují za teroristickou a která se s prosazováním svého vlivu nijak netají. Souběžně s tím provádějí tyto milice v sunnitských vesnicích etnické čistky. Ať už jsou úmysly Washingtonu jakékoli, jeho vědomé ad hoc spojení s vražednými režimy Sýrie a Íránu brání sunnitům, kteří se Islámského státu bojí nebo jej nenávidí, aby se zapojili do dalšího úsilí ze spodní části území a teroristy z něho vyhnali. Odvážní, kteří se o to pokusili, byli bez milosti zmasakrováni. Jiní byli prostě kooptováni a přísahali svoji věrnost vrahům. (Weiss & Hassan, 2015)

Michael Weiss, americký novinář, uvádí: *„obdivovaný a zároveň podceňovaný, brutální a vychytralý IS zrušil hranice současných národních států a prohlásil se za obnovitele ztraceného islámského impéria. Ze starého nepřítele tu byl rázem nový, rozhodnutý pokračovat ve válce, která zde byla již věky“*. (Weiss & Hassan, 2015)

Původně byl IS napojen na Al-Káidu, které však v nedávné době odepřel poslušnost, když odmítl v Sýrii ustoupit frontě Al-Káidy An-Nusrá. Teroristická organizace Islámský stát nebyla doposud jako stát uznána žádným jiným státem. Je známa svou přísnou interpretací islámu a islámského práva šaría. (Weiss & Hassan, 2015)

Vůdce IS Al-Badarí, který přijal krycí jméno Abú Bakr al-Bagdádí, byl v podstatě dosazen Poradním výborem mudžáhidů IS jako jediná možná náhrada za dva zabité velitele. Přišel jakoby odnikud. Nikoho tehdy nenapadlo, že by chtěl soupeřit s Al-Káidou. V tajné komunikaci přísahal loajalitu současnému vůdci Al-Káidy Ajmánu az-Zawáhirímu. Abú Bakr al-Bagdádí se narodil v roce 1971 poblíž Sámarry a stal se islámským vzdělavcem. V tomto oboru získal jak magisterský titul, tak i doktorský titul na Univerzitě islámských věd v Azamíji na předměstí Bagdádu. Údajně žil ve skromných ubikacích u mešity Tubčí v západní části Bagdádu, kde v tu dobu žil přibližně stejný počet sunnitských i šiitských obyvatel. (Weiss & Hassan, 2015)

Hassan Hassan dále uvádí: „*Jak už to u většiny masových vrahů bývá, jeho přátelé a známí, kteří si jej pamatují z dob jeho mládí, jej popisují jako tichého a samotářského člověka, který se v ničem nepodobal nebezpečnému fanatikovi tak, jak bychom si ho dnes dokázali představit*“. (Weiss & Hassan, 2015)

Abú Bakr al-Bagdádí nosil brýle, byl vynikajícím fotbalistou a při jeho vystupování bylo zřejmé, že se jedná o vzdělaného člověka. Pocházel z chudé vesnické rodiny a na rozdíl od jiných svých spoluvrstevníků nezáviděl lidem žijícím ve městech jejich blahobyt. Jeho ctižádost byla do značné míry omezena z důvodu zastávaného pracovního místa ve vládních službách v rámci ministerstva islámských nadací. Jeho sklon k salafismu se u něj objevil až později. Při svých studiích na univerzitě měl blízko k teroristické organizaci Muslimské bratrstvo. Kolem roku 2000 získal Abú Bakr al-Bagdádí doktorský titul, oženil se a narodil se mu syn. Jeho titul Ph.D. v oboru islámských věd mu poskytoval jisté právnícké znalosti, které zřejmě na džihádisty odjakživa platily. V roce 2007 se připojil k Poradnímu výboru mudžáhidů, který řídil Abú Musáb az-Zarqáwí, aby posílil národnostní stránku povstání. Abú Bakr al-Bagdádí byl vždy velmi konzistentní v názorech na spolubojovníky ze sunnitských militantních skupin, které nebyly součástí jeho teroristické organizace. Tvrdil: „*Boj proti nim má vyšší prioritu než boj proti Američanům*“. Trval na potřebě bratrovražedné války a tento postoj zůstal charakteristickým znakem jeho vůdcovství až do expanze IS do Sýrie a Iráku. Povýšení Abú Bakra al-Bagdádího na funkci emíra Islámského státu na území Iráku bylo rozhodnuto drtivou většinou devíti hlasů z celkového počtu jedenácti členů Poradního výboru mudžáhidů. Důvodem jeho povýšení byla zejména skutečnost, že byl členy výboru pokládán za člověka s vyšší houževnatostí, která měla vyzvednout IS z nečinnosti, jakmile jednou vojenské síly USA opustí Irák. V současné době jej Islámský stát uctívá jako „posla“. Dne 29. června 2014 přeměnil IS na chalífát a sám sebe prohlásil za chalífu. (Weiss & Hassan, 2015)

Dne 2. února 2014 ukončilo nejvyšší vedení teroristické organizace Al-Káida svůj svazek s teroristickou organizací IS a vydalo veřejné prohlášení: „*IS není součástí skupiny Al-Káida, nemáme s nimi žádný organizační vztah a naše skupina nenese žádnou*

odpovědnost za jeho akce“. Frontu An-Nusrá je nutno vnímat jako jednu z odnoží teroristické skupiny Al-Káida, která byla pověřena vedoucím organizace Ajmánem az-Zawáhirím k plnění úkolů Al-Káidy na území Sýrie. Charakteristické rysy tohoto odštěpení byly zřejmé během celého období od jejich spojenectví. Byly viditelné již od prvního nešikovného setkání mezi Usámou bin Ládinem a jedním z předchůdců dnešního vůdce Islámského státu Abú Bakra al-Bagdádího, Abú Musou Zarqáwím v Kandaháru v roce 1999 a během bouřlivé historie Al-Káidy. Fronta An-Nusrá a Islámský stát spolu od svého oddělení v taktické rovině kooperovaly a dokonce během koaličních leteckých úderů proti oběma organizacím v Sýrii údajně uvažovaly o nějaké formě usmíření. S přihlédnutím k momentálnímu dění v obou organizacích je však šance na nějaké širší sblížení jen velmi malá. Z hlediska džihádu vidí Islámský stát Al-Káidu jako vyhořelou sílu a sebe jako dědice Usámy bin Ládina. Mezi oběma zmíněnými teroristickými skupinami je nyní příliš mnoho sporů, které jsou příliš hluboké. (Weiss & Hassan, 2015)

Michael Weiss uvádí, že: *„podle IS je legitimní zabít i ty, jejichž agresi nemůžete odrazit jinak. IS navrhuje i ty muslimy, kteří nevědí, že se něčeho dopustili. Další zásadní neshoda se týkala zřízení Islámského státu. Podle IS teokratická legitimita následuje po obsazení nějakého území a zřízení jeho správy. Nejdříve musíte lidi „osvobodit“, pak zřídit vládu. Podle Al-Káidy by to mělo být jinak: zákon šaría vejde v platnost ještě předtím, než svatá válka svrhne tyranský režim.“* (Weiss & Hassan, 2015)

Dokud koalice nezačala provádět letecké útoky, byla ropa hlavním zdrojem finančních příjmů pro IS. Do té doby se mělo za to, že IS získával na ropě v Sýrii a Iráku miliony dolarů měsíčně. Jakmile začalo bombardování, finanční příjmy z této suroviny se znatelně snížily. Nelegální obchod do sousedních zemí, jako jsou Turecko, Jordánsko, a na jiná území v Sýrii i Iráku je pro IS stále velmi důležitým zdrojem finančních příjmů. Prudký pokles těžby ropy se týkal spíše civilního obyvatelstva než IS, který sice mohl stále vytvářet zisky z jiných zdrojů, ale zužoval svou schopnost v zajišťování potřeb různého druhu pro místní komunity, zejména v oblasti nedostatkového zboží, kterými jsou třeba plynové bomby. IS taktéž vydělává miliony na zakátu, kterým se rozumí jiná forma islámské almužny splatná státu. (Weiss & Hassan, 2015)

Hassan Hassan uvádí, že: „*se zakát získává z ročních úspor nebo ze základních prostředků (2,5 %), zlata (nebo cennosti nad 4500 dolarů), hospodářských zvířat (dva kusy ze sta, které vlastní farmář), datlovníků, sklizně (pokud je půda zavlažována deštěm nebo nedalekým potokem či řekou, a 5 %, pokud stojí zavlažování nějaké peníze) a ze zisku (2,5 %). IS v neposlední řadě ukládá roční daně nemuslimskému obyvatelstvu žijícímu na jeho teritoriu, zejména křesťanům (4,25 gramu zlata pro bohaté a polovinu z toho pro jednotlivce s nepříliš vysokým příjmem)*“. (Weiss & Hassan, 2015)

IS nabývá na své hodnotě i tím, že pojímá krádeže za občanskoprávní tresty: konfiskuje veškeré majetky vysídlených nebo stíhaných osob nebo jako trest za boj proti IS. Je možné do tohoto zařadit bezpochyby i značné množství zbraní a munice jako součást jeho politiky odzbrojování zdejších občanů. Zatímco dary od sponzorů z celého světa tvoří poměrně malou část jeho bohatství, bohatí jednotlivci, ať už zahraniční dárci, nebo ti, kteří se k IS přidali, stále této teroristické organizaci přispívají. Jedním z největších a nejhodnotnějších zdrojů příjmů této skupiny je především ghaníma, která je výrazem pro válečnou kořist, která podle definice samotného IS zahrnuje loupeže a krádeže. Příslušníci IS se zmocnili amerického a zahraničního vojenského vybavení v celkové hodnotě mnoha milionů amerických dolarů, když přinutili v červnu roku 2014 k útěku tři irácké divize, a zmocnili se rovněž nemalých zásob zbraní, výstroje, zařízení a finanční hotovosti, která patřila syrskému režimu a povstaleckým skupinám. Velmi lukrativním zbožím jsou pro IS i archeologické nálezy, které se v oblasti jeho působení často vyskytují. (Weiss & Hassan, 2015)

„*Evropané doma nejsou v bezpečí. Teroristům se přes veškerá protiteroristická opatření podařilo spáchat dne 13. listopadu 2015 ve Francii sérii útoků, při nichž zemřelo 129 lidí a dalších 359 utrpělo zranění. Takové krveprolití Paříž od druhé světové války nepamatuje*“. (Novinky.cz, Přehledně: Co víme o teroru v Paříži, 2015)

Přesně takto začínal článek na internetovém serveru novinky.cz, vydaný dne 15. listopadu 2015, který reagoval na teroristické útoky IS v Paříži. Tři skupiny teroristů v pátek pozdě večer zosnovaly šest promyšlených teroristických útoků v Paříži. Jejich cílem se stal mimo jiné fotbalový stadion, na které sledoval zápas mezi mužstvy

Francie a Německo francouzský prezident Francois Hollande, který musel být posléze ze stadionu evakuován. Teroristé z IS však nezaútočili pouze na fotbalový stadion. Útočníci provedli koordinované činy taktéž v klubu, kde probíhal koncert, ve dvou restauračních zařízeních a na dvou pařížských ulicích. Turecko následně oznámilo, že se jim podařilo zamezit rozsáhlému teroristickému útoku. Tento měli džihádisté z teroristické organizace IS uskutečnit ve stejný den, jako se odehrály výše zmíněné útoky v Paříži. Počet obětí se dle dostupných zdrojů dostal na vysoké číslo 129. K odpovědnosti za veškeré útoky provedené pátečního večera se hrdě přihlásila teroristická skupina IS. Dále se objevila informace, že dle představitelů IS se na teroristických útocích podílelo celkem osm lidí. Z dostupných informací není zcela zřejmé, jestli je toto uvedené číslo možné brát za věrohodné. Zainteresované francouzské úřady potvrdily, že sedm sebevražedných teroristů zemřelo, když se společně s výbušninami vyhodili do vzduchu. Poslední, osmý terorista, byl zastřelen francouzskou policií. Předpokládá se však, že další teroristé, kteří měli na provedených teroristických útocích značný podíl, jsou na útěku. Jeden z nich, 26 letý Saláh Abdeslam, který se narodil v Bruselu, byl 18. března 2016 zadržen francouzskými policejními jednotkami při razii v bruselské čtvrti Molenbeek. V současné době s policejními složkami spolupracuje. (Novinky.cz, Přehledně: Co víme o teroru v Paříži, 2015)

1.2.5 Další vybrané islamistické teroristické organizace

Předešlý text uvádí dle mého názoru „nejvýznamnější“ teroristické skupiny současné doby, za které lze považovat Hamás, Hizballáh, Al-Káidu a IS. Především teroristické organizace Al-Káida a nový fenomén v pojetí dějin terorismu IS představují vážnou hrozbu nejen pro evropská města, ale pro celý svět. Samozřejmě teroristické skupiny existují po celém světě, avšak další pozornost bude věnována taktéž skupinám islamistickým. Níže uvádím další islamistické teroristické skupiny, které jsou více či méně spojovány s výše uvedenými.

První z nich, Gama'á Islámíjja, je egyptská radikálně islamistická skupina, která vznikla v 70. letech na univerzitě v Asjútu. Hlavním cílem této teroristické skupiny je svržení egyptského sekulárního režimu a založení samostatného islámského státu

nezávislého na západním vlivu. Původně byla teroristická skupina Gama'á Islámíjja studentskou skupinou zejména na egyptských univerzitách, postupem času se však jejími přívrženci stalo zejména chudší egyptské obyvatelstvo a tato skupina se následně výrazně početně rozrostla. V současné době se počet jejích členů odhaduje na nejméně 50 tisíc. (Čejka, 2007)

V 90. letech se tato skupina zradikalizovala a začala provádět násilné akce a atentáty, zejména proti egyptským politikům, úředníkům, zahraničním turistům a proti koptským křesťanům v Egyptě. V roce 1995 se neúspěšně pokusila o atentát na egyptského prezidenta Mubaraka. V roce 1997 měla na svědomí masakr v Luxoru. Tento teroristický útok měl posléze dlouhodobý dopad na egyptskou ekonomiku. Ještě v 90. letech se skupina od násilí distancovala. Hlavním důvodem tohoto postoje byly státní represe a obecná nepopularita násilí proti zahraničním turistům v Egyptě. Teroristická skupina se rozdělila na dvě odnože, přičemž ta radikálnější z nich má silné vazby na teroristické skupiny Egyptský islámský džihád a Al-Káidu. Duchovním vůdcem této teroristické organizace je klerik Omar Abdel-Rahmán, který si však v současné době odpykává doživotní trest v USA. Gama'á Islámíjja se nachází na seznamu teroristických skupin EU a USA. (Čejka, 2007)

Druhou teroristickou skupinou je Palestinský islámský džihád, který je militantní palestinskou organizací radikálně islamistického zaměření. Tato skupina vznikla v 70. letech v pásmu Gazy. Byla založena jako palestinská frakce Egyptského islámského džihádu. Do jejího vedení se postavila Fathi Šikaki. Hlavním cílem této teroristické skupiny se stalo zejména osvobození Palestiny, likvidace Izraele a jeho nahrazení palestinskou islámskou teokracií. Palestinský islámský džihád je taktéž odpůrcem mnoha režimů arabského světa, které obviňuje z jejich podřízenosti Západu a z nedostatečného důrazu na islámské náboženství. Hlavní sídlo Palestinského islámského džihádu se nachází v Sýrii a vyznačuje se finančními vazbami na Írán. Oproti výše zmíněnému Hamásu svou popularitou Palestinský islámský džihád mezi Palestinci vždy zaostával, neboť nevytvořil civilní odnož po vzoru Hamásu. Nové přívržence se tak snaží Palestinský islámský džihád získávat zejména prostřednictvím úspěšně provedených teroristických útoků, většinou

sebevražedných atentátů. Za účelem provedení některých z těchto útoků byly rekrutovány i ženy a nezletilí. Teroristická skupina v současné době operuje hlavně na Západním břehu Jordánu a v pásmu Gazy. Základny této organizace jsou ve městech Hebron a Džanín. Některé teroristické útoky provedla i v Jordánsku a v Libanonu. V roce 2003 byl v USA zadržen profesor Sami Al-Arian, vůdce Palestinského islámského džihádu v Severní Americe. Palestinský islámský džihád se rovněž nachází na seznamu teroristických organizací EU a USA. (Čejka, 2007)

Třetí zmíněnou teroristickou skupinou je Tálibán, který je považován za radikálně islamistické a hluboce fundamentalistické hnutí, které vzniklo v 90. letech v afghánských uprchlických táborech na území Pákistánu. Svoji činnost brzy rozšířilo i na území Afghánistánu. Afghánistán se Tálibánu podařilo během krátké doby ovládnout. Jeho členové se rekrutovali zejména z afghánských uprchlíků. Do čela Tálibánu se postavil mulláh Mohammed Omar. První oblast, kterou hnutí ovládlo, bylo okolí Kandaháru. Koncem září 1996 Tálibán dobyl Kábul a až na několik oblastí ovládl a sjednotil roztržštěný Afghánistán a nastolil v zemi fundamentalistickou diktaturu. Jen malá část Afghánistánu na severu země zůstala i nadále na Tálibánu nezávislou. Mnoho obyvatel Afghánistánu s teroristickou organizací Tálibán zpočátku sympatizovalo. Hlavním důvodem jeho sympatií byl fakt, že hnutí nastolilo v rozvrácené a zkorumpované zemi řád. (Čejka, 2007)

Tálibán však posléze začal v Afghánistánu velice rychle zavádět teokratickou vládu teroru doprovázenou extrémní aplikací islámského práva „šarí'ja“. Sledování televize a internetu bylo jako „zdroj morální zkaženosti“ zakázáno, stejně jako návštěva kina a poslech jiné než náboženské hudby. Do tamního trestního práva byly zavedeny přísné islámské tresty včetně kamenování nebo amputace končetin. Muži byli nuceni povinně nosit plnovousy, dívky se nesměly vzdělávat ve školách, ženám bylo striktně zakázáno pracovat a musely se na místech veřejně přístupných zcela zahalit burkou. Teroristická organizace Tálibán tato opatření zdůvodnila faktem, že sloužila na „ochranu žen a jejich ctí“. Jiné víry a kultury než islámské začaly být tvrdě pronásledovány. Zajímavostí zde bude jistě uvést, že teroristická skupina Tálibán, i přes svá výše uvedená přísně nastolená

pravidla, obchodovala s narkotiky. Povrchnost tálibánského režimu popudila nejen velkou část prostých obyvatel Afghánistánu a ochránců lidských práv, ale i většinu muslimských zemí světa, včetně teokratického Íránu. Stěžejním spojencem tálibánského režimu byl pouze Pákistán, který byl důležitým spojencem USA na tomto území. Kromě Pákistánu uznala tálibánský režim pouze Saúdská Arábie. Poměrně kladný postoj USA k Tálibánu se radikálně změnil, když vyšlo najevo, že teroristické útoky na americké ambasády v Keni a Tanzánii v roce 1998, které si vyžádaly přibližně 250 obětí, měla na svědomí teroristická organizace Al-Káida vedená Usámou Bin Ládinem, kterému poskytoval ochranu právě režim Tálibánu. (Čejka, 2007)

Útoky z 11. září 2001 byly poslední výstrahou pro Američany, kteří se posléze rozhodli tálibánský režim svrhnout. Severní aliance dostala značnou pomoc od Američanů a za spolupráce s nimi se jí podařilo obsadit většinu Tálibánem spravovaného území Afghánistánu. Svržení režimu však v žádném případě neznamenalo konec hnutí Tálibánu jako takového. Tálibán je v některých oblastech země stále velice vlivný a nebezpečný pro jakékoli jeho odpůrce. Úspěchem spojeneckých sil byla likvidace některých jeho předních vůdců. Vliv Tálibánu na afghánské dění však nadále posiluje a nyní ve spojitosti s klesající americkou vojenskou přítomností Tálibán postupně rozšiřuje území pod svou kontrolou. (Čejka, 2007)

2 Výzkumná otázka a metodika výzkumu

V následující kapitole je uvedena výzkumná otázka, která přímo navazuje na cíl předkládané diplomové práce, a je zde uvedeno, jakým způsobem a formou byly získány podklady pro její objasnění. V metodice výzkumu je uvedeno, jaké metody byly pro zpracování této části práce využity a s jakými odborníky na dané téma bylo hovořeno.

2.1 Výzkumná otázka

Výzkumná otázka předkládané diplomové práce byla vymezena takto: „*Jaká je hrozba teroristického útoku na území České republiky?*“ Odpověď na otázku byla zjišťována především na základě použití odborné literatury a provedených rozhovorů, které bezesporu přispěly ke splnění vytýčené výzkumné otázky.

Výše uvedená teoretická část se zpracovávala na základě literární rešerše. Byla použita odborná literatura od předních odborníků na problematiku terorismu, politologů a vědeckých pracovníků zabývajících se problematikou islámského náboženství. Dále byly využity internetové zdroje, a to české i zahraniční. Teoretická část diplomové práce se ve své první části zabývala objasněním základních pojmů týkajících se zkoumané problematiky. Druhá část posléze podrobně přibližuje problematiku teroristických skupin s akcentem na islámské teroristické skupiny.

2.2 Metodika výzkumu

Stěžejní metodou výzkumu byl sběr dat k dané problematice týkající se hrozby teroristického útoku na území ČR. Otázky vytýčené za účelem sběru dat se týkaly především oblasti islámského terorismu, teroristických skupin v nejširším slova smyslu, teroristických útoků z 11. září 2001, možných cílů případného teroristického útoku na území ČR, protiteroristických opatření jak ze strany EU či ČR, tak i ze strany USA. Nemalá pozornost byla věnována muslimské komunitě žijící v ČR s akcentem na velký problém, kterým je v současné době migrace ze států Blízkého východu. Výzkum byl proveden formou polostrukturovaných rozhovorů provedených na Policejní akademii České republiky s mezinárodně uznávanými odborníky na dané téma, kterými byli:

- doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D. – jeden z největších odborníků na problematiku terorismu, bývalý děkan Fakulty bezpečnostně právní na Policejní akademii ČR, v současné době vedoucí Katedry kriminální policie na výše zmíněné fakultě a garant vyučovaného předmětu Terorismus,
- Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. – proděkan pro vědu a výzkum na Fakultě bezpečnostního managementu na Policejní akademii ČR, pracovník Katedry krizového řízení na zmíněné fakultě, v letech 2001 – 2009 pracovník odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra (problematika boje proti terorismu), delegát ČR v Ad hoc výboru pro přípravu Úmluvy OSN proti korupci, zástupce ČR v některých pracovních skupinách Rady EU.

Polostruturované rozhovory bylo provedeny formou přímého dotazování u výše uvedených odborníků na předem připravené otázky, které ve svém celku směřovaly k následnému zodpovězení výzkumné otázky s návazností na stanovený cíl práce. V průběhu rozhovorů vyvstávaly otázky nové, doplňující, které byly taktéž ve výsledcích zohledněny a využity.

3 Výsledky

Následující kapitola bude rozdělena na čtyři části. První část se bude zabývat teroristickými útoky na USA ze dne 11. září 2001, které se staly mezníkem v historii terorismu. Druhá část bude zaměřena především na hrozby terorismu pro ČR. S přihlédnutím k událostem posledních měsíců bude pozornost věnována především hrozbě islamistického terorismu pro ČR. Část této kapitoly se bude taktéž zabývat muslimskou komunitou žijící v ČR, která by mohla představovat možné riziko z hlediska radikalizace a přílnutí k některé z islamistických teroristických organizací. Dále zde bude nastíněna protiteroristická politika ČR. Třetí část této kapitoly se bude vzhledem k členství ČR v EU zabývat projevy radiálního islámu v tomto uskupení států.

Při analýze těchto tří částí nám vyvstane několik otázek, které budou posléze v poslední části této kapitoly zodpovězeny prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými odborníky na dané téma.

3.1 Teroristické útoky na USA ze dne 11. září 2001

Následující text podrobně přiblíží historický mezník v dějinách terorismu, a to 11. září 2001. USA se staly dne 11. září 2001 cílem koordinovaných teroristických útoků, které dosud nemají v dějinách lidstva obdoby. Ve čtyřech civilních letadlech, v budovách WTC a Pentagonu přišlo o život tehdy dle dostupných zdrojů, které se ne vždy přesně shodují, celkem 3 047 lidí. Teroristé zaútočili proti nejcitlivějším cílům USA a tento hrůzný útok se posléze odrazil na ekonomice celého světa. Bezprostřední materiální škoda, která je odhadovaná na 105 miliard amerických dolarů, je jen zlomkem sumy, která byla od té doby investována do mnoha protiteroristických opatření v celosvětovém měřítku. (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

Dne 11. září 2001 došlo k největšímu teroristickému útoku všech dob. Výše zmíněný útok byl proveden radikálními islamisty hlásícími se k teroristické skupině Al-Káida, která byla již blíže vysvětlena v předešlé kapitole. Teroristický útok spočíval v únosu čtyř vnitrostátních letadel amerických leteckých společností. Celkem 19 únosců, z nichž někteří absolvovali letecký výcvik, následně s letadly narazilo do různých cílů na teritoriu USA.

Dvě letadla narazila do mrakodrapových věží WTC v New Yorku. Obě budovy se v důsledku útoku posléze zřítily. Třetí unesené letadlo narazilo do budovy Pentagonu ve Washingtonu, District of Columbia (dále jen „Washington DC“). Cílem čtvrtého uneseného letadla měla být pravděpodobně budova Kapitolu ve Washingtonu DC. Únosci však byli pasažéry letadla donuceni narazit do země nedaleko města Shanksville ve Virginii. Za operačního velitele únosů letadel je považován terorista egyptského původu Mohammed Atta. Na útoky z 11. září 2001 zareagovala americká zahraniční politika prezidenta G. W. Bushe vyhlášením tzv. „války proti terorismu“. Jednalo se o politiku preventivních zásahů proti globálním i lokálním teroristickým skupinám. Zvláštní pozornost byla věnována skupinám radikálně islamistickým a tzv. „ose zla“, přičemž hlavní pozornost byla zaměřena na teroristickou organizaci Al-Káida, která byla zodpovědná za útoky z 11. září 2001. Výrazem nového směru americké politiky byl úder proti afghánskému režimu hnutí Tálibán na podzim roku 2001. Ten poskytoval azyl Al-Káidě v té době vedené Usámou bin Ládinem. (Čejka, 2007)

S ohledem na historické události je příhodné uvést skutečnost, že po teroristických útocích z 11. září 2001 západní média bezesporu oprávněně zpodobňují teroristické organizace Tálibán a Al-Káida jako „ztělesnění zla“, avšak již nezmiňují, že nástup Tálibánu v roce 1996 byl výsledkem americké vojenské pomoci, proudící Tálibánu a Al-Káidě prostřednictvím pákistánské ISI. Založení fundamentalistického tálibánského islamistického státu, podporovaného ISI, sloužilo k prosazování amerických geopolitických zájmů v regionu. Nebude jistě překvapením, že důvodem pro americkou podporu Tálibánu byla ropa, kterou USA nutně potřebovaly. (Chossudovsky, 2003)

3.1.1 Usáma bin Ládín a útoky 11. září 2001

Na seznámech cestujících čtyř letadel unesených 11. září 2001 bylo identifikováno 19 mužů. Nejméně tři z nich měli větší či menší spojitost s teroristickou organizací Al-Káida. Vše, co se skrývá za jednotlivými únosci, bylo předmětem dalšího pátrání. Tajné služby USA po teroristických útocích z 11. září 2001 uvedly mnoho zajímavých skutečností. V době před 11. zářím 2001 se Usáma bin Ládín pustil do propagandy, při které využíval zejména videa a dokumentaci. Usáma bin Ládín ospravedlňoval

teroristické útoky na židovské a americké cíle. Vůdce Al-Káidy hrdě prohlašoval: „*Ti, kdo při takových útocích zahynou, vykonávají Alláhovo dílo*“. Po 11. září 2001 vyšlo najevo, že se Usáma bin Ládín dokonce bezprostředně před tímto datem nechal slyšet, že připravuje velký teroristický útok na USA. V srpnu a počátkem září roku 2001 vyzýval Usáma bin Ládín své přívržence k tomu, aby se do 10. září 2001 vrátili z jiných států světa na území Afghánistánu. Přimo před 11. zářím 2001 Usáma bin Ládínovi spolupracovníci předpovídali, že některý z nejbližších dnů se stane dnem činu. (Ulfkotte, 2001)

Po 11. září 2001 vyšlo najevo, že jeden z předních členů družiny Usámy bin Ládína družiny byl odpovědný za vypracování nejdetailejší režie při útocích. V případě teroristické skupiny Al-Káidy si není možné představit, že něco takového jako útok z 11. září 2001 nebylo povoleno přímo vůdcem Usámou bin Ládínem. Způsob provedení teroristických útoků z 11. září 2001 byl identický s dříve provedenými útoky. Bilance hrůzných činů Al-Káidy se plánuje minimálně několik měsíců dopředu. Bojovníci Al-Káidy bezpochyby chtějí co nejvíce mrtvých, hodně krve. Teroristické útoky z 11. září 2001 jsou co do rozsahu a techniky zjevně podobné útokům na východoafrická velvyslanectví a na torpédoborec „U. S. S. Cole“. Před těmito útoky nezaznělo žádné varování, a nebylo vyřčeno ani 11. září 2001. Teroristé z Al-Káidy při procesech po útocích na východoafrická velvyslanectví uvedli, že na útok podobného typu se teroristická skupina připravuje dokonce několik let. Do této přípravy lze zahrnout činnosti, jakými jsou: obhlídka cíle svého budoucího útoku, shromažďování potřebného materiálu a vyhledávání bojovníků, kteří jsou na provedení takových útoků nejvíce vhodní a kteří neváhají zemřít. Ti, kteří se účastnili útoků 11. září 2001, navštěvovali letecké školy. Tito útočníci se učili na trenažérech, aby získali průpravu v řízení velkých dopravních letadel. Často sledovali letiště a letecké trasy. Teroristické útoky Al-Káidy neberou ohledy na nevinné, dokonce ani na muslimy. V jednom z rozhovorů po útocích provedených na území východní Afriky Usáma bin Ládín řekl: „*Nezbytnost útoků na USA ospravedlňuje i zabíjení nevinných civilistů, muslimů nevyjímaje*“. Hrůzné a velice ničivé atentáty z 11. září 2001 naplánovala a provedla teroristická organizace Al-Káida, v té době vedená Usámou bin Ládínem. Dodnes tato radikální islamistická skupina disponuje nezlomnou vůlí a potenciálem k tomu, aby podobné útoky provedla. Cílem takových

atentátů jsou i nadále USA a jejich spojenci. Na závěr je nutno uvést, že bez těsné spolupráce teroristické skupiny Tálibán a vůdce Al-Káidy Usámy bin Ládina, by k činu nedošlo. Jejich spojenectví dovolovalo Usámovi bin Ládinovi především volně se pohybovat v Afghánistánu. Tento velmi vzdělaný člověk tak mohl teroristické aktivity podporovat, plánovat a provádět. (Ulfkotte, 2001)

3.1.2 Strůjce útoků Mohammed Atta

Mohammed Atta byl radikální islamista původem z Egypta, člen teroristické skupiny Al-Káida, který je Federálním úřadem pro vyšetřování (dále jen „FBI“) považován za hlavního organizátora teroristických útoků z 11. září 2001. Právě Mohammed Atta měl nejvyšší postavení mezi 19 teroristy, kteří unesli osudného dne výše zmíněná letadla. Byl to právě on, kdo přejímal rozkazy od vedoucích představitelů Al-Káidy a nejspíše také verboval mezi muslimy jedince odhodlané provést útok. Mohammed Atta, kterému bylo v době spáchání útoků třicet tři let, se narodil v malé vesnici Kfar as-Šajch v deltě Nilu poblíž Káhiry. Jeho otec, který nejdnou po útocích do sdělovacích prostředků prohlásil, že jeho syn s nimi neměl v žádném případě nic společného, ho popisoval jako bezproblémové a usměvavé dítě. Atta měl, stejně jako většina předních představitelů teroristických skupin, nadprůměrnou inteligenci. Vystudoval architekturu na Káhirské univerzitě a posléze se zapsal na velmi náročné studium Technické univerzity v německém Hamburku. Tato náročná studia ukončil v březnu roku 2001, tedy jen pár měsíců před atentáty. Je autorem diplomové práce o urbanismu, za kterou byl ohodnocen průměrnou známkou 1,7. (Poledne, 2002)

Až do svých studií v Německu byl Atta údajně pouze okrajovým vyznavačem islámu. Teprve v Hamburku založil dvanáctičlenné muslimské sdružení, které řídil, a vykonal také hadždž, který je arabským výrazem pro pouť do Mekky. V muslimském sdružení se seznámil s dalšími dvěma budoucími leteckými únosci. Ani potom ale nežil běžným životem ortodoxního muslima. Podle informací získaných od jeho sousedů a známých si dokázal užívat. Vyšetřovatelé FBI vyslovili domněnku, že první kontakty s bojovníky teroristické organizace Al-Káida navázal Atta v roce 1999. Při cestách do Sýrie se mimo jiné setkal se syrským podnikatelem Mamúdem Darkazaním, jehož Američané podezírají,

že byl pomocníkem Usámy bin Ládina již od roku 1995. Soustředěná a velmi precizní práce vyšetřovatelů FBI zmapovala Attův pohyb před 11. září 2001. V USA, kam přicestoval, verboval další budoucí letecké útočníky. Se svým dobrým přítelem z Hamburku Šihhím se společně přihlásili do kurzu létání u společnosti Huffman Aviation International ve městě Venice na Floridě. Při tomto kurzu prý ve vzduchu nalétali kolem 300 hodin a jeho součástí byl také výcvik na trenažéru Boeing 727. FBI, se následně ozvala jedna z úřednic pobočky ministerstva zemědělství v Homesteadu. Mohammed Atta údajně navštívil pobočku asi 17 měsíců před teroristickými útoky a žádal o poskytnutí úvěru ve výši 650 tisíc dolarů. Atta chtěl poskytnutý úvěr použít na nákup malého dopravního letadla. Úředníci tvrdil, že předmětné letadlo upraví za účelem provádění chemických postřiků pro ochranu polí. Pobočka mu úvěr neposkytla, jelikož nedisponoval americkým občanstvím. Úřednice posléze poznala Attu na základě fotografií zveřejněných po teroristických útocích. Tvrdila, že už tehdy se při rozhovoru s ní Atta zmínil o Usámu bin Ládinovi, o kterém prý velmi přesvědčivě prohlásil, že bude jednou známý jako největší světový vůdce. Tehdy jí to jméno neříkalo vůbec nic. (Poledne, 2002)

Zajímavostí je bezpochyby skutečnost, že výše zmíněný Mohammed Atta byl také údajně dvakrát v našem hlavním městě Praze, kde se měl údajně setkat s pracovníkem iráckého velvyslanectví, domnělým agentem irácké tajné služby. Někdejší český premiér, dnes prezident, Miloš Zeman prohlásil: „*Již tenkrát v Praze připravovali útoky na New York*“. Hodnověrně však o obsahu těchto tajných schůzek nebylo prokázáno nic. (Poledne, 2002)

3.1.3 Protiopatření přijatá v USA

Na základě výše uvedených skutečností není překvapením, že v USA je věnována problematice ochrany proti terorismu vysoká pozornost. Níže jsou stručně uvedeny některé hlavní kroky z posledních let. Vytvoření aktuálně platného systému pro aktivizaci bezpečnostních složek a varování veřejnosti je velmi úzce spjata se vznikem nového Ministerstva pro vnitřní bezpečnost na přelomu let 2001 a 2002. Jeho vytvoření bylo součástí řady opatření týkajících se problematiky terorismu, ke kterým bylo v USA přikročeno v souvislosti s událostmi, teroristickými útoky z 11. září 2001. Dne 12. března

2002 bylo vydáno Prezidentské nařízení o vnitřní bezpečnosti, na jehož základě byl zřízen Poradní systém vnitřní bezpečnosti. Systém se, na rozdíl od Francie, týká pouze připravenosti a reakce na problematiku terorismu, nevztahuje se však například na průmyslové havárie nebo přírodní pohromy. Je možné se domnívat, že tento přístup bude přehodnocen, kupříkladu v souvislosti s rozsáhlými škodami, které na území USA je schopen způsobit hurikán. Po konzultaci s ředitelem FBI a na základě analýz úseku náměstka pro informační analýzu a ochranu kritické infrastruktury ministr pro vnitřní bezpečnost stanovuje stupně ohrožení bezpečnosti. V součtu se jedná o pět úrovní, respektive barev, seřazených od nejmenšího do nejširšího spektra opatření. Tedy pravděpodobnosti nebo dopadu očekávaného útoku. (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

S vyhlášením výše uvedených konkrétních stupňů úzce souvisí opatření, které by měla přijmout jak státní tak nestátní sféra. Opatření mohou být buďto všeobecná, nebo soustředěná pouze na konkrétní vymezené území, kterým může být například stát EU, okrsek nebo velkoměstská aglomerace. Za účelem ochrany jednotlivých prvků kritické infrastruktury byly vypracovány specializované strategie. Skutečností, na kterou je třeba upozornit, je to, že na území USA se nalézá okolo 85 % objektů kritické infrastruktury ve vlastnictví soukromých osob. Řada z těchto objektů může patřit mezi velmi lákavé potenciální cíle teroristického útoku. Například v často srovnávané Francii je tento podíl téměř opačný. Právě z těchto důvodů v USA při ochraně klíčových zařízení tolik závisí na dobrovolnosti a kladení důrazu na patriotismus. Jinými nástroji než těmito stát pro zabezpečení provozování konkrétních opatření striktně vzato nedisponuje. (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

3.1.4 Škody a následky

Nenahraditelnou škodou, kterou způsobily teroristické útoky z 11. září 2001, je nejméně 3000 ztracených lidských životů. Materiální škody se na rozdíl od zmařených lidských životů dají postupně odstranit. Maximální odhady amerických odborníků mluví o způsobených škodách v celkové výši 300 miliard dolarů. Jen město New York vyčíslilo ztráty na 80 až 100 miliard amerických dolarů. Podle dostupných zdrojů asi 40 miliard uhradily pojišťovací domy. Provedené teroristické útoky se bezesporu projevíly

i na celkové ekonomické situaci. Kolem 1,2 miliónu obyvatel USA přišlo o svoji práci. Celková míra nezaměstnanosti stoupla ze 4,9 % v září 2001 na 5,9 % zhruba rok po teroristických útocích, což bylo na USA velmi vysoké číslo. Rozhodně to ovšem nezpůsobilo rozsáhlou ekonomickou hrozbu. Krátce po teroristických útocích začala ekonomika mírně sílit. Existovala ovšem celá řada odvětví, do kterých se atentáty vážně promítly. (Poledne, 2002)

Zřejmě nejvíce byly zasaženy letecké společnosti. Lidé se začali bát létat, což se odrazilo i na celkové stagnaci cestovního ruchu. Americké letecké společnosti dosahovaly v několika po sobě jdoucích měsících po teroristických útocích ztráty kolem 100 miliónů amerických dolarů denně. Oproti tomu některá odvětví zaznamenala vzestup. Zejména zbrojařským firmám vzrostl zisk. Mezi lidmi, a to nejen žijícími v Americe, se zvýšil zájem o zbraně. Například v říjnu 2001 si pořídilo zbraň o 22 % Američanů více než ve stejném období předchozího kalendářního roku. Vzrostla také poptávka po plynových maskách a různých prostředcích bezpečnostního charakteru. Jediným zatčeným, který se v souvislosti s teroristickými útoky z 11. září 2001 ocitl několik měsíců po provedených teroristických činech v USA před soudem, byl čtyřiatřicetiletý Francouz marockého původu Zacarias Moussaoui. Podle vyšetřovatelů měl být jedním ze sebevražedných únosců. Zhruba měsíc před atentáty se však podařilo jej zatknout. Tento Francouz vzbudil pozornost amerických úřadů především tím, že měl velký zájem učit se létat, ale nikoli startovat, a dokonce ani přistávat. Během soudního procesu v americké Alexandrii mnohokrát změnil svá vyjádření k projednávané věci. Zprvu připustil spojitost své osoby s teroristickou skupinou Al-Káida. Nevyvrátil ani podíl na přípravě atentátů. Po čase však část svých přiznání z nezjištěných důvodů odvolal. Rok po teroristických útocích to byl jediný soud s podezřelým z účasti na atentátech provedených na území USA dne 11. září 2001. (Poledne, 2002)

3.1.5 Situace po 11. září 2001 na Západě

Ladislav Jakl, tehdejší ředitel politického odboru Kanceláře prezidenta republiky, uvádí: „*Svoboda na Západě zůstala zachována. Mnozí západní kritici toho, čemu se nepřesně říká „válka proti terorismu“, ale která je ve skutečnosti válkou proti radikálnímu*

islámu, tvrdili, že válka proti islamismu v zahraničí, v islámském světě, povede k restrikci až zániku svobod u nás doma, na Západě. Tato námitka, kdyby byla pravdivá, by byla jediná legitimní proti této sebeobraně válce Západu“. K ničemu takovému však nedošlo, západní země si udržely svoji svobodu, s akcentem na svobodou slova, projevu, kritiky a veřejné diskuse o státní politice. Americkými vojáky zabitý Usáma bin Ládín svůj boj prohrál. Jakl dále svérázně tvrdí: „*On není hrdinou arabské/muslimské mládeže, on není vlnou budoucnosti v arabském/islámském světě.*“ Z dostupných videí z náměstí arabských měst je možné vidět tamní mládež, která v žádném případě Usámu bin Ládína ani vůdce podobného ražení neoslavuje. Nejen tato mládež se ostře vymezuje proti těmto diktátorům. Usáma Bin Ládín už zdaleka není takovou inspirací, jakou pro mnohé byl ještě před několika lety. Terorista z teroristické skupiny Usáma bin Ládín sice už svou „svatou“ válku prohrál, ale my Západ jsme ještě svoji válku, lépe řečeno boj za práva a demokracii, nevyhráli. Vývoj v islámském světě lze s přihlédnutím k událostem posledních měsíců vnímat jako velmi otevřený. (Jakl, et al., 2011)

Mnohem důležitější než samotný vývoj v arabském světě bude pro nás vývoj uvnitř islámských komunit u nás doma, na Západě. Zápas proti islamismu má a v dalších letech po právu bude mít více než povahu ozbrojených intervencí do islámského světa, formu spíše psychologického, ideologického, politického a náboženského zápasu proti islamismu uvnitř islámu, tedy za marginalizaci teroristů. Tento dlouhý boj, který se týká i přímo nás, Evropy, a islámských komunit uvnitř našich zemí, kterým bude věnována jedna z kapitol ve výzkumné části, nebyl zatím směřován dostatečně, a ani příliš úspěšně. To je bezpochyby úkol pro dekádu příští. Arabské jaro zapříčinilo pád mnohých prozápadních diktatur. Protizápadní režimy však ovlivnilo jen některé. Prozápadní diktátoři, jako jsou Tunisko či Egypt, abdikovali od moci relativně rychle a relativně bez nutnosti použití násilí, zatímco ti protizápadní, zejména státy jako Libye či Sýrie, se u moci snažily zůstat doslova za každou cenu. Bohužel i za cenu masakrů vlastních obyvatel. Události posledních let přinesly destabilizaci islámského světa, směřovaly zároveň i k vzestupu poměrného významu, moci a vlivu zejména Íránu. Velkým problémem, který se objevil po „arabském jaru“, je bezpochyby nedostatečná snaha o subverzi proti iránskému režimu a o jeho destabilizaci. (Jakl et al., 2011)

Současný konflikt mezi Západem a islámským světem je velmi vážný a vyostřený, a to se projevuje ve dvou hlavních směrech, v politickém a ve vojenském. Celkový důsledek je velmi neblahý a znepokojující a přináší vzestup „antiamerikanismu“ a protizápadního citění v celém islámském světě a zejména pak na Blízkém a Středním východě. (Andreani, 2005)

USA jsou vnímány jako kořistnická mocnost, jejímž cílem bylo ponížit muslimy a zároveň s tím se zmocnit jejich podzemního bohatství. (Allin & Simon, 2004)

Po válce v Iráku jsou USA nenáviděny v arabském světě, přišly o velkou část důvěry řady států světa, ale dokonce i svých spojenců. (Allin, 2004)

Všechny tyto skutečnosti však velmi značně podporují nábor do teroristických skupin a trvale rozšiřují a stabilizují dvě základní úrovně globálního terorismu. Těmito úrovněmi se rozumí aktivní a pasivní podporovatelé. (Eichler, 2011)

3.1.6 Útoky islámských radikálů po 11. září 2001

Jarret Brachman v této souvislosti uvádí: *„džihádisté, jakožto hlavní protivník protiteroristické koalice po 11. září 2001, začali rozvíjet svoji ideologii i strategii, jejich celkový výsledek má však omezenou hodnotu. Vůči západním zemím nastal ústup od velkých atentátů ke strategii „osamělých vlků“, která je sice nepříjemná, ale má omezený potenciál. Nepodařilo se realizovat útoky zbraněmi hromadného ničení proti západním zemím.“* (Brachman, 2009)

Vzestup nejen sebevražedných teroristických útoků a jejich geografické rozšíření můžeme přičítat několika faktorům. Částečně jistě tento vzestup ovlivnily následky a ohlasy 11. září 2001. Rozšířila se také linie, na níž jsou vedeny válka a teror pomocí sebevražedných atentátů. Nesmíme také opomenout ještě jeden velmi důležitý faktor. Tímto důležitým faktorem je bezesporu invaze USA do Afghánistánu, která vypudila z tohoto doposud bezpečného útočiště islámských radikálů mnoho zkušených či méně zkušených militantů, kteří se připojili k některým hnutím v různých zemích. Někteří okolo sebe shromáždili pod ideou džihádu dosud neorganizované jednotlivce, s touhou přilnout k radikálnímu islámu. (Souleimanov et al., 2010)

Sebevražedné atentáty v marockém městě Casablanca, které byly provedeny v květnu roku 2003 lze zařadit do škály mnoha jiných operací na celém světě, jejichž aktéry byli radikálové, kteří byli do té doby bezpečnostnímu aparátu anonymní. Ačkoli, se čin nevyznačoval přílišnou sofistikovaností, přesto byl počet obětí poměrně vysoký a operace způsobila v dosud pokojném Maroku velké znepokojení. Na rozdílné západní cíle provedlo útok zřejmě 14 pachatelů, kteří kromě sebe připravili o život cca 30 lidí. Velmi zajímavé je pozadí útočníků. Nejstaršímu z útočníků bylo pouhých 24 let a všichni pocházeli z chudinských slumů postavených na okrajích marockého města Casablanka. Další zajímavostí je, že pouze jeden z teroristů měl středoškolské vzdělání a žádný z útočníků neměl vojenské zkušenosti z Afghánistánu. Dle dostupných zdrojů se na jejich rekrutaci velmi pravděpodobně podíleli maročtí veteráni z Afghánistánu. Výše zmínění atentátníci provedli útok za použití trhaviny, kterou měli připevněnou k tělu, a v několika případech se jim naštěstí nepodařilo nikoho zabít. Útočníci byli údajně zverbováni několik měsíců před samotnými teroristickými činy. (Souleimanov et al., 2010)

Mnohé sebevražedné teroristické útoky islámských radikálů nejsou součástí promyšlené a dlouho připravované kampaně známých či neznámých islámských aktivistů, kteří disponují mnoha mezinárodními kontakty a mají dostatečné bojové a technické povědomí. Za některými operacemi stojí naopak do té doby neznámé a bezejmenné osoby, které předtím nebyly známy tím, že by přilnuly k nějakému radikálnímu hnutí nebo zastávaly postoje blízké radikálnímu islámu. V těchto případech figuruje jako zlomový bod několik možných faktorů. Někdy jsou mladí a nespokojení muslimové silně ovlivněni mezinárodními nebo domácími ději, které u nich vzbudí pocit hněvu, beznaděje, touhy po pomstě a snahy po osobním hrdinství. Občas dojde přímo v jejich bezprostředním okolí k události, která budoucí atentátníky velmi silně poznamená a přivede je až na cestu, která může být zakončena sebevražedným činem. Spouštěcím rysem může být rovněž setkání se členem nějaké radikální organizace nebo shledání se starším, charismatickým mužem, většinou veteránem z Afghánistánu, Bosny nebo například Čechenska, který může závažným způsobem ovlivnit konečné stanovisko potencionálního útočníka. (Souleimanov et al., 2010)

Emil Souleimanov, přední český politolog a expert na problematiku terorismu, k této věci dále uvádí: „*Někde stačí zajít do náborových kanceláří nebo shromažďovacích míst radikálních skupin, které se již o zájemce postarají, jinde může být místem rozhodujícího setkání mešita, náboženská škola nebo univerzita. Poté již dochází k velmi individuálním vnitřním myšlenkovým procesům a přerodům.*“ (Souleimanov et al., 2010)

K velmi podobné tragédii, jako byla výše zmíněná, došlo o osm měsíců dříve v jihovýchodní Asii. Sebevražedné atentáty na indonéském Bali v říjnu 2002 připravily o život 202 lidí. Ani tento útok nebyl výjimkou, co se týče cíle útoku, který byl bezesporu opět západní, nebo přinejmenším byl bytostně spjatý se Západem. Cílem teroristů se stal noční podnik navštěvovaný především západními turisty. Útočníky byli mladí muži, kteří rovněž nebyli proslulými islámskými radikály. Tito byli naverbováni krátce před útoky a nikdo z nich neměl dle dostupných informací vojenské zkušenosti z Afghánistánu. I v těchto útocích byl ovšem zainteresovaný přinejmenším jeden starší muž se zkušenostmi z Afghánistánu, který nejspíše zastával funkci technického poradce. Stejně jako pozdější teroristický útok v marocké Casablance byly útoky v Bali bez zbytečných průtahů přisouzeny teroristické skupině Al-Káida, přičemž ovšem teroristický útok vycházel z čistě indonéského prostředí a byl proveden mladými zradikalizovanými Indonésany. Neměl tedy se suitou okolo Usámy bin Ládina nic společného, až na radikální světonázor plný neústupné nenávisti k Západu, ospravedlněný překroucenými a tzv. „po svém“ vyloženými koránskými pasážemi a pseudonáboženskými zdůvodněními. (Souleimanov et al., 2010)

Kromě výše uvedených útoků se v předešlých letech odehrály mnohé další sebevražedné teroristické atentáty různých teroristických skupin, které nelze v předkládané práci vzhledem k rozsahu problematiky obsáhnout. Ne všechny útoky byly záležitostí pouze islamistické scény. Některé útoky z let minulých již byly také více spojeny s místními veterány z Afghánistánu a jinými radikálními islámskými internacionály. Některé byly dokonce plně v jejich režii. (Souleimanov et al., 2010)

3.2 Hrozby terorismu pro ČR

Hrozba terorismu je vedle nelegální migrace, organizovaného zločinu a hospodářských nebo ekologických rizik jednou z klíčových bezpečnostních výzev současného světa, ČR nevyjímaje. Současná fáze zhoršené mezinárodně-bezpečnostní situace, která existuje od výše zmíněných útoků na USA ze dne 11. září 2001, v průběhu času kulminuje konkrétními incidenty na mnoha místech světa, přičemž jde často o teritoria, která nejsou od ČR příliš vzdálena. (Krulík, 2006)

I přesto, že se samo území ČR zatím nestalo dějištěm žádného činu označitelného za teroristický útok klasického charakteru, riziko uskutečnění takového útoku s ohledem na události posledních dnů – teroristické útoky v Paříži ze dne 13. listopadu 2015, ke kterým se přihlásila teroristická organizace IS, stále trvá. ČR je ze strany mezinárodního terorismu vnímána jako země aktivně zainteresovaná do současné fáze celosvětového protiteroristického úsilí – a tedy i jako potenciální terč. Zřejmě největším rizikem z pohledu terorismu je skutečnost, že ČR je nejen tranzitním místem, ale i územím pro krátkodobý pobyt osob důvodně podezřelých z napojení na „radikální“, respektive teroristické organizace, jejich podpůrné skupiny, respektive jednotlivce s tzv. radikální orientací. Od historického mezníku 11. září 2001 bylo v zahraničí postaveno před soud nebo zadrženo několik desítek osob podezřelých z teroristických útoků, které získaly víza ČR, respektive navštívily ČR za účelem cesty do jiných zemí, kde prováděly nezákonnou činnost různého charakteru. Takové zjištěné skutečnosti je nutno dále operativně rozpracovat na území státu i na mezinárodní úrovni v rámci mezinárodní spolupráce. V žádném případě nelze podcenit ani možné ohrožení zájmů ČR v zahraničí. Především mohou být v této souvislosti ohroženy zastupitelské úřady, personál vojenských misí, soukromé firmy, jednotlivci, atd. Několik občanů ČR vyskytujících se v zahraničí se ostatně již stalo obětí teroristických útoků. V současné době je, s přihlédnutím k masové migraci, velkým rizikem radikalizace „domácích“ extremistických skupin. Rizikem jsou jak pravicově tak levicově založené extremistické skupiny, jejichž činnost může postupem času přerůst z nesnášenlivosti a extremismu do projevů terorismu. Seberadikalizaci konkrétních osob, bez jakýchkoli „formálních“ vazeb na teroristické či extremistické struktury nelze v žádném případě vyloučit. (Mareš, 2005)

Nejen na základě výše uvedených důvodů se ČR musí na možnost otevřené konfrontace s terorismem neustále připravovat. Sumarizací dosud dosažených výsledků a nově navrhovaných opatření se zabývají příslušné vládní dokumenty. V současné době se jedná zejména o Strategii boje proti terorismu navazující na někdejší Národní akční plán boje proti terorismu.

3.2.1 ČR a islámský terorismus

V současné době je islámský terorismus jednou z největších bezpečnostních hrozeb pro soudobé demokracie napříč spektrem, ČR nevyjímaje. I přes skutečnost, že počet připravovaných a provedených teroristických útoků islámského terorismu v EU nebyl v komparaci se situací na Blízkém a Středním východě velký, je závažnost hrozby nutné s přihlédnutím k událostem posledních dnů (teroristické útoky v Paříži ze dne 13. listopadu 2015, ke kterým se přihlásila radikální islamistická teroristická organizace IS) hodnotit v kontextu celkového nepřátelství radikálních muslimů k tolik nenáviděnému Západu a v rámci celosvětového rozvoje tohoto fenoménu. (Mareš, 2005)

ČR je z hlediska soudobého zázemí islámského terorismu nepřátelskou zemí. Proti ČR je jako spojenci zejména USA, ale i jiných, islámským světem znepřátelených a nenáviděných zemí, veden ozbrojený džihád, který byl v úvodních kapitolách diplomové práce přiblížen. Reálné projevy islámského terorismu na českém území však do současné doby byly velmi omezené a do doby psaní této diplomové práce nebyl na území ČR spáchán žádný teroristický útok, za nímž by stál extrémní výklad islámského náboženství. ČR přitom nese určitý předpoklad k tomu, aby se stala případným cílem islámského teroristického útoku. Znatelné riziko v bezpečnostním vývoji následujících měsíců představuje bezesporu spojení ČR s USA a Izraelem, které se několikrát zvýšilo díky aktivitám, jež vyvolaly značný odpor v arabském světě. Zvýšené riziko pak s sebou nesly návštěvy významných státních činitelů, především z USA a Izraele, zvláště pak při zasedání Rady Severoatlantické aliance (dále jen „NATO“) v roce 2002, případně dalších důležitých osob. (Mareš, 2005)

3.2.2 Muslimská komunita v ČR

Jistý militantní základ pro islámský terorismus v ČR existuje mezi frustrovanými dlouhodoběji usazenými příslušníky muslimské komunity. Tito lidé své osobní neúspěchy mohou svádět na antiislámské tlaky a okolí. Mladší generaci muslimů usazených v ČR může inspirovat akční podoba islámského terorismu. Potencionálně nejistá a nebezpečná je i výchova v některých islámských rodinách, které mohou být značně fundamentalistické. Problémem však mohou být i smíšená manželství, kde konvertované manželky mohou být fundamentalističtější než manželé. Tato smíšená soužití pak ve svém výsledku mohou vést u budoucích generací k vytvoření netolerantních postojů vůči zbytku tradiční české společnosti. Na druhou stranu by u části muslimské mládeže druhé a třetí generace mohl vést k přilnutí k islámu i jistý protest vůči sekulárně smýšlejícím rodičům. (Mareš, 2005)

V ČR se však do současné doby muslimská mládež nekoncentruje do uzavřených komunit, kde by se přispěním fanatických duchovních, zkušených „bojovníků džihádu“ a islamistické propagandy mohlo rozvíjet výraznější teroristické smýšlení. Tuto skutečnost lze přičítat nízkému počtu jejích příslušníků a nepřítomnosti sociální prohlubně vůči původnímu českému obyvatelstvu. Konkrétní teroristické útoky však samozřejmě mohou uskutečnit i islámští teroristé, kteří na české území přicestují ze zahraničí. Obvyklá je ale alespoň dílčí podpora od komunit žijících na území daného státu. Obecně však lze říci, že ČR není pro mezinárodně působící islámské teroristy ze strategického hlediska natolik atraktivní jako některé jiné země EU. Tuto skutečnost lze odůvodnit především relativně malou a povětšinou nenásilnou komunitou, která případným útočníkům neposkytuje široké anonymní zázemí. Přesto nelze v žádném případě hrozbu islámských teroristických aktivit v ČR podceňovat, a to i z toho hlediska, že by české teritorium mohlo posloužit jako zázemí pro teroristické útoky v jiných členských státech EU. Takové zjištění by pak zajisté ČR značně poškodilo v očích zainteresovaných států. (Mareš, 2005)

3.2.3 ČR jako tranzitní země

ČR je na základě dostupných informací považována za tranzitní zemi, přes kterou migrující osoby a teroristé cestují do některých dalších zemí EU, především západních.

Jedná se zejména o cesty do Francie, Belgie či například Německa. Zprávy zpravodajských služeb tuto skutečnost potvrzují. (Drbohlav, 2010)

ČR je v evropském měřítku považována za bezpečnou zemi. Teroristé cestují přes její území především z důvodu rozptýlení pozornosti zahraničních bezpečnostních služeb. Premiér ČR Bohuslav Sobotka uzavření hranic v rámci EU odmítá a uvádí: "*Máme prostřednictvím našich zpravodajských služeb indicie, že Praha, respektive ČR, je využívána jako místo tranzitu, ale není to zdaleka otázka jen ČR.*" Toto vyjádření potvrzují dostupné informace z francouzských justičních zdrojů, podle nichž jeden z francouzských radikálních islamistů, kterého zadrželi a vyslýchali v srpnu po jeho návratu ze Sýrie do Francie, uvedl, že mu pravděpodobný strůjce atentátů v Paříži Abdelhamid Abaaoud přikázal cestovat přes Prahu, aby nebyl odhalen. Na Abbaouda byl napojen také radiální islamista, kterého v červenci téhož roku zatkli v tureckém Istanbulu, když se snažil nastoupit do letadla směřujícího do Prahy. K letu chtěl použít padělaný švédský pas. I on měl za úkol provést teroristický útok. Nejen tyto skutečnosti uvedl na jedné z tiskových konferencí, které následovaly po teroristických útocích v Paříži, francouzský ministr vnitra Bernard Cazeneuve. (Aktuálně.cz, Sobotka: Teroristé ČR využívají jako tranzitní zemi, jsou tam méně nápadní, 2015)

Teroristé a jejich podporovatelé nejrůznějšího rázu využívají ČR i jiné země jako místo, přes které putují osoby zainteresované na přípravě teroristických útoků. Bohuslav Sobotka je toho názoru, že: "*země, které jsou bezpečné, tak mohou být vytipovány jako tranzitní země.*" Pasažéři z méně ohrožených zemí mohou být vnímáni jako méně nápadní než ti, kteří cestují ze zemí, v kterých dochází k teroristickým útokům velmi často. Bohuslav Sobotka dále uvádí: "*Je to reakce na to, že ČR je bezpečný stát.*" Ministr vnitra Milan Chovanec si však nemyslí, že je ČR pro radiální islamisty z hlediska cesty do vytipovaných zemí bezpečná a uvádí: "*Je otázkou, jakého období by se toto prohlášení mělo týkat. V posledních měsících je o ČR naopak známo, že nastavila vysoké bezpečnostní standardy a pohybu cizích státních příslušníků přes své území věnuje maximální pozornost*", Jednotlivé zpravodajské služby a policie intenzivně spolupracují a ČR je způsobilá monitorovat nejrůznější aktivity případných teroristů. Úspěchem je, že ČR má

díky dobré práci zainteresovaných složek včasné a ověřené informace, na jejichž základě může pomocí moderních technologií sledovat potenciální pachatele a nemusí tak zavírat hranice. Bohuslav Sobotka k této věci uvedl: *"Jakékoliv uzavírání hranic v rámci EU je proti zájmům ČR"*. Toto tvrzení odůvodňuje i fakt, že případné uzavření hranic by mělo fatální dopad na export, služby, zaměstnanost a další, pro ČR stěžejní ekonomické aktivity. Bohuslav Sobotka na závěr poskytnutého rozhovoru uvádí: *„Zásah francouzských bezpečnostních sil proti teroristům byl velmi rychlý a efektivní. Přesně takto je třeba bojovat proti terorismu“*. (Deník.cz, Teroristé ČR využívají jako tranzitní zemi, 2015)

3.2.4 Protiteroristická politika ČR

ČR si určila boj proti terorismu jako jednu ze stěžejních priorit své bezpečnostní politiky. Za tímto účelem vybudovala institucionální, koncepční i legislativní aparát pro boj s terorismem. Na nezbytnosti potlačovat terorismus se shodnou politici napříč politickým spektrem, bez ohledu na stranickou příslušnost. V některých případech však dochází k rozporům u pojmů vymezení terorismu a optimálnímu boji proti němu. K zásadnějším aktům terorismu na území ČR nedošlo, k čemuž bezpochyby přispěla i preventivní protiteroristická politika. Činnost prostředí, kde může docházet k přípravě teroristických útoků, je v ČR nejrůznějšími zainteresovanými složkami poměrně intenzivně monitorována. ČR se intenzivně připojila nejen k ostatním státům EU za účelem války s terorismem na mezinárodní úrovni, a to včetně uskutečnění několika zahraničních misí. (Mareš, 2005)

S přihlédnutím k událostem posledních měsíců se lze domnívat, že i do budoucna bude na protiteroristickou politiku v ČR kladen poměrně velký důraz, jež bude bezesporu záviset na celkovém vývoji terorismu v ČR, EU, ale i ve světě. I přes přítomnost dobře zvládnuté protiteroristické politiky v ČR a její postupné zdokonalování ale nelze vyloučit, že v následujících letech bude české území zasaženo teroristickými útoky nejen radikálů z dnes tolik sílící teroristické organizace IS, který již v Evropě několikrát tvrdě udeřil. (Mareš, 2005)

Jedním ze stěžejních a základních předpokladů úspěšného boje proti terorismu je schopnost bezpečnostních složek včas získávat informace o záměrech a aktivitách

teroristických skupin a rychlá výměna relevantních informací a spolupráce mezi zainteresovanými složkami doma i v zahraničí. Jak zpravodajské, tak policejní složky ČR jsou totiž intenzivním způsobem zapojeny do přímé mezinárodní spolupráce týkající se boje proti terorismu. (Kovář, 2007)

Činnost bezpečnostních složek musí v celém procesu sehrávat především preventivní roli. Jejím cílem je, aby případné teroristické útoky, včetně jejich přípravy a činnosti s nimi spojenými, byly včas odhaleny. Propojenost a spolupráce bezpečnostních složek je nezbytně nutná. Zpravodajská činnost sehrává roli v etapě latentních příprav teroristického útoku, policejní složky zase disponují výkonnými pravomocemi. Podobný přístup s sebou nesou i mezinárodní závazky ČR nejen s ohledem na členství v EU a NATO, ale i řada dvoustranných ujednání, například s USA. Velmi důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu je Společná zpravodajská skupina. Společná zpravodajská skupina představuje trvalé pracovní těleso Výboru pro zpravodajskou činnost, který je jedním z výborů Bezpečnostní rady státu (dále jen „BRS“). Členy skupiny jsou zástupci Úřadu vlády, zpravodajských služeb ČR, Ministerstva vnitra, Policie ČR a Ministerstva zahraničních věcí. Další zainteresované subjekty mohou být na jednání pozváni podle potřeby. (Kousalová, Princová, & Krulík, 2006)

Na základě usnesení vlády č. 1060 ze dne 13. září 2006 ke koordinaci činnosti zpravodajských služeb ČR při vyhodnocování informací nezbytných pro bezpečnost ČR se zvláštním zaměřením na problematiku boje proti terorismu byla jako koordinační místo pro shromažďování a vyhodnocování informací zabezpečovaných zpravodajskými službami ČR souvisejícími s terorismem určena Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“). Usnesení závažně určuje ostatním zpravodajským službám (Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“), Vojenské zpravodajství) povinnost předávat své informace BIS. BIS má za úkol získané informace prověřovat a o výsledcích informovat předsedu vlády. (Kousalová, Princová, & Krulík, 2006)

Významným krokem v této oblasti bylo zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus (dále jen „NKBT“) při Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (dále jen „ÚOOZ“) Služby kriminální Policie a vyšetřování Policie České republiky,

který zahájil činnost 30. března 2009. Od 1. července 2009 pracoviště funguje v nepřetržitém provozu.

3.2.5 Potenciál teroristického útoku proti zájmům ČR

Jaká je v současné době a v budoucích měsících či letech míra rizika teroristického činu v ČR? Jak se účinně takovým útokům či jiným incidentům brání? Na tyto otázky není snadné najít odpověď. Bylo by bezesporu chybou mít za to, že ČR je středem světa, který si za svůj cíl stanovily všechny teroristické skupiny světa, stejně jako věřit, že jakákoli nebezpečí se tomuto, poměrně malému a v celosvětovém měřítku nevýznamnému, státu vyhnou. ČR je v současné protiteroristické kampani nejen proti novodobému teroristickému fenoménu s názvem IS natolik zaangażována, že toto riziko v žádném případě nelze podceňovat. (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

Pachatelé potenciálních teroristických útoků na území ČR nebo proti zájmům ČR v zahraničí by s přihlédnutím k událostem posledních měsíců mohli být především:

- cizinci, kteří do ČR přicestovali výhradně z důvodu spáchání teroristického činu
- členové dlouhodobě usazené cizinecké, nejen islámské, komunity
- osoby obývající detenční zařízení
- osoby vyznávající extremistické postoje napříč spektrem
- osoby jednající zkratkovitě, tzv. šílení střelci (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

Případné teroristické útoky mohou směřovat proti lidským životům, materiálním hodnotám, stejně jako pocitu bezpečí, panujícimu ve společnosti. Na tyto hodnoty teroristé záměrně útočí a s přihlédnutím ke svým ne vždy odlišným zájmům volí příslušné prostředky, metody a zpravidla vytyčují konkrétní cíle pro spáchání teroristického útoku. Zainteresané bezpečnostní složky, zpravodajské služby a další instituce nemohou jednoznačně vyhodnotit nejvíce pravděpodobné cíle případného teroristického útoku. Za ohrožené je třeba pokládat celé území ČR. Vysoce pravděpodobný je i teroristický útok na zájmy naší země v zahraničí. Ideální cíl je pro případného útočníka takový, který, zjednodušeně řečeno, v sobě nese velmi vysokou symbolickou hodnotu, a jeho napadení může způsobit škody na životech a zapříčinit širokou odezvu sdělovacích prostředků s následnou panikou a pocitem ohrožení ve společnosti. Za příklad ideálního cíle lze

v mezinárodním měřítku považovat WTC v New Yorku. V ČR do současné doby neexistují cíle, které by se WTC v New Yorku vyrovnaly. Na území ČR se však nachází cíle, které tyto charakteristiky naplňují alespoň zčásti. Tyto cíle lze charakterizovat symbolickým nebo ekonomickým významem. Dále se může jednat o sídlo politických či bezpečnostních orgánů. Taktéž lze do případných cílů zařadit místa, jejichž napadení může znamenat smrt mnoha osob, chaos nebo značné ekonomické škody. (Krulík, Mašek, & Mika, 2008)

Nejen výše zmiňované otázky budou mezinárodně uznávanými odborníky zodpovězeny v poslední části této kapitoly.

3.3 Projevy radikálního islámu v EU

Ohrožení teroristickým útokem pro EU bude bezesporu znamenat i ohrožení teroristickým útokem pro ČR. Projevy radikálního islámu, které následně ve svém nejextrémnějším výsledku směřují k páchání teroristických útoků, jsou v některých členských státech EU alarmující. V žádném případě však nelze tvrdit, že každý muslim je terorista. Muslimským komunitám žijícím v EU je však nutno přikládat velkou pozornost, protože se v posledních měsících ukazuje, že zejména z těchto komunit se mohou velmi lehce radikalizovat osoby, které ve jménu některých teroristických organizací a s jejich značnou materiální a finanční podporou se rozhodnou provést teroristický útok v některém ze států EU. (Ulfkotte, 2007)

Velkým problémem je skutečnost, že na rozdíl od mimoevropských teroristů tito zradikalizovaní jedinci z muslimských komunit velice dobře znají specifika evropského území a mají tak, oproti blízkovýchodním teroristům, značnou výhodu a nemusí si za účelem spáchání takového útoku dopravit prostředky potřebné k provedení takového činu. (Hořejší, 2012)

3.3.1 Počet muslimů v EU

Pro hlubší porozumění významu muslimské komunity pro EU je příznačné uvést několik všeobecně známých, obecných údajů. V současné době se uvádí, že na území EU se vyskytuje okolo 17 milionů muslimů. Jejich počet však není neměnný a neustále se

s rostoucí migrací, větší porodností a konverzitám k islámu zvyšuje. Další nárůst muslimských komunit by pro EU znamenala skutečnost, že by do svého společenství přibrala balkánské země. Zde se jedná především o Turecko, ve kterém žije přibližně 70 milionů obyvatel. Muslimské komunity se v EU vyskytují zejména v níže uvedených státech. (Hořejší, 2012)

Ve Francii se dle neoficiálních údajů hlásí k islámskému náboženství více než 5 milionů osob. Tato skutečnost znamená, že téměř každý dvanáctý obyvatel tohoto vyspělého a pro EU významného státu je muslim. Má se za to, že v Německu se vyskytuje 3,2 milionů muslimů. Počet muslimů ve Spojeném království je odhadován na 2 miliony, z nichž se necelá polovina narodila již na území Velké Británie. Co se týče Itálie, která je nyní zmítána přílivem velkého množství uprchlíků, nejsou aktuální údaje o počtu muslimů k dispozici. Uvádí se, že se však jedná o komunitu čítající 1 milion osob. Ve Španělsku se nachází taktéž asi 1 milion osob vyznávajících islámské náboženství. V Belgii, která je v současné době společně s Francií a Německem velmi ohrožena případnými teroristickými útoky, se vyskytuje nejméně 500 tisíc muslimů. Podobný počet muslimů se vyskytuje i v Rakousku. Počet osob vyznávajících islámské náboženství ve Švédsku je nejméně 400 tisíc osob. V další severské zemi, Dánsku, žije legálně nejméně 220 tisíc muslimů. Jak již bylo řečeno, muslimové se vyskytují také v jiných členských státech EU, jejich počet v těchto zemích je však znatelně nižší. (Hořejší, 2012)

3.3.2 Rozdělení členských států EU z hlediska bezpečnostních rizik spojených s činností muslimských radikálů

Do první, terorismem nejvíce ohrožené skupiny států EU, můžeme zařadit země, ve kterých se v současné době vyskytují značné bezpečnostní problémy s radikální částí osob vyznávajících muslimské náboženství. Do této skupiny lze bezesporu zařadit státy jako Belgie, Francie, Německo, Itálie, Rakousko, Španělsko, Dánsko, Nizozemsko a Velká Británie. V těchto zemích se velká část muslimských imigrantů velice špatně integrovala. Této skutečnosti nebyla dlouhou dobu přikládána velká pozornost. Svoji část viny zajisté ponесou političtí představitelé daných států. Výše zmíněné evropské státy v současné době velmi posilují svá opatření proti radikalizaci muslimských komunit, vylepšují příslušnou

protiteroristickou legislativu, přepracovávají cizinecký či azylový zákon a výraznou měrou posilují pravomoci zainteresovaných bezpečnostních složek státu. Taková opatření však s sebou přinášejí velkou finanční zátěž a lze se domnívat, že budou mít jen částečný dopad. Jejich přijetí způsobily až šokující teroristické útoky islámských radikálů na území daných evropských států. Jsou známy případy, kdy se muslimové z výše zmíněných států EU určitou měrou účastnili teroristických útoků v zahraničí, sebevražedných útoků nevyjímaje. Taktéž došlo k teroristickým činům či pokusům o teroristický útok vůči některé z výše uvedených zemí EU ze strany členů muslimských komunit, kteří disponovali státním občanstvím členských států EU. (Hořejší, 2012)

Do druhé skupiny je možné zařadit státy EU, ve kterých se vyskytují poměrně početné muslimské komunity. V těchto zemích a komunitách však nebyly zjištěny výraznější problémy a známky o radikalizaci. Jedná se především o tyto, nejen ekonomicky rozdílné státy: Švédsko a Řecko. Švédsko je známo tím, že si zakládá na finančně velmi nákladné integrační politice a na spolupráci se zdrženlivými muslimy. Řecko, které je v současné době zmítáno velkou ekonomickou krizí, je významnou tranzitní i cílovou zemí migrantů z arabských zemí. Do budoucna lze předpokládat, že bude i v těchto státech docházet ke střetům mezi majoritním obyvatelstvem a některými jedinci s komunit vyznávajícími islámské náboženství. (Hořejší, 2012)

Do třetí skupiny lze zařadit státy, ve kterých se vyskytují málo početné muslimské komunity a kde do současné doby nebyly zaznamenány výraznější bezpečnostní problémy, jejichž viníky by byly osoby z muslimských komunit. Mezi tyto, z hlediska hrozby teroristického útoku poměrně bezpečné státy, je možné zařadit zejména Finsko, Portugalsko, Polsko či Maďarsko. V těchto evropských zemích se vyskytují jen velmi málo početné muslimské komunity, které velice dobře spolupracují s tamními úřady při boji proti radikalizaci osob a z ní vyplývajícího případného islámského terorismu. Na druhou stranu je však nutné mít na paměti, že i v těchto státech EU lze pozorovat jisté problémy se začleněním osob vyznávajícími islámské náboženství do majoritní společnosti. Tyto problémy ale plynou většinou z obtíží spojených s osvojením si daného evropského jazyka a vžitých kulturních překážek. Do budoucna lze říci, že i v zemích EU zařazených

do pomyslné třetí skupiny se bude počet muslimů i nadále zvyšovat. Takový stav s sebou jistě ponese požadavek vyšších nároků na integrační programy i na zainteresované bezpečnostní složky. (Hořejší, 2012)

3.3.3 Problematické jevy, které jsou spojovány s uzavřenou či radikální částí muslimských komunit

Nejvíce závažným problémem je bezpochyby špatná integrace části muslimského obyvatelstva do většinové společnosti daných států EU. Tento problém je zapříčiněn řadou faktorů. Mezi ně lze zařadit skrytý rasismus a islamofobii původních obyvatel, odmítnutí západních hodnot ze strany části přistěhovaných muslimů či jejich potomků, vyšší nezaměstnanost osob vyznávající islámské náboženství či jazykovou bariéru a nižší vzdělanost. Na základě těchto faktorů posléze dochází ke vzniku uzavřených skupin, které ve svém srdci nesou nepřátelský vztah k zástupcům majoritní společnosti. Z takových skupin se mohou velice snadno radikalizovat islámští teroristé. Vztahy muslimů a majoritní společnosti ve státech EU jsou předmětem mnoha diskusí nejen politiků, ale i společnosti samotné. Pro demokratické evropské země jsou velkou výzvou požadavky radikálnější části muslimské komunity na přijetí takových opatření, která by uspokojovala jejich specifické potřeby. Požadavky mohou být různé. Mohou představovat škálu opatření od zproštění muslimských dětí tělesné výchovy až po ustanovení islámu jako jednoho ze státních náboženství, zavedení práva šaría či dokonce začlenění EU do chalífátu. O chalífát v současné době velmi usiluje teroristická skupina IS. Na závažnost problému selhání integrace v případě části muslimů do majoritní evropské společnosti upozornily rozsáhlé teroristické útoky v Evropě (v Madridu v březnu 2004, v Londýně v červenci 2005, v Paříži 2015 a v Bruselu 2016). (Hořejší, 2012)

V poslední době byla ve Francii, Itálii, Nizozemsku, Belgii, Británii, Německu a Španělsku tamními zpravodajskými službami odhalena řada islámských teroristických organizací. Znepokojujícím problémem do budoucna je radikalizace části muslimské mládeže. Tato míra radikalizace je zapříčiněna vlivem některých imámů a učitelů koránu, vysíláním islámských televizních stanic, návštěvou propagandistických internetových stránek a četbou radikálně zaměřených tiskovin. Díky moderním technologiím dnešní doby

jsou muslimští imigranti v nepřetržitém spojení s islámskou komunitou a zároveň většinou zůstávají odloučeni od majoritní evropské společnosti. Živnou půdou pro nábor přívrženců radikálního islámu jsou věznice, ve kterých dochází k nejčastějším případům konverzí k této extrémní podobě vnímání islámského náboženství. Dále je nutné uvést skutečnost, že někteří muslimové se žádným způsobem nesžijí se státy EU, ve kterých žijí. I přes skutečnost, že žijí ve státech EU, se považují za Iráčany, Palestince nebo za Araby. Nepovažují se však např. za Němce či Francouze. Tento fakt byl dlouhou dobu ze strany členských států EU přehlížen. V posledních letech lze v těchto státech zaznamenat zvýšený tlak na integraci cizinců, muslimů nevyjímaje, do společnosti. Značná pozornost je věnována dialogu s umírněnými muslimy. Muslimští duchovní hrají velkou úlohu v dalším vývoji této situace. Je bezesporu nutné, aby se jednalo o dostatečně vzdělané osoby, které jsou absolventy islámských vysokých škol. Dále o osoby, které se ztotožňují s demokratickými zájmy států EU a které rovněž dostatečně ovládají jazyk té země EU, v níž působí. Ne všichni islámští duchovní však tyto hodnoty sdílejí. (Hořejší, 2012)

Alarmující je situace ve Francii, kde žije pět milionová muslimská i půlmilionová židovská komunita. Bezpečnostní složky států EU značně zaměstnává boj s trestnou činností skupin organizovaného zločinu tvořených z řad muslimů. Jedná se např. o skupiny arabské, albánské a turecké. Častým zdrojem nepochopení, nebo dokonce sporů mezi majoritním obyvatelstvem a uzavřenější částí muslimské komunity i uvnitř komunity samotné je otázka postavení ženy v islámské společnosti. (Hořejší, 2012)

3.3.4 Činnost bezpečnostních složek související s danou problematikou

Přítomnost osob vyznávajících islámské náboženství se nyní ve větší či menší míře týká všech členských států EU. Převládající většina příslušníků těchto komunit přispívá k růstu EU, negativní jevy popsané v této podkapitole se vztahují pouze k radikální, uzavřené části těchto muslimských komunit. (Hořejší, 2012)

V současné době znamenají radikální islamisté podstatnou zátěž pro bezpečnostní složky států EU. Tato zátěž se nejvíce projevuje ve formě stále většího obnosu vynaložených finančních prostředků na zajištění bezpečnosti států EU, zavedení nových vzdělávacích programů, preventivní opatření v oblasti legislativy a zajištění dostatečně

kvalifikovaných osob v zainteresovaných zpravodajských a bezpečnostních složkách. Je bezpochyby jasné, že zcela stěžejním bodem je zajištění dostatečného počtu příslušníků policie z řad příslušných muslimských komunit, dále zabezpečení specialistů za účelem překonání jazykové bariéry a neustálé vzdělávání policistů v jazycích těchto komunit. Neméně důležitá jsou taktéž školení policistů a zainteresovaných složek o specifikách spojených s existencí muslimských komunit. Významným krokem je bezesporu neustálé navazování kontaktů s důvěryhodnými zástupci muslimských komunit a také nárůst zájmu institucí o zkoumání této oblasti. (Hořejší, 2012)

Policejní složky členských států EU musí striktně stíhat rasistické incidenty, reagovat bez prodlení na vznik napětí v lokalitách a poskytovat potřebnou pomoc obětem rasistických trestných činů. Policejní složky v zemích EU s početnějším zastoupením osob vyznávajících islámské náboženství usilují o vyvážený postup, který by na jedné straně zabezpečoval efektivní ochranu občanů před zločinem, a na druhé straně nevzbuzoval negativní reakce společnosti, muslimské komunity nevyjímaje. V této souvislosti je vhodné uvést, že ve Francii byly v roce 2002 zavedeny tvrdé policejní metody, které měly vést ke snížení kriminality. Pozornost policie se striktně zaměřila na nelegální imigranty, obchod s lidmi a pouliční kriminalitu. Tato opatření ve svém výsledku k určitému posunu v oblasti bezpečnosti vedla, ale zároveň zapříčinila negativní reakci u tamní muslimské mládeže. Policejní složky v členských státech EU se významně podílejí na boji proti islamofobii, rasismu a také na boji proti islámskému terorismu a náboru muslimů do teroristických skupin. Na závěr je vhodné připomenout, že v ČR nyní žije přibližně do 10 tisíc osob vyznávajících islámské náboženství. Bylo by hrubou chybou českých politiků i úřadů státní správy podcenit bezpečnostní rizika spojená s existencí radikálních forem islámu v EU. (Hořejší, 2012)

3.4 Rozhovor s doc. PhDr. Marianem Brzybohatým, Ph.D.

Jak již bylo výše uvedeno, doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D. je právem považován za jednoho z největších odborníků na problematiku terorismu. V předminulém funkčním období zastával funkci děkana Fakulty bezpečnostně právní na Policejní akademii České republiky. V současné době je vedoucím Katedry kriminální policie na výše zmíněné

fakultě a garantem vyučovaného předmětu s názvem Terorismus. Tomuto uznávanému odborníkovi byly v rámci rozhovoru pokládány otázky, jejichž odpovědi jsou v plném znění s předmětnými otázkami níže uvedeny a v konečném výsledku tvoří ucelenou oblast týkající se dané problematiky.

Otázka č. 1: Selhaly dle Vás při teroristických útocích na New York a Washington zpravodajské služby USA?

Odpověď: Zpravodajské služby jednoznačně selhaly.

Doplňující otázka: V čem vidíte jejich největší selhání?

Doplňující odpověď: Největší selhání zpravodajských služeb vidím ve špatné koordinaci a nepředávání si informací i přesto, že nastalá situace nasvědčovala tomu, že je bezpečnost USA ohrožena.

Otázka č. 2: Dalo se těmto teroristickým útokům předejít?

Odpověď: Teroristickým útokům ze dne 11. září 2001 se teoreticky předejít dalo. Informace o možných útocích byly k dispozici, avšak nebyly včas a správně vyhodnoceny.

Otázka č. 3: Do jaké míry změnilo útoky provedené 11. září 2001 bezpečnostní dění ve světě?

Odpověď: Teroristické útoky provedené 11. září 2001 změnilo bezpečnostní dění ve světě zásadním způsobem. Ukázalo se, že terorismus dokáže ovlivnit situaci ve světě ve velkém měřítku. Od tohoto okamžiku se stal terorismus dominantní hrozbou.

Otázka č. 4: Který druh terorismu hodnotíte jako nejvíce nebezpečný?

Odpověď: Jako nejvíce nebezpečný hodnotím jednoznačně globální islámský terorismus.

Otázka č. 5: Kterého terorismu páchaného v souvislosti s extrémní podobou výkladu náboženské víry se nejvíce obáváte?

Odpověď: Bezesporu islámského.

Otázka č. 6: Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?

Odpověď: Nejvíce se obávám teroristické organizace Islámský stát.

Doplňující otázka: Z jakého důvodu?

Doplňující odpověď: Jako hlavní důvod vidím skutečnost, že teroristická organizace Islámský stát představuje novou kvalitu jak z hlediska organizačního, finančního, tak i z hlediska úrovně vedení bojových operací. Teroristická organizace Islámský stát přesáhla standardní rozměr typický pro teroristické organizace a je schopna bojovat proti pravidelným armádám i v konvenční válce. Teroristickou organizaci Islámský stát vnímám osobně jako „pseudostát“, který již dávno přesahuje hranice skupiny.

Otázka č. 7: Teroristická organizace Al-Káida je nyní ve srovnání s teroristickou organizací Islámský stát ve sdělovacích prostředcích méně „propagována“. Domníváte se, že její síla slábne? Nevyčkává pouze na vhodný okamžik a výše zmíněné hrůzné 11. září 2001 by se mohlo opakovat?

Odpověď: Teroristická organizace Al-Káida byla po provedeném útoku na New York a Washington z 11. září 2001 vystavena velkému tlaku a ztratila velké množství zdrojů svých příjmů. Taktéž se dostala do střetu s teroristickou organizací Islámský stát, který teroristickou organizace Al-Káida postupně vytlačuje z jí dříve obsazených pozic. Čas teroristické organizace Al-Káida však zdaleka neskončil a do budoucna si myslím, že by se mohla vrátit a provést útok podobný tomu, který se odehrál 11. září 2001.

Otázka č. 8: Jak podle Vás ovlivnila smrt Usámy bin Ládina fungování teroristické organizace Al-Káida?

Odpověď: Nemyslím si, že by smrt teroristy Usámy bin Ládina zásadním způsobem ovlivnila fungování teroristické organizace Al-Káida. 2. června 2011, kdy došlo k jeho zabití, stál již Usáma bin Ládin mimo vedení organizace. Smrt Usámy bin Ládina měla

však bezesporu propagandistický a ideologický dopad, jelikož byl tento terorista velikou ikonou v dějinách teroristických organizací.

Otázka č. 9: Teroristické organizace se v čase vyvíjejí. V jaké oblasti vidíte jejich největší rozvoj?

Odpověď: Největší rozvoj přikládám skutečnosti, že se zvyšují jejich finanční možnosti. Teroristické organizace získávají mezinárodní charakter a do jejich řad se zařazují Evropané, kteří pak velice dobře znají prostředí pro spáchání případného teroristického útoku. Taktéž se zvyšuje úroveň řízení teroristických organizací, zvyšuje se jejich mezinárodní podpora a postupem času se blíží úrovni státních armád.

Doplňující otázka: Jak vnímáte teroristické organizace a jejich spojování se zbraněmi hromadného ničení?

Doplňující odpověď: V současné době existuje celá řada signálů, že se teroristické organizace velmi intenzivně zajímají o zbraně hromadného ničení různého typu a nebezpečnost jim přikládána se neustále zvyšuje.

Otázka č. 10: Domníváte se, že teroristická organizace IS disponuje mezi teroristickými organizacemi napříč světem největší vojenskou silou?

Odpověď: Jednoznačně si myslím, že teroristická organizace IS disponuje mezi teroristickými organizacemi napříč světem největší vojenskou silou. Tato teroristická organizace operuje v globálním měříku. Zbylé teroristické organizace mají povětšinou lokální působnost.

Otázka č. 11: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?

Odpověď: Islámský terorismus bezesporu vnímám jako reálnou hrozbu pro ČR.

Doplňující otázka: Z jakého důvodu?

Doplňující odpověď: Úroveň rizika, které s tím souvisí, se v čase zvyšuje. Vnímané riziko především souvisí s migrací a s probíhajícími konflikty v islámském světě. Jako velký problém vidím narůstající islámské komunity v některých státech EU.

Otázka č. 12: Jaká je s přihlédnutím k událostem posledních měsíců aktuální hrozba teroristického útoku na území ČR?

Odpověď: K aktuální hrozbě teroristického útoku na území ČR uvádím, že zatím nejsou žádné signály, které by svědčily o tom, že by ČR v blízké době hrozil teroristický útok. Podotýkám však, že riziko je.

Otázka č. 13: Myslíte si, že by případný teroristický útok na území ČR provedla jiná teroristická organizace než IS?

Odpověď: Případný teroristický útok na území ČR by mohla provést i jiná teroristická organizace než IS. S přihlédnutím k aktuální bezpečnostní situaci se to nedá vyloučit.

Otázka č. 14: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?

Odpověď: Islámský terorismus bezesporu vnímám jako reálnou hrobu pro EU. Například ve Francii, Německu či Švédsku existují silné islámské komunity.

Otázka č. 15: Vnímáte Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro Spojené státy americké?

Odpověď: Islámský terorismus vnímám jako reálnou hrozbu pro Spojené státy americké. V návaznosti na předcházející otázku, týkající se Evropské unie uvádím, že je v současné době na rozdíl od Spojených států americký preferováno ze strany teroristických organizací evropské teritorium. Není to však stabilní situace.

Doplňující otázka: Z jakého důvodu je preferováno evropské teritorium na rozdíl od Spojených států amerických?

Doplňující odpověď: Evropská unie disponuje větším množstvím potenciálních cílů a naproti tomu menším množstvím opatření než ve Spojených státech amerických.

Otázka č. 16: Domníváte se, že se USA z 11. září 2001 poučily?

Odpověď: Domnívám se, že ano. Po teroristických útocích z 11. září 2001 přijímají více opatření, která případným útokům předcházejí.

Doplňující otázka: Nezneužívají USA svoje mocenské postavení?

Doplňující odpověď: Do jisté míry určitě ano. Podotýkám však, že to dle mého názoru dělá každý velký stát.

Otázka č. 17: Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?

Odpověď: Protiteroristická politika EU a ČR musí odpovídat riziku a její vysoká úroveň se dá udržet pouze po určitou dobu, a to například z důvodu únavy lidí. Myslím si, že protiteroristická politika odpovídá současným možnostem, kterými jednotlivé země disponují, a aktuálním rizikům. Vždy je však především o finanční možnosti jednotlivých zemí. Existuje prvek překvapení.

Otázka č. 18: Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?

Odpověď: Současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU vnímám jako vysoce rizikový faktor

Doplňující otázka: Z jakých důvodů?

Doplňující odpověď: Především z důvodu nekontrolovatelného pohybu lidí. Migrace osob ze států Blízkého východu umožňuje infiltraci teroristů do společnosti a následné vytvoření teroristických sítí. Taktéž vybízí k vytvoření masy lidí, kteří mohou být velmi dobře radikalizováni. Dále se dá v souvislosti s touto problematikou předpovídat, že bude docházet ke střetu civilizací.

Otázka č. 19: Je podle Vás možné, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR, jsou teroristé?

Odpověď: Je velice pravděpodobné, že mezi migranty proudícími do EU a ČR jsou teroristé. Zjištění o tom vypovídají. Téměř jisté však je, že mezi proudícími migranty jsou potenciální teroristé a osoby vhodné k radikalizaci. Podotýkám na fakt, že přistěhovalecké rodiny mají podstatně více potomků než většinová evropská či česká společnost.

Doplňující otázka: Které státy jsou nejvíce ohroženy přílivem migrujících osob napojených na teroristické organizace?

Doplňující odpověď: Lze se jen domnívat, usuzuji na Německo či například Švédsko.

Otázka č. 20: Jaké místo či objekt v ČR vnímáte jako nejvíce pravděpodobné pro spáchání případného teroristického útoku?

Odpověď: ČR má pro tento případ vypracovaný seznam možných cílů teroristických útoků. Myslím si, že by se případným terčem teroristického útoku mohl stát kterýkoliv cíl, který má symbolickou hodnotu. Mohly by to být cíle, které vyvolají strach ve společnosti, objekty kritické infrastruktury, ale i například náměstí či obchodní domy. V ČR existují stovky až tisíce potenciálních cílů, které však nelze všechny chránit.

Otázka č. 21: Pocházím z jižních Čech, ve kterých se nachází Jaderná elektrárna Temelín. Mohl by se podle Vás tento objekt kritické infrastruktury stát možným cílem teroristického útoku?

Odpověď: Jaderná elektrárna Temelín by se bezesporu mohla stát případným terčem teroristického útoku. Z pohledu teroristů se jedná o velice atraktivní cíl. Případní teroristé se mohou například za účelem provedení teroristického útoku infiltrovat do řad pracovníků jaderné elektrárny. Taktéž však uvádím, že jaderné elektrárny disponují největší ochranou, splňují mezinárodní bezpečnostní kritéria a jsou tak pro teroristické skupiny nesnadným cílem.

Otázka č. 22: Studuji Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, na které působí líder iniciativy, Islám v České republice nechceme, doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.

Domníváte se, že jeho „ostré“ výroky staví ČR, či město České Budějovice do pozice možného cíle teroristického útoku?

Odpověď: Pana docenta Konvičku či jeho výroky bych nerad komentoval. Myslím si však, že přímo neohrožují ČR a zmiňované město České Budějovice.

Otázka č. 23: Jak hodnotíte muslimskou komunitu žijící v ČR?

Odpověď: Muslimská komunita žijící v ČR představuje cca 10 000 osob a zatím velice dobře spolupracuje se státní správou.

Doplňující otázka: Představuje tato komunita reálnou hrozbu pro bezpečnost ČR?

Doplňující odpověď: Do současné doby neexistují žádné zprávy o radikalizaci muslimské komunity. Sebemenší radikální projevy této komunity nebyly zaznamenány. Muslimská komunita žijící v ČR je co do počtu velice malá na rozdíl od komunit žijících v Německu či Francii.

Otázka č. 24: Která z islamistických teroristických skupin má dle Vašeho názoru největší podporu u civilního obyvatelstva a z jakého důvodu?

Odpověď: Největší podporu u civilního obyvatelstva mají především teroristické organizace Hizballáh, Fatah či Organizace pro osvobození Palestiny. Jedná se o organizace, které vedle vojenství kladou důraz i na sociální program.

Otázka č. 25: Která islamistická teroristická skupina se podle Vás po 11. září 2001 nejvíce rozrostla a zesílila?

Odpověď: Po 11. září 2001 vidím jednoznačně největší posun u teroristické organizace Islámský stát.

Otázka č. 26: Kterého z vůdců islamistických teroristických skupin za posledních 15 let vidíte jako nejvíce charismatického, přesvědčivého a z pohledu provedených teroristických útoků „úspěšného“?

Odpověď: Jako nejvíce charismatického, přesvědčivého a úspěšného vidím bývalého vůdce teroristické organizace Al – Káida Usámu bin Ládina, který byl největší ikonou v historii teroristických skupin. Podotýkám však, že mu na rozdíl od jiných vůdců teroristických skupin scházely velitelské a operační schopnosti.

Otázka č. 27: Jaký předpokládáte další vývoj teroristických skupin?

Odpověď: Terorismus v žádném případě nezmizí. Čím je větší úroveň společnosti, tím roste terorismus. Terorismus doprovází lidskou společnost. Jedná se o metodu používání násilí, kterou budou do budoucna využívat jednotlivci i státy.

3.5 Rozhovor s Mgr. Oldřichem Krulíkem, Ph.D.

Stejně tak jako doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D., je i Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. mezinárodně uznávaným odborníkem nejen v problematice samotného terorismu. V současné době je proděkanem pro vědu a výzkum na Fakultě bezpečnostního managementu na Policejní akademii České republiky a pracovníkem Katedry krizového řízení na zmíněné fakultě. V letech 2001 – 2009 byl pracovníkem odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra (problematika boje proti terorismu), delegátem ČR v Ad hoc výboru pro přípravu Úmluvy OSN proti korupci a zástupcem ČR v některých pracovních skupinách Rady EU. Tomuto uznávanému odborníkovi byly v rámci rozhovoru pokládány stejné otázky jako doc. PhDr. Marianu Brzybohatému, Ph.D., jejichž odpovědi na ně se ne vždy shodovaly.

Otázka č. 1: Selhaly dle Vás při teroristických útocích na New York a Washington zpravodajské služby USA?

Odpověď: Jde o velice složitou otázku. Celou událost týkající se útoku z 11. září 2001 vyšetřovala komise OSN. Jako úplné selhání činnost zpravodajských služeb Spojených států amerických nevnímám. Spíše se dle mého názoru nepoučili z předchozích útoků. Problémem je zajisté nedostatečné vcítění se do teroristických struktur. 11. září 2001 se zainteresované složky řešící bezpečnost Spojených států amerických zkrátka nedokázaly včas propojit.

Otázka č. 2: Dalo se těmto teroristickým útokům předejít?

Odpověď: Útokům z 11. září 2001 se jistě předejít dalo. Zde poukazuji na snahu, v té době neznámých pachatelů o únos letadla na Filipínách. Domnívám se, že především útoku na World Trade Center se předejít dalo. Teroristické skupiny si zvolí cíl a dělají pokusy tak dlouho, dokud nebudou úspěšné.

Otázka č. 3: Do jaké míry změnilo útoky provedené 11. září 2001 bezpečnostní dění ve světě?

Odpověď: Útoky z 11. září 2001 změnilo bezpečnostní dění ve světě především v tom smyslu, že mnoho činností, které byly dříve neřešitelné, své řešení našly. Zde mám na mysli především vydávání teroristů mezi státy například mezi Francií a Itálií. Zmíněné útoky taktéž velkou měrou přispěly ke zkvalitnění meziagenturní a mezinárodní spolupráce.

Otázka č. 4: Který druh terorismu hodnotíte jako nejvíce nebezpečný?

Odpověď: Jako nejvíce nebezpečný vidím kterýkoliv druh terorismu, který si za cíl vybírá důležité infrastrukturní cíle daných států.

Doplňující otázka: Který z infrastrukturních cílů by měl v případě jeho narušení největší dopady na fungování státu?

Doplňující odpověď: Největší dopady by dle mého názoru měly teroristické útoky na kritickou infrastrukturu týkající se elektrické energie.

Otázka č. 5: Kterého terorismu páchaného v souvislosti s extrémní podobou výkladu náboženské víry se nejvíce obáváte?

Odpověď: V souvislosti s extrémní podobou výkladu náboženské víry se nejvíce obávám islámského terorismu.

Doplňující otázka: Nejvíce se obáváte islámského terorismu, který je bezesporu na prvním místě s ohledem na současnou situaci ve světě. Který druh terorismu zaujímá ve vašem hodnocení druhé místo?

Doplňující odpověď: Jako problém vnímám taktéž radikální křesťanské skupiny, které však dle statistik provedou v celé EU cca 5 útoků za rok.

Otázka č. 6: Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?

Odpověď: Spíše než samotných teroristických organizací se více obávám jednotlivců či skupin, kteří jsou svojí myslí souzněni právě s teroristickými organizacemi. Tyto osoby či skupiny nejsou přímo členy teroristických skupin, ale „hlásají“ k nim. V současné době především tyto osoby či skupiny provádí útoky pod vlajkou teroristických organizací Al-Káida či Islámský stát. Jako velký problém vnímám tzv. „spící buňky“ jednotlivých teroristických skupin.

Otázka č. 7: Teroristická organizace Al-Káida je nyní ve srovnání s teroristickou organizací Islámský stát ve sdělovacích prostředcích méně „propagována“. Domníváte se, že její síle slábnou? Nevyčkává pouze na vhodný okamžik a výše zmíněné hrůzné 11. září 2001 by se mohlo opakovat?

Odpověď: Výše zmíněné teroristické organizace vnímám poněkud odlišně. Teroristická organizace Islámský stát je eschatologická platforma, která chce urychlit konec světa. Za cíl si klade rozpoutání světové konfrontace. Na druhé straně teroristická organizace Al-Káida neusiluje na rozdíl od teroristické organizace Islámský stát o konec světa. Jejím cílem bylo vždy vypuzení židů a křesťanů ze svatých míst. Zakládá si na vytlačení nemuslimů z území. 11. zářím 2001 se tato teroristická organizace velmi mediálně zviditelnila.

Otázka č. 8: Jak podle Vás ovlivnila smrt Usámy bin Ládina fungování teroristické organizace Al-Káida?

Odpověď: Usámu bin Ládina vnímám spíše jako charismatickou ikonu než jako vůdce organizace. V době jeho smrti byla teroristická organizace Al-Káida v mírném úpadku.

Roli ikony po jeho smrti nikdo nepřevzal a teroristická organizace byla dosti zbyrokratizovaná. Al-Káida přišla o ikonu, nikoliv o vůdce, a tudíž jeho smrt fungování této organizace, dle mého názoru, nijak zvláště neovlivnila.

Otázka č. 9: Teroristické organizace se v čase vyvíjejí. Ve které oblasti vidíte jejich největší rozvoj?

Odpověď: Teroristické organizace se vyvíjí velice individuálně. Některé organizace jsou nejnebezpečnější, když jsou zahrnány do kouta. Jiné jsou nejnebezpečnější, když se legitimizují. V této souvislosti jsou známy případy, kdy se osoby, které byly teroristy, záhy staly váženými politiky či obchodníky s ropou. Například v Irsku mají dle mého názoru někteří státní činitelé teroristickou minulost.

Otázka č. 10: Domníváte se, že teroristická organizace Islámský stát disponuje mezi teroristickými organizacemi napříč světem největší vojenskou silou?

Odpověď: V této otázce bude rozhodující vývoj posledních týdnů. Na syrsko-iráckém pomezí má teroristická organizace Islámský stát velkou sílu. Pokud se pokusí z této oblasti migrovat například do Libye, ukáže nejen svoji sílu, ale i značnou pružnost. Dle mého názoru není žádná jiná teroristická organizace tohoto kroku schopna. Jako příklad uvádím teroristickou organizaci Tálibán, která svoji činnost soustředí zejména na oblast Afghánistán-Pákistán.

Otázka č. 11: Vnímáte Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?

Odpověď: Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR vnímám především ve střednědobém horizontu. Situace není stálá, a bude záležet na mnoha faktorech.

Otázka č. 12: Jaká je s přihlédnutím k událostem posledních měsíců aktuální hrozba teroristického útoku na území ČR?

Odpověď: Osobně si myslím, že v současné době je spíše než teroristický útok nejpravděpodobnější incident, za kterým by nestál islám jako takový, ale tzv. anti-establishmentové násilí.

Doplňující otázka: Kdo by podle Vás takovýto případný útok mohl provést?

Doplňující odpověď: Případnými útočníky by v této souvislosti mohli být především frustrovaní, neorganizovaní a nespokojení jedinci, kteří nesdílí současné názory ČR jako celku napříč spektrem. Velkým problémem je dle mého názoru problematika tzv. šíleného střelce, jehož motivy ke spáchání tohoto činu mohou být různé.

Otázka č. 13: Myslíte si, že by případný teroristický útok na území ČR provedla jiná teroristická organizace než IS?

Odpověď: Teroristická organizace IS je v současné době díky svým úspěšně provedeným útokům ve sdělovacích prostředcích velice propagována. Osobně si myslím, že by případný útok na území ČR provedli spíše zmiňovaní jednotlivci za účelem svého zviditelnění a z důvodu nespokojenosti. Po provedeném úspěšném útoku nevyklučuji, že by svůj čin odůvodnili sympatizováním s některou teroristickou organizací, v současné době s teroristickou organizací Islámský stát.

Otázka č. 14: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?

Odpověď: Islámský terorismus samozřejmě, bez jakýchkoli pochybností, vnímám s přihlédnutím k událostem posledních let jako reálnou hrozbu pro EU.

Otázka č. 15: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro USA?

Odpověď: Islámský terorismus vnímám jako reálnou hrozbu spíše pro zájmy USA v zahraničí než pro USA a jejich území jako takové. Jako možné cíle případných útoků vidím především velvyslanectví a turisty.

Doplňující otázka: Jsou z hlediska spáchání teroristického útoku v současné době více ohroženy USA nebo EU?

Doplňující odpověď: S přihlédnutím k událostem posledních měsíců je hrozba spáchání teroristického útoku daleko menší na území USA než na území EU.

Otázka č. 16: Domníváte se, že se USA z 11. září 2001 poučily?

Odpověď: USA se z teroristických útoků provedených 11. září 2001 zajisté poučily. Dle mého názoru však ve snaze boje proti terorismu podcenily další bezpečnostní hrozby. Jako příklad uvádím živelné pohromy.

Doplňující otázka: Nezneužívají svoje mocenské postavení?

Doplňující odpověď: USA jsou velmocí, která v některých případech využívá svého postavení a chová se mocensky. V současné době dle mého názoru postupují v případě prosazování svých zájmů daleko „elegantněji“, než tomu bylo dříve.

Otázka č. 17: Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?

Odpověď: Protiteroristická politika EU představuje široké množství aktivit. Dle mého názoru některé rozměry jsou a některé nejsou dostatečné. Osobně se domnívám, že v rámci otevřené demokracie nelze dosáhnout takových výsledků jako ve společnosti, která nevěnuje ochraně lidských práv takovou pozornost. Velkým problémem je zajisté přílišná ochrana lidských práv teroristů ze strany EU než samotná ochrana potenciálních obětí.

Otázka č. 18: Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?

Odpověď: Současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU vnímám jako nestandardně zátěžovou situaci, která je opravdu velikým problémem. Migrace v lidské společnosti však byla, je a bude. Nyní je počet migrantů velmi vysoký. Největší problém vidím ve skutečnosti, že o migrujících osobách víme opravdu velice málo.

Otázka č. 19: Je podle Vás možné, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR, jsou teroristé?

Odpověď: Mezi migranty proudícími do EU se bezesporu osoby napojené na některou z teroristických organizací nachází. ČR není z pohledu migrujících osob tak populární a domnívám se, že se mezi těmito osobami teroristé nenachází. Vyloučit to však nemůžeme.

Otázka č. 20: Jaké místo v ČR vnímáte jako nejvíce pravděpodobné pro spáchání případného teroristického útoku?

Odpověď: Jako nejvíce pravděpodobné místo pro spáchání případného teroristického útoku v ČR vnímám především místa velké koncentrace osob, turistická místa, nákupní centra a nevylučuji ani například střed hlavního města Prahy. Dále podotýkám, že nejvíce ničivými by dle mého názoru byly útoky provedené na objekty kritické infrastruktury, především objekty vysokého napětí a volně stojící objekty.

Otázka č. 21: Pocházím z jižních Čech, ve kterých se nachází Jaderná elektrárna Temelín. Mohl by se podle Vás tento objekt kritické infrastruktury stát možným cílem teroristického útoku?

Odpověď: Případný pokus o teroristický útok na Jadernou elektrárnu Temelín by měl spíše symbolický charakter, jehož účelem by bylo především znepokojení veřejnosti. Příkladem zde může být například Švédsko, kde znepokojený jednotlivec jedoucí ve vozidle naplněném výbušninami vyhrožoval útokem v blízkosti jedné z místních jaderných elektráren. Je však nutno si uvědomit, že vzhledem k přijatým opatřením ze strany jaderných elektráren a bezpečnostních složek není vůbec lehké provést jakýkoli útok na tento objekt kritické infrastruktury.

Otázka č. 22: Studuji Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, na které působí lídr iniciativy, Islám v České republice nechceme, doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.

Domníváte se, že jeho „ostré“ výroky staví ČR, či město České Budějovice do pozice možného cíle teroristického útoku?

Odpověď: Tuto otázku hodnotím v první řadě jako velice zajímavou. Muslimská komunita žijící v ČR je bezesporu těmito výroky velice znepokojena, nicméně neexistují žádné indicie, že by se někdo z této komunity na základě ostrých výroků pana docenta Konvičky připravoval provést případný útok. Dále se domnívám, že svými výroky spíše znepokojuje aktivisty z opačného názorového smýšlení. Myslím si, že pan docent Konvička spíše než ČR či město České Budějovice staví do pozice možného cíle jakéhokoliv útoku především svoji osobu. V poslední době se objevují nejen na sociální síti Facebook výhružné výroky směřující na jeho osobu.

Otázka č. 23: Jak hodnotíte muslimskou komunitu žijící v ČR? Představuje tato komunita reálnou hrozbu pro bezpečnost ČR?

Odpověď: Nemyslím si, že by v současné době někdo z muslimské komunity žijící v ČR měl v úmyslu provést teroristický útok. Komunita je velice roztržštěná, bojuje o mediální pozornost a zahraniční podporu. Především zde nejsou zmínky o velké míře radikalizace, než je tomu v některých státech EU.

Otázka č. 24: Která z islamistických teroristických skupin má dle Vašeho názoru největší podporu u civilního obyvatelstva a z jakého důvodu?

Odpověď: Z hlediska podpory civilního obyvatelstva má z islamistických teroristických organizací největší podporu především teroristická organizace Hizballáh a teroristická organizace Muslimské bratrstvo. Tyto teroristické organizace mají na rozdíl od jiných teroristických organizací vedle vojenství i sociální rozměr a do jisté míry se starají o sociálně slabé.

Otázka č. 25: Která islamistická teroristická skupina se podle Vás po 11. září 2001 nejvíce rozrostla a zesílila?

Odpověď: Po 11. září 2001 se z islamistických teroristických skupin dle mého názoru směrem dopředu posunuly teroristické organizace Al-Káida a IS. Tyto islamistické teroristické organizace spolu však v posledních letech velice soupeří o lokální uskupení.

Otázka č. 26: Kterého z vůdců islamistických teroristických skupin za posledních 15 let vidíte jako nejvíce charismatického, přesvědčivého a z pohledu provedených teroristických útoků „úspěšného“?

Odpověď: Z vůdců islamistických teroristických skupin vnímám jako nejvíce charismatického, přesvědčivého a úspěšného bývalého vůdce teroristické organizace Al-Káida Usámu bin Ládina.

Doplňující otázka: Z jakého důvodu?

Doplňující odpověď: Po smrti Usámy bin Ládina se této ikoně nikdo nedokázal v žádném případě vyrovnat. Jako jeho hlavní přednost vidím jeho ostře řezané rysy. Usáma bin Ládin taktéž trpěl onemocněním ledvin, které zapříčinilo nestandardní a do jisté míry „démonické“ zbarvení jeho pleti.

Otázka č. 27: Jaký předpokládáte další vývoj teroristických skupin?

Odpověď: Do budoucna předpokládám, že se budou jednotlivé teroristické skupiny snažit o nápodobu již úspěšně provedených teroristických útoků na dalších územích a státech. Jako velký problém vidím ze strany teroristických skupin narůstající snahu o radikalizaci nejen přistěhovaleckých komunit. Teroristické útoky budou dle mého názoru v budoucnu páchat především konvertité a ženy, kteří nebudou vzbuzovat pozornost a poslouží tak velmi dobře ke vnášení předmětů – výbušnin, kam jen bude potřeba. Velkým problémem je dle mého názoru taktéž narůstající medializace teroristických skupin a jejich činů.

4 Diskuse

V této závěrečné kapitole diplomové práce budou využita data získaná při výše uvedených uskutečněných polostrukturovaných rozhovorech s vybranými odborníky na danou problematiku, která navazují na skutečnosti zjištěné při studiu odborné literatury uvedené v teoretické části diplomové práce. Otázky a odpovědi byly rozděleny na tři oblasti. První oblast se týkala USA s návazností na výše popsané útoky z 11. září 2001, druhá oblast byla věnována vzhledem k aktuálnosti tématu islámským teroristickým skupinám a třetí, pro účely výzkumné otázky a cíle práce stěžejní část, se zaměřila na hrozby terorismu pro ČR s přihlédnutím k situaci v EU. Nemalá část otázek ze třetí části byla věnována muslimské komunitě žijící v ČR s přihlédnutím k problematice současné migrace a radikalizace. Nejprve budou použita data poskytnutá při uskutečněném rozhovoru s doc. PhDr. Marianem Brzybohatým, Ph.D. a posléze data získaná při rozhovoru s Mgr. Oldřichem Krulíkem, Ph.D. Vyhodnocením poskytnutých dat bylo zjištěno, že se některé odpovědi na pokládané otázky více či méně lišily. Na konci této závěrečné kapitoly bude z tohoto důvodu provedena analýza, pro diplomovou práci, stěžejních zjištěných dat.

4.1 Otázky polostrukturovaných rozhovorů řešených v kapitolách 3.4 a 3.5

Oblast č. 1: USA a útoky z 11. září 2001

Otázka č. 1: Selhaly dle Vás při teroristických útocích na New York a Washington DC zpravodajské služby USA?

Otázka č. 2: Dalo se těmto teroristickým útokům předejít?

Otázka č. 3: Do jaké míry změnilo útoky provedené 11. září 2001 bezpečnostní dění ve světě?

Otázka č. 15: Vnímáte Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro USA?

Otázka č. 16: Domníváte se, že se USA z 11. září 2001 poučily?

Oblast č. 2: Problematika islámských teroristických skupin

Otázka č. 4: Který druh terorismu hodnotíte jako nejvíce nebezpečný?

Otázka č. 5: Kterého terorismu páchaného v souvislosti s extrémní podobou výkladu náboženské víry se nejvíce obáváte?

Otázka č. 6: Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?

Otázka č. 7: Teroristická organizace Al-Káida je nyní ve srovnání s teroristickou organizací IS ve sdělovacích prostředcích méně „propagována“. Domníváte se, že její síle slábnou? Nevyčkává pouze na vhodný okamžik a výše zmíněné hrůzné 11. září 2001 by se mohlo opakovat?

Otázka č. 8: Jak podle Vás ovlivnila smrt Usámy bin Ládina fungování teroristické organizace Al-Káida?

Otázka č. 9: Teroristické organizace se v čase vyvíjejí. Ve které oblasti vidíte jejich největší rozvoj?

Otázka č. 10: Domníváte se, že teroristická organizace IS disponuje mezi teroristickými organizacemi napříč světem největší vojenskou silou?

Otázka č. 24: Která z islamistických teroristických skupin má dle Vašeho názoru největší podporu u civilního obyvatelstva a z jakého důvodu?

Otázka č. 25: Která islamistická teroristická skupina se podle Vás po 11. září 2001 nejvíce rozrostla a zesílila?

Otázka č. 26: Kterého z vůdců islamistických teroristických skupin za posledních 15 let vidíte jako nejvíce charismatického, přesvědčivého a z pohledu provedených teroristických útoků „úspěšného“?

Otázka č. 27: Jaký předpokládáte další vývoj teroristických skupin?

Oblast č. 3: Hrozby terorismu pro ČR s přihlédnutím k situaci v EU

Otázka č. 11: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?

Otázka č. 12: Jaká je s přihlédnutím k událostem posledních měsíců aktuální hrozba teroristického útoku na území ČR?

Otázka č. 13: Myslíte si, že by případný teroristický útok na území ČR provedla jiná teroristická organizace než IS?

Otázka č. 14: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?

Otázka č. 17: Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?

Otázka č. 18: Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?

Otázka č. 19: Je podle Vás možné, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR, jsou teroristé?

Otázka č. 20: Jaké místo či objekt v ČR vnímáte jako nejvíce pravděpodobné pro spáchání případného teroristického útoku?

Otázka č. 21: Pocházím z jižních Čech, ve kterých se nachází Jaderná elektrárna Temelín. Mohl by se podle Vás tento objekt kritické infrastruktury stát možným cílem teroristického útoku?

Otázka č. 22: Studuji Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, na které působí lídr iniciativy, Islám v České republice nechceme, doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D. Domníváte se, že jeho „ostré“ výroky staví ČR či město České Budějovice do pozice možného cíle teroristického útoku?

Otázka č. 23: Jak hodnotíte muslimskou komunitu žijící v ČR?

4.2 Výstupy z polostrukturovaných rozhovorů

Podkapitola „Výstupy z polostrukturovaných rozhovorů“ na základě výše uvedených otázek shrnuje a porovnává odpovědi výše uvedených odborníků. Výstupy jsou rozděleny do třech zkoumaných oblastí.

4.2.1 Zkoumaná oblast č. 1

První zkoumaná oblast se týkala USA a teroristických útoků z 11. září 2001. Doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D. (dále jen „odborník č. 1“) je toho názoru, že osudného dne 11. září 2001 jednoznačně selhaly zpravodajské služby USA, zejména díky špatné koordinaci a včasnému předávání si informací. Teroristickým útokům se na základě dostupných indicií dalo předejít. Islámský terorismus tento odborník vnímá jako reálnou hrozbu pro USA, míní však, že je více ohroženo evropské teritorium. Odborník č. 1 dále v rozhovoru uvedl, že bezpečnostní dění po atentátech bylo jednoznačně ovlivněno a USA se dle jeho názoru z hrůzných událostí ze dne 11. září 2001 poučily.

Druhý z odborníků, Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. (dále jen „odborník č. 2“) činnost zpravodajských služeb okolo 11. září 2001 jako úplné selhání nevnímá. Dle jeho názoru, kdyby se zpravodajské služby poučily z předchozích teroristických útoků, dalo se událostem 11. září 2001 zabránit. Stejně jako odborník č. 1 je přesvědčen, že útoky změnily bezpečnostní dění ve světě zejména co se týče vydávání teroristů mezi zainteresovanými státy. USA se podle jeho názoru z atentátů poučily, ale ve snaze boje proti terorismu opomněly další možné bezpečnostní, zejména přírodní hrozby. Islámský terorismus vnímá spíše jako hrozbu pro zájmy USA v zahraničí než pro území USA jako takové.

4.2.2 Zkoumaná oblast č. 2

Druhá zkoumaná oblast se zabývala problematiku islámských teroristických skupin. Odborník č. 1 v úvodu uvedl, že hodnotí jako nejvíce nebezpečný globální islámský terorismus. Nejvíce se obává teroristické organizace IS, zejména z důvodu jejího organizačního a finančního zázemí. Velký důraz klade na skutečnost, že je teroristická organizace IS v současné době schopna postavit se v konvenčním konfliktu regulérním armádám států, a tak značně přesahuje klasické chápání teroristických skupin. Další islamistickou teroristickou skupinu Al-Káida však v žádném případě nepodceňuje a uvádí, že její role v historii terorismu v žádném případě neskončila. Podotýká však, že v současné době teroristická skupina IS Al-Káidu značně vytlačuje z jí dříve obsazeného území. Smrt jejího vůdce Usámy bin Ládina dle jeho názoru fungování této teroristické skupiny velkou měrou neovlivnila, protože jeho osoba měla pro organizaci spíše význam ikony za účelem propagandy. Vnímá jej však jako nejúspěšnějšího vůdce v historii terorismu. Odborník č. 1 dále největší vývoj teroristických skupin vnímá v oblasti navyšování jejich finančních možností a globálního působení. Teroristická organizace IS dle jeho názoru disponuje mezi teroristickými organizacemi největší vojenskou silou a po provedených atentátech z 11. září 2001 začala ze všech teroristických organizací nejvíce sílit. Největší podporou ze strany civilního obyvatelstva dle odborníka č. 1 disponují teroristické organizace Hizballáh, Fatah či Organizace pro osvobození Palestiny, zejména z důvodu zavedeného sociálního programu. Zkoumanou oblast č. 2 zakončil predikcí vývoje teroristických skupin, který shledává úměrný vývoji naší společnosti.

Druhý dotazovaný odborník se taktéž jako odborník č. 1 nejvíce obává islámského terorismu a podstatně méně již radikálních křesťanských skupin, které však staví na druhé místo. Zvláštní pozornost však přikládá všem druhům terorismu, které si za cíle vybírají důležité infrastrukturní objekty daných států, zejména kritickou elektrickou infrastrukturu. Spíše než samotných teroristických organizací se odborník č. 2 obává jednotlivců či skupin, kteří svojí myslí souzní právě s teroristickými organizacemi. Dle jeho názoru jsou velkým problémem tzv. „spící buňky“ teroristických skupin. Přední islamistické teroristické organizace Al-Káida a IS vnímá odlišně. IS spatřuje jako eschatologickou platformu, usilující o konec světa za každou cenu. Jejím cílem je rozpoutání světové konfrontace. Zatímco teroristické organizaci Al-Káidě, jejímž cílem bylo vždy vypuzení židů a křesťanů ze svatých míst, 11. září 2001 značně pomohlo k medializaci a propagandě. Usáma bin Ládina vnímá taktéž jako odborník č. 1 pouze spíše jako ikonu než vůdce organizace. Podle odborníka č. 2 se budou do budoucna teroristické organizace vyvíjet velice individuálně. Co se týče otázky týkající se největší vojenské síly mezi teroristickými skupinami, není odpověď jednoznačná a velmi bude záležet na událostech budoucích měsíců. IS usiluje o globální působení, zatímco další co do počtu velká islamistická teroristická skupina Tálibán operuje pouze na území států Afghánistán-Pákistán. Největší podporu od civilního obyvatelstva mají dle odborníka č. 2 teroristické skupiny Hizballáh a Muslimské bratrstvo. Po 11. září 2001 nejvíce zesílily teroristické organizace Al-Káida a IS, které spolu v současné době soupeří o lokální uskupení. Stejně jako odborník č. 1 vnímá i odborník č. 2 jako nejúspěšnější osobnost teroristických skupin posledních 15ti let Usámu bin Ládina z teroristické organizace Al-Káida. Na závěr zkoumané oblasti č. 2 druhý odborník v problematice dalšího vývoje teroristických skupin předpokládá, že se budou jednotlivé teroristické skupiny snažit o nápodobu již úspěšně provedených teroristických útoků na dalších územích a státech. Jako velký problém budoucnosti vidí ze strany teroristických skupin narůstající snahu o radikalizaci nejen přistěhovaleckých komunit. Útočníky budoucích teroristických útoků se mohou stát spíše než muži ženy a dokonce děti.

4.2.3 Zkoumaná oblast č. 3

Třetí zkoumaná oblast se zabývala, vzhledem ke zvolené výzkumné otázce a vytyčenému cíli práce, hrozbami terorismu pro ČR s přihlédnutím k situaci v EU, s přihlédnutím k aktuální problematice nelegální migrace a působení muslimských komunit na území ČR a EU. Islámský terorismus je dle odborníka č. 1 bezpochyby pro ČR hrozbou, zejména z důvodu migrace a probíhajících konfliktů v islámském světě. Jako velký problém do budoucna pozoruje narůstající islámské komunity v některých státech EU. K aktuální hrozbě teroristického útoku na území ČR odborník č. 1 uvedl, že zatím nejsou žádné signály, které by svědčily o tom, že by v blízké době teroristický útok ČR hrozil. Jistou míru rizika však zmínil. Případný teroristický útok na území ČR by mohla provést jakákoli teroristická skupina, s přihlédnutím k událostem posledních měsíců za nejpravděpodobnějšího útočníka označuje IS. Odborník č. 1 jednoznačně vnímá islámský terorismus jako aktuální hrozbu pro EU, především z důvodu početných islámských komunit, náchylných k radikalizaci. Co se týče protiteroristické politiky EU a ČR, má za to, že je úměrná současným možnostem, kterými jednotlivé země EU disponují. Velkou roli v tomto ohledu hrají finanční prostředky zemí. O současné migraci ze států Blízkého východu si myslí, že je vysoce rizikovým faktorem pro členské státy EU, zejména z důvodu nekontrolovatelného pohybu lidí a možné infiltrace teroristů do společnosti za účelem vytvoření teroristických sítí.

Odborník č. 2 si je na základě dosavadních zjištění téměř jistý, že mezi migranty proudícími do EU jsou teroristé. V ČR se prozatím takové zjištění neobjevilo. Skutečností ovšem je, že se mezi migranty nachází minimálně osoby vhodné k radikalizaci. Za nejpravděpodobnější možné místo pro spáchání teroristického útoku v ČR označuje odborník č. 2 kterýkoli cíl se symbolickou hodnotou, jehož ohrožení vyvolá kýžený strach ve společnosti. Jadernou elektrárnu Temelín bezesporu vnímá jako případný terč teroristického útoku a toto tvrzení odůvodňuje zejména velkou atraktivitou tohoto cíle. Upozorňuje však, že jsou jaderné elektrárny vzhledem k nejpřísnějším bezpečnostním opatřením pro případné útočníky velmi nesnadným cílem. K otázce týkající se lídra iniciativy „Islám v České republice nechceme“ se odborník č. 1 blíže nevyjádřil, pouze sdělil, že se nedomnívá, že by jeho výroky stavěly ČR či město České Budějovice

do pozice případného cíle teroristického útoku. Na závěr třetí oblasti a taktéž celého rozhovoru odborník č. 1 k problematice muslimské komunity žijící v ČR podotkl, že tato komunita do současné doby velice dobře spolupracuje se státní správou a nejsou známy žádné skutečnosti o její případné radikalizaci. Tento problém se týká spíše jiných členských států EU.

Dotazovaný odborník č. 2 je k problematice hrozeb terorismu pro ČR a EU s přihlédnutím k aktuální masové migraci a muslimským komunitám toho názoru, že islámský terorismus je pro ČR hrozbou především ve střednědobém horizontu, a vzhledem k nestálosti situace bude záležet na mnoha faktorech. Odborník č. 2 se domnívá, že je v současné době spíše než teroristický útok nejpravděpodobnější incident motivovaný extrémním výkladem islámského náboženství, ale tzv. anti-establishmentové násilí, jehož útočníky by mohli být především se současnou situací v ČR nespokojení a frustrovaní jedinci. Problémem je taktéž tzv. šílený střelec, jehož motivy ke spáchání útoku mohou být různé. I přes množství spáchaných teroristických útoků se odborník č. 2 nedomnívá, že by případný teroristický útok na území ČR provedla teroristická organizace IS. Spíše je názoru, že by takový útok provedl právě výše zmiňovaný nespokojený a frustrovaný jedinec, který by se posléze, především z důvodu mediální propagace, přihlásil k některé z teroristických organizací. Odborník č. 2 bez větších pochybností vnímá islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU a v návaznosti na protiteroristickou politiku EU a ČR se domnívá, že v rámci otevřené demokracie nelze dosáhnout takových výsledků jako ve společnosti, která nevěnuje ochraně lidských práv takovou pozornost. Velkým problémem je ochrana lidských práv teroristů ze strany EU než samotná ochrana potencionálních obětí. K současné migraci osob ze států Blízkého východu do členských států EU odborník č. 2 uvádí, že se jedná o nestandardní zátěžovou situaci, která je opravdu velkým problémem, z bezpečnostního hlediska vzato především z důvodu nedostatku informací o migrujících osobách. Je téměř jisté, že se mezi migrujícími osobami do členských států EU nacházejí osoby napojené na některou z teroristických organizací. Z pohledu ČR je situace poněkud jiná, z důvodu její menší popularity u teroristických skupin. Odborník č. 2 jako nejpravděpodobnější místo pro spáchání případného teroristického útoku v ČR vnímá především místa velké koncentrace osob. Podotýká však,

že nejvíce ničivými by byly útoky provedené na objekty kritické infrastruktury. Jadernou elektrárnu Temelín vidí z pohledu teroristických skupin spíše jako symbolický a demonstrativní cíl za účelem znepokojení veřejnosti. Stejně jako odborník č. 1 i odborník č. 2 zastává názor, že provést teroristický útok na jaderné elektrárny není vzhledem k přijatým bezpečnostním opatřením snadné. Otázku směřující k lídrovi iniciativy Islám v České republice nechceme, odborník č. 2 hodnotí jako velice zajímavou a je toho názoru, že spíše než ČR či město České Budějovice ohrožují takové výroky samotného lídra iniciativy. Na závěr třetí zkoumané oblasti a celého rozhovoru odborník č. 2 uvedl, že muslimská komunita žijící v ČR není zradikalizována jako v některých jiných státech EU a nejsou zprávy o tom, že by někdo z této komunity měl v úmyslu vykonat teroristický útok na území ČR.

4.3 Analýza zjištěných dat

Na závěr předkládané diplomové práce bude provedena analýza zjištěných dat, ve které budou použity zejména skutečnosti zjištěné při studiu odborné literatury a dále informace získané při provedených polostrukturovaných rozhovorech. Analýza bude rozdělena, stejně jako samotná diskuse do třech na sebe navazujících oblastí, díky čemuž bude v následující podkapitole zodpovězena stanovená výzkumná otázka a dosaženo vytyčeného cíle práce.

Zkoumaná oblast č. 1 se týkala USA a teroristických útoků z 11. září 2001, které se staly mezníkem v historii terorismu. Na základě použité literatury a s ohledem na provedené polostrukturované rozhovory lze říci, že od tohoto data nabyl fenomén terorismu nového rozměru a stal se globální hrozbou. Teroristická skupina Al-Káida, která se k útokům přihlásila, je vnímá jako poslední výstrahu pro Západ. Cíle teroristických útoků ze dne 11. září 2001 byly vybrány záměrně s cílem způsobit co největší škody na životech, majetku a psychice lidí. Odborníci napříč spektrem se shodují, že osudný den do jisté míry selhaly zpravodajské služby USA, které měly skutečnosti nasvědčující ohrožení USA zpozorovat. Po 11. září 2001 se situace změnila a přední státní představitelé si nejen v USA začali uvědomovat, že se objevil nový globální nepřítel. Na základě zjištěných informací z dostupné literatury a z provedených polostrukturovaných rozhovorů

Ize konstatovat, že jsou spíše než samotné území USA v současné době ohroženy zájmy USA v zahraničí a především teritorium členských států EU.

Zkoumaná oblast č. 2 se týkala teroristických skupin s akcentem na islamistické teroristické skupiny. Zde bylo studiem odborné literatury a s přispěním výše uvedených odborníků zjištěno, že v současné době představuje největší hrozbu zejména teroristická organizace IS, která usiluje o nastolení islámského práva po celém světě. Velkým problémem jsou taktéž nespokojení jedinci, kteří sice nejsou členy žádné z teroristických skupin, ale z důvodu svého rozpoložení jsou schopni provést teroristický útok a posléze se za účelem mediální propagace přihlásit k některé z teroristických skupin, zejména k IS či Al-Káidě. Za nejúspěšnějšího a charismatického vůdce je považován Usáma bin Ládín, který byl největší ikonou v současných dějinách terorismu. Po jeho smrti tuto roli nikdo nepřevzal. Teroristické skupiny se vyvíjejí souběžně s vývojem naší společnosti. Disponují velkou přízní státních i nestátních aktérů, kteří jim z různých důvodů poskytují nemalé finanční prostředky a další podporu. Domnívám se, že boj s teroristickými skupinami demokratickou cestou vyhrát nelze.

Zkoumaná oblast č. 3 se týkala hrozeb pro ČR s přihlédnutím k situaci v EU. Zde bylo z dostupné literatury a provedených rozhovorů zjištěno, že spíše než ČR jsou teroristickými útoky ohroženy jiné členské státy EU, zejména ty, ve kterých se nachází početné muslimské komunity, jejichž jedinci by mohli být osobami napojenými na některou teroristickou organizaci, snadno radikalizováni za účelem provedení případného útoku. Do současné doby nejsou známy žádné zprávy o tom, že by ČR přímo hrozil teroristický útok. Tuto hrozbu však s úplnou jistotou s přihlédnutím k událostem z posledních měsíců, které se odehrály v jiných členských státech EU, nelze podceňovat. Migranti jsou odborníky napříč spektrem vnímání jako veliký problém, zejména z důvodu nedostatku informací o těchto osobách a možného vytvoření teroristických sítí na území členských států EU. Možnými cíli případného útoku na území ČR by se mohly stát zejména cíle se symbolickou hodnotou. Méně početná muslimská komunita žijící v ČR v současné době nepředstavuje bezprostřední hrozbu pro spáchání teroristického útoku na území ČR.

4.4 Zodpovězení výzkumné otázky a cíle práce

Výzkumná otázka předkládané diplomové práce byla vymezena takto: „*Jaká je hrozba teroristického útoku na území České republiky?*“ Na základě odborné literatury a skutečností, které vyplynuly při polostrukturovaných rozhovorech, bylo zjištěno, že v současné době nejsou žádné indicie o tom, že by ČR na rozdíl od jiných členských států EU bezprostředně hrozil teroristický útok. Odpověď na výzkumnou otázku odůvodňují skutečnosti, kterými jsou především méně početná a spolupracující muslimská komunita žijící v ČR bez známek radikalizace a dále skutečnost, že je v současné době ČR teroristickými skupinami využívána pouze jako tranzitní země a není ze strany teroristických skupin považována za dostatečně atraktivní cíl.

Předmětná výzkumná otázka přímo navazuje na cíl práce, za který bylo stanoveno: „*Posouzení hrozby teroristického útoku na území České republiky v závislosti na vývoji teroristických skupin*“. Na základě odborné literatury v teoretické části a informací poskytnutých vybranými odborníky při polostrukturovaných rozhovorech ve výzkumné části diplomové práce bylo zjištěno, že terorismus v žádném případě nezmizí. Čím bude vyšší úroveň společnosti, tím bude růst hrozba terorismu. Terorismus bude lidskou společností doprovázen i nadále. Jedná se o metodu používání násilí, kterou budou do budoucna využívat jednotlivci i státy za účelem prosazování svých rozdílných cílů.

Jak již napověděla výzkumná otázka, ČR není pro teroristické skupiny klíčová. Ovšem nelze se domnívat, že se hrozba terorismu naší země, a to s přihlédnutím angažovanosti naší země v protiteroristických operacích, netýká. Více než ČR jsou teroristickými skupinami ohroženy jiné členské státy EU. Příkladem může být Německo, Francie či Belgie. V žádném případě nelze podceňovat teroristickou organizaci IS, která ke konci roku 2015 zařadila ČR na svůj seznam nepřátelských zemí. Hrozba teroristického útoku na území ČR není alarmující, nicméně existuje. Vývoj teroristických skupin vidím především v jejich globálním působení, větším množstvím finančních prostředků a schopností zaútočit kdykoli a kdekoli. Předpokládám, že s ohledem na teroristické útoky, ke kterým došlo v jiných členských státech EU a současnému vývoji v islámském světě, se

případný teroristický útok do budoucna nevyhne ani naší zemi. Bude záležet pouze na dvou otázkách, a sice: „kdy a kde?“

Závěr

Kdysi jsem se svého známého, který byl účastníkem zahraničních protiteroristických operací, zeptal, z jakého důvodu se těchto misí účastní a jaký je dle jeho názoru jejich hlavní smysl. Odpověděl mi velice jasně a upřímně: *“Lepší je s nimi (teroristy) bojovat na jejich území, než dopustit, aby oni přišli sem.”*

Před rokem 2001 teroristické skupiny svoji činnost soustřeďovaly především na své domovské a sousední státy. Po teroristických útocích z 11. září 2001 na USA však terorismus nabyl nového rozměru a stal se globální hrozbou. K těmto hrůzným činům se přihlásila islamistická teroristická organizace Al-Káida, v jejímž čele stál nejznámější a ve své době nehledanější terorista světa, Usáma bin Ládín, který se tak tvrdě postavil jím tolik nenáviděnému Západu.

V předkládané diplomové práci byla vzhledem k aktuálnosti problému a s přihlédnutím k událostem posledních měsíců analyzována především problematika islamistických teroristických skupin, které svým extrémním výkladem islámského náboženství ospravedlňují uskutečněné teroristické útoky. Na základě dostupných informací v teoretické části a provedeného výzkumu a uskutečněných rozhovorů v části výzkumné bylo zjištěno, že v současné době představuje napříč spektrem teroristických skupin největší hrozbu teroristická skupina IS. Tuto již nelze vnímat jen jako teroristickou organizaci, ale i jako rovnocenného soupeře regulérních armád států v případném konvenčním konfliktu.

Teroristická organizace Al-Káida není v poslední době oproti teroristické organizaci IS stát tolik činná a spíše než na globálním poli soupeří s ostatními teroristickými skupinami o lokální uskupení ve svém domácím prostředí. Velký boj mezi sebou vedou teroristické skupiny Fatah a Hamás. Další teroristická skupina, Tálibán, svoji činnost soustřeďuje především na území Afghánistánu a Pákistánu a v současné době nepředstavuje společně s teroristickými skupinami Fatah, Hamás a Hizballáh tak velkou globální hrozbu jako teroristické skupiny Al-Káida či IS. Vyloučit provedení útoku jednou z těchto teroristických skupin na evropském území však bezpochyby nelze.

Zvláštní pozornost byla ve výzkumné části práce věnována, s přihlédnutím k právě probíhající masivní migraci osob ze států Blízkého a Středního východu, muslimským komunitám žijícím v EU. V žádném případě nelze každého muslima striktně považovat za teroristu. Na druhou stranu se v poslední době objevily v některých členských státech EU informace o možné radikalizaci jedinců z muslimských komunit, ve kterých jsou tyto, na základě velké porodnosti a masivního přílivu osob, dnes ještě menšin, velmi početné, tedy ve Francii, Belgii a Německu. Dále existují zprávy o tom, že mezi migranty proudícími do členských států EU se nacházejí osoby napojené na některou z výše uvedených teroristických skupin. Tento fakt je velmi znepokojující a vyžaduje vynaložení velkého úsilí pracovníků zpravodajských služeb a dalších zainteresovaných orgánů za účelem analyzování informací o možné přípravě teroristického útoku na území EU. Velkým problémem je však skutečnost, že o migrujících osobách víme jen velmi málo.

Jak již bylo výše uvedeno, výzkumná otázka předkládané diplomové práce byla vymezena takto: „*Jaká je hrozba teroristického útoku na území České republiky?*“ Na základě odborné literatury a skutečností, které vyplynuly při polostrukturovaných rozhovorech, bylo zjištěno, že v současné době nejsou žádné indicie o tom, že by ČR na rozdíl od jiných členských států EU bezprostředně hrozil teroristický útok. Odpověď na výzkumnou otázku odůvodňují skutečnosti, kterými jsou především méně početná a spolupracují muslimská komunita žijící v ČR bez známek radikalizace a dále skutečnost, že je v současné době ČR teroristickými skupinami využívána pouze jako tranzitní země a není ze strany teroristických skupin považována za dostatečně atraktivní cíl.

Předmětná výzkumná otázka přímo navazuje na cíl práce, za který bylo stanoveno: „*Posouzení hrozby teroristického útoku na území České republiky v závislosti na vývoji teroristických skupin*“. Na základě odborné literatury v teoretické části a informací poskytnutých vybranými odborníky při polostrukturovaných rozhovorech ve výzkumné části diplomové práce bylo zjištěno, že terorismus v žádném případě nezmizí. Čím bude vyšší úroveň společnosti, tím bude růst hrozba terorismu. Terorismus bude lidskou společností doprovázen i nadále. Jedná se o metodu používání násilí, kterou budou do budoucna využívat jednotlivci i státy za účelem prosazování svých rozdílných cílů.

Jak již napověděla výzkumná otázka, ČR není pro teroristické skupiny klíčová. Ovšem nelze se domnívat, že se hrozba terorismu naší země, a to s přihlédnutím k angažovanosti naší země v protiteroristických operacích, netýká. Více než ČR jsou teroristickými skupinami ohroženy jiné členské státy EU. Příkladem může být Německo, Francie či Belgie. V žádném případě nelze podceňovat teroristickou organizaci IS, která ke konci roku 2015 zařadila ČR na svůj seznam nepřátelských zemí. Hrozba teroristického útoku na území ČR není alarmující, nicméně existuje. Vývoj teroristických skupin vidím především v jejich globálním působení, větším množstvím finančních prostředků a schopnosti zaútočit kdykoli a kdekoli. Předpokládám, že s ohledem na teroristické útoky, ke kterým došlo v jiných členských státech EU a současnému vývoji v islámském světě, se případný teroristický útok do budoucna nevyhne ani naší zemi. Bude záležet pouze na dvou otázkách, a sice: „kdy?, a kde?“

Seznam použitých zdrojů

Monografie:

- ALLIN, D. H. (2004). *The Atlantic crisis of confidence*. International Affairs. Bez ISBN
- ALLIN, D. H., & Simon, S. (2004). *America's Predicament*. Survival. Bez ISBN
- ANDREANI, G. (2005). *The 'War on terror': Good Cause, Wrong Concept*. Survival. Bez ISBN
- AZANI, Eitan. 2008. *Hezbollah: the story of the party of God : from Revolution to institutionalization*. New York: Palgrave Macmillan. ISBN 0230605885.
- BRACHMAN, Jarret. *Global jihadism: theory and practice*. New York: Routledge, 2009. Cass series on political violence. ISBN 978-0-203-89505-4.
- BRZYBOHATÝ, Marian. 1999. *Terorismus I*. Vyd. 1. Praha: Police History. ISBN 8090267017.
- BRZYBOHATÝ, Marian. 1999. *Terorismus II*. Vyd. 1. Praha: Police history. ISBN 8090267041.
- BRZYBOHATÝ, Marian. 2001. *Terorismus a my: základy sebeobrany*. Vyd. 1. Praha: Computer Press. ISBN 8072265849.
- BRZYBOHATÝ, Marian a Otakar J. MIKA. *Ochrana před chemickým a biologickým terorismem*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-271-3.
- BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. ISBN 80-7251-073-8.
- BRZYBOHATÝ, Marian. *Úvod do problematiky terorismu a antiterorismu*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. ISBN 80-85981-13-0.
- BURKE, Jason. 2004. *Al-Qaeda: the true story of radical islam*. London: Penguin Books. ISBN 0141019123.
- CARR, Caleb. 2002. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*. Překlad Viktor Faktor. Praha: Práh. ISBN 8072520636.
- ČEJKA, Marek. 2007. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal. ISBN 9788087029190.
- DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-039-1.

- EICHLER, Jan. 2010. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 9788024617909.
- HOŘEJŠÍ, Michal. 2012. *Projevy radikálního islámu v Evropské unii*. Policista. Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR
- HUNTINGTON, Samuel P. 2001. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. V Praze: Rybka Publishers. ISBN 8086182495.
- HÜBSCH, Hadayatullah. 2002. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha: kořeny islámského teroru*. Praha: Naše vojsko. ISBN 8020606092.
- CHOSSUDOVSKY, Michel. 2003. *Válka a globalizace: pravda o 11. září*. Překlad Ondřej Slačálek. V Praze: Intu. ISBN 8090335500.
- INTROVIGNE, Massimo. 2003. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. Vyd. 1. Překlad Ctirad Václav Pospíšil. Praha: Vyšehrad. Moderní dějiny, sv. 4. ISBN 807021659X.
- JAKL, Ladislav, LOUŽEK, Marek (ed.). 2011. *11. září 2001: deset let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku. ISBN 9788087460061.
- KEEGAN, John. 2005. *Zpravodajské služby ve válce: pátrání po nepříteli od Napoleona k Al-Kajdě*. Praha: Beta-Dobrovský. ISBN 8073061988.
- KEPEL, Gilles. *Válka v srdci islámu*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1217-8.
- KOUSALOVÁ, E, PRINCOVÁ, M, KRULÍK, O, *Česká republika a jiné země v boji proti terorismu*, Informační středisko pro otázky boje proti terorismu, Univerzita Karlova, Praha 2006.
- KOVÁŘ, Milan. *Terorismus*. Praha: Police history, 2007. ISBN 978-80-86477-00-8.
- KRIEGER, Joel. *Oxfordský slovník světové politiky*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. ISBN 80-7181-463-6.
- KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Šesté, opravené vydání. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-598-0.
- KROPÁČEK, Luboš. 1996. *Islámský fundamentalismus*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad. ISBN 8070211687.
- KROPÁČEK, Luboš. 2002. *Islám a Západ: historická paměť a současná krize*. Praha: Vyšehrad. Moderní dějiny (Vyšehrad). ISBN 8070215402.
- KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J MIKA. 2008. *Fenomén současného terorismu*. Vyd. 1. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická. ISBN 9788021436008.

- LIŠKA, J., 2014. *Význam a úkoly Integrovaného záchranného systému při řešení teroristických incidentů*. Praha. Bakalářská práce. PA ČR.
- MAREŠ, Miroslav. 2005. *Terorismus v ČR*. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií. ISBN 8090333389.
- MENDEL, Miloš. 1994. *Islámská výzva: z dějin a současnosti politického islámu*. Vyd. 1. Brno: Atlantis. ISBN 8071080888.
- MIKA, Otakar J. 2003. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Vyd. 1. Praha: Triton. ISBN 8072544098.
- POHLY, Michael a Chalid DURÁN. 2001. *Usáma bin Ládín a mezinárodní terorismus*. Brno: Jota. ISBN 8072171534.
- POLEDNE, Aleš V. 2002. *Největší teroristické akce moderní doby: - od Sarajeva k 11. září*. 1. vyd. Praha: Levné knihy KMa. ISBN 8073090945.
- SCHMID, Alex Peter. 2011. *The Routledge handbook of terrorism research*. New York: Routledge. ISBN 9780415411578.
- SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A BELFER. 2010. *Terorismus: pokus o porozumění*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Sociologické aktuality. ISBN 9788074190384.
- STRMISKA, Maxmilián. *Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzivního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. V Brně: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2755-X
- TIBI, Bassam: *Die Krise des modernen Islams. Eine vorindustrielle Kultur im wissenschaftlich-technischen Zeitalter*. 2. vyd. Frankfurt a.M., 1991. Bez ISBN
- ULFKOTTE, Udo. 2003. *Hrozba terorismu: islamisté a jejich tajná síť*. Vyd. 1. Překlad Petr Dvořáček. V Praze: Ikar. ISBN 8024901625.
- ULFKOTTE, Udo K. *Heiliger Krieg in Europa: wie die radikale Muslimbruderschaft unsere Gesellschaft bedroht*. Frankfurt am Main: Eichborn, c2007. ISBN 3821855770.
- WEISS, Michael a Hassan HASSAN. 2015. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. 1. vydání. Překlad Jiří Berka. Brno: CPress. ISBN 9788026408833.

Internetové zdroje:

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Definice pojmu terorismus* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>.

MARES, Miroslav. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html#.VyS58HGLRhE>.

PEWRESEACHCENTER. *Why Muslims are the world's fastest-growing religious group* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/04/23/why-muslims-are-the-worlds-fastest-growing-religious-group/>.

FETHULLAH GÜLEN. *Malý a velký džihád* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://fgulen.com/cz/vstric-globalni-civilizaci-lasky-a-tolerance/dzihad-terorismus-lidska-prava/24134-maly-a-velky-dzihad>.

NOVINKY.CZ. *Al-Káida* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/al-kaida>.

NOVINKY.CZ. *Přehledně: Co víme o teroru v Paříži*. [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/386465-prehledne-co-vime-o-teroru-v-parizi.html>.

AKTUÁLNĚ.CZ. *Sobotka: Teroristé Česko využívají jako tranzitní zemi, jsou tak méně nápadní*. [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/sobotka-teroriste-cesko-vyuzivaji-jako-tranzitni-zemi-jsou-p/r~29af405e8ed611e5928a002590604f2e/>.

DENÍK.CZ. *Sobotka: Teroristé Česko využívají jako tranzitní zemi* [online]. [cit. 2016-29-02]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/sobotka-teroriste-cesko-vyuzivaji-jako-tranzitni-zemi-20151119.html.